

AZ
ORSZÁGOS KÖZÉPISKOLAI TANÁREGYESÜLET

Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia termeiben, 1906. évi
július hó 2-án és 3-án

tartja

XL. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

a következő rend szerint:

Július 1-én, vasárnap.

Érkezés. — Esti 8 órakereskedő-est az Aréna-út 74. sz. a.
levő *Pálmaliget*-vendéglőben. Étkezés étlap szerint.

Július 2-án, hétfőn.

A közgyűlés első napja.

Dél előtt $1\frac{1}{2}$ órakeres **választmányi ülés** a M. Tud. Aka-
adémia I. osztályának termében. — Ez ülésre külön meghívó nem
megy szét; a jelen közlés meghívóul is szolgál.

Dél előtt 9 órakeres **közgyűlés** a M. Tud. Akadémia heti
üléstermében.

Nar

I. *Beöthy Zsolt* elnök megnyitó beszéde.

II. Üdvözlések.

III. Előadások.

1. Az egyesület évi felterjesztése. Előadó: *Nádasdy László*
főtítká

2. A tanárcsapat munkájának alap-
elvei.

3. a) A közgyűlési elnökség pontjából.
Előadó: *Nádasdy László* anygimnáziumi

b) A közgyűlési elnökség nevelési
szempontjából, felsőbb

leányiskolákban.

4. A szexuális élet kérdése. Előadó: *Nádasdy László*
Mindez előadások után sokan

sága miatt az előadások Délben 1 óra

kor indulás a Földvár és a Ganzgyárba,
és a Ganzgyárba, *Mikola Sándor*.

B
7/12.

4-212

Július 3-án, kedden.

A közgyűlés második napja.

Dél előtt 9 órakor a **közgyűlés** folytatása.

Napirend.

I. Hivatalos jelentések.

Négyesy László főtitkár évi jelentése.

Müller József pénztáros évi jelentése.

Tiber Ágost évi jelentése a segélyező-alapról.

A számvizsgáló-bizottság jelentése.

Költségelőirányzat 1906/7-re.

II. Előadások szakosztályokban.

A) szakosztály, az Akadémia heti üléstermében.

1. Dr. *Kapossy* Lucián (Pápa): Elméletek és gyakorlatok a magyar irodalmi tanítás körében.

B) szakosztály, az I. osztály üléstermében.

2. Dr. *Beke* Manó: A matematikai tanítás reformja.

3. *Róna* Jenő (Pécs): Hogyan lehet a természetrajz tanítását a jellemképzés céljaira értékesíteni?

III. Előadások összes ülésben:

4. *Miklós* Ferenc: A tanárok külföldi tanulmányútajáról.

5. *Pályi* Sándor: A népmívelő kongresszusról.

IV. Indítványok.

V. A közgyűlés berekesztése.

Közébed a *Continental*

D. u. a. *Continental* megtekintése. Találkozás d. u. 1/4 óra *Aréna*-út sarkán. Vezetők: dr. *Nyáry* Sándor, *Balog* M. *Perényi* Adolf tanárok. Ennek bevégzése után d. u. 5 órakor indul a társaság *Mikola* Sándor és *Fröhlich* Károly tanárok vezetése mellett a »*Polgári serfözde*« megtekintésére.

Július 4-én, reggel 6 óra 50 perckor indul el a *balatoni kiránduló-társaság* a déli vasutállomástól. A résztvevők a II. osztályú ellátásért személyenként 20, a III. osztályú ellátásért személyenként 15 koronát fizetnek. Ebben bennfoglaltatik:

a) Utazás Siófokra.

b) Fürdő-szelvény.

c) Átkelés hajón Balaton-Füredre.

d) Ebéd-szelvény.

e) Visszatérés Siófokra.

f) Vacsora-szelvény.

g) Visszatérés Budapestre. (Érkezés aznap este 9 óra 25 perckor.)

A jelentkezők sziveskedjenek a fentebb megjelölt összeget az ismerkedő-összejövetelel, vagy a július 2-iki ebéden dr. *Schmidt Márton* tanárnak átadni, aki *Perényi* Adolf tanárral együtt a kirándulást vezetni fogja.

חברת ראשונה ממערכת

ציון ירושלים

המערכת הזאת תכלכל חידושי גפ"ת בפלפול וזוריפות על ש"ס בבלי וירושלמי בהלכה ואגדה, ושאלות ותשובות הלכה למעשה, ודיני א"י, ופסקי הלכות מהראשונים, וכללי הש"ס והפוסקים הכל מתוך

כתבי ידות עתיקים

מנאוני הראשונים זיע"א וגדולי האזרחונים מחכמי ציון ורבני ירושלים.

יצא לאור לפרקים

ע"י יצחק ב"ר מינאל באדהב נ"י

שנה ראשונה

נדפס

ירושלים תוכב"א עה"ק

שנת במערכת הזאת יצאו לאור כת"י עתיקים

האצורים בגנזי ירושלים לפר"ק

בדפוס הרי"ד פרומקין נ"י מו"ל, "החבצלת".

בעה"ת

"כי מציון תצא תורה ודבר ד' מירושלם"

"למען ציון לא אחשה ולמען ירושלים לא אשקוט עד"
"יצא כנגה צדקה", והשוכנים גאוני עולם שוכני ארץ ישראל יציעו ויאורו,
"לעולם כי באמת זכו למצוה הגדולה והנוראה לדור בא"י כי חביבה אר"י"
"ואשרי הדר בה כי אפי' ליוצאים מתוכה יכניה וגלותו הביאו עמהם מעפר אר"י"
"ועשו בה"כנ כי כנישתא דשף ויתיב מדוכתיה לקיים מה שנא' כי רצו עבדיך את"
"אבניה ואת עפרה יחוננו וכל שכן הדר בה ומקיים מצוות התלויות בה במצווה"
"שאנו יכולים לקיים אפי' בזמן הזה, שזוכה להיות במחיצתו של הקדוש ברוך הוא".
(ס' ספרנוס בראש הלכות ארץ ישראל)

רבנים נאורים! נדיבים ושועים!

הלוא תדעו כי בעזר עליון השוכן בציון והביחר בירושלם רכשתי לי מזה זמן הרבה כתבי
יד עתיקים מראשונים ואחרונים, וביחוד מחנמי ורבני עיר עז לנו ירושלם במאה הקודמת
ובתוכם קובץ גדול מכל דיני ארץ ישראל לאחד מרבני ירושת' ולדאבון לבי כל הכת"י
הנה הנם אצורים בבית גנזי' כי אין בכחי לוציאם לאור, וכחולף עוד זמן. בלי הפונה רקב
יכלם, ועש יאכלם והיו ערו אובד ח"ו.

כי על כן ראיתי ונתון אל לבי להיות כבין על יד מכל כתבי הקדש הכמוסים תח"י
ולח"ל חמדה נגוזה כפעם בפעם ולהיות דוב שפתי ישנים

ועתה אליכם אישים אקרא, קחו הקיבץ קדוש הזה ל בתיכם, והמכוני בנדיבת לבכם,
וזכות התורה והצדיקים מחברי הספרים יתן עליכם ועל בניכם וסמינת עיניכם בבנין
ציון ונחמת ירושלם כאות נפשכם, וכנפש ידירכם, המעתה

המ"ל יצחק ב"ר מיכאל בא"י

יליד ציון ותושב ירושלם.

תורה—והחכמה

הפר"ם הלזה יכלכל רשימה ע"ם א"ב מכתבי ידות עתיקים האצורים באוצרות ציון ובגנו"י ירושל"ם (לפ"ק) ומהם כמוסים תחת ידי יליד ציון ואורח ירושלם יצחק ב"ר מיכאל בארהב נ"י.

ואקראה בשם הנז' על שם כי היא כלולה מכל מקצועות שבתורתינו הקדושה.
 הן בפירושי התורה (לקדמונינו) ובפ"לפולא דאורייתא, (כשיטות הראשונים) בתורה שבעל פה, ובפ"שומי המקראות לחז"ל כמדרשים וכדומה.
 הן בריבות שעברו (בזמן המורה) בשנים קדמוניות, וריצויים (נוסחי הפלות, ואגרות שלום ותודות) וענייני רפואות לכל דבר טבעיים סגוריים.
 הן בדיני ההורה (פסקי הלכות מראשונים ואחרונים) ובחכמת הדקדוק (לראשונים) ובמיני דרשות תורניים שכליים (מגדולי הראשונים ואחרונים).
 הן בסגולות לכל דבר (ובשמות הקדושים לצורך גדול) בדרך טבעי ורפואי, וספרי סודות לבעלי הקבלה (האחרונים בזמן), וס"תרי תורה (לגאונים הראשונים).

- 1 ספר אבודרהם לרבינו דוד ז"ר יוסף ז"ר דוד נ' אבודרהם ז"ל (ויש בו נוספות על הגדפס) ופטרון חלומות לרבינו האי גאון ז"ל כתב עתיק מאד תבנית 4° דפיס 261.
- 2 קונטרס על אגרות הש"ס מתחיל מדכ"ח עד קס"ג (ובחיזה מקומות כתב "הקשה מרן זקני צס' בני חיי" ח"כ הוא להרה"ג מוה"ר אהרן אלפנדרי ז"ל צע"ס יד אהרן כמ"ס צשה"ג).
- 3 אגרת חכמי לוגיל ז"ל ששלחו להרמב"ם (ושאל"ות בדבר הלכותיו ע' אות חית) כתובה על הקלף כתיבה תימנית (מארץ המזרח) 4° דפיס 10 :
- 4 אגרת מרבינו משה אלשיך ז"ל ששלח לאחינו שבגולה לעורר לבצם שיחזיקו ליושבי עה"ק לפת ת"ו שבה עשר קדושות כתב רשי 4° דפיס 12.
- 5 אגרת מכתב תורה ששלח הרב הדיין הסופר המליץ מוה"ר יהודה ז"ר אברהם כלן ז"ל לעיר והראן שהטיבו חסדם להחיות ברעב עניי תלמסאן (השע"ד) ד' 6
- 6 אגרות הרמב"ם ז"ל ע"ד ס' המורה (ושו"ת ע' אות שין) נעתקו ע"י הרב הסופר הנז' (ש' השע"ד) וחסר מעט וצמ"ח נטרפו האותיות מהדיו 4° דפיס 98
- 7 אגרות ונוסחי מכתבים לאלופים ושרים נכתבו ונעתקו ע"י הרב הסופר הנז' בכתב רש"י נאה 4° דפיס 16
- 8 אגרות שונות (ח) מכתב ששלח הרב ר' אברהם עזיאל ז"ל לדייני תלמסאן (ב) אגרת ששלח הר"ר יהודה זארכו ז"ל להר"ר משה המון ביום חתונתו (ג) עוד כתב מהרב הנז' להחכם הרופא ר' יוסף אבן יחיאל ז"ל (ד) מכתב מהרב

פ"ר"ד"ם

התורה והחכמה

הפר"ם הלזה יבלבל רשימה ע"א"ב מכתבי ידות עתיקים האצורים באוצרות ציון ובגנוזי ירושלים (לפ"ק) ומהם כמוסים תח"י ועירא מאנשי ירושלים יצחק ב"ר מיכאל באדהב נ"י.

- ר' חיים כפסי ז"ל (ה) העתק החתימה ברשות הדפסת הזוהר? (בלתי חתימה)
 כל הנ"ל נכתב ונעתק ע"י הרב הסופר הנ"ל בכתב רש"י נאה 4⁰ דפיס 7
- העתק 9 אגרות שונות מרצני ארץ ישראל בשנים קדמוניות ומהגאון חיד"א ז"ל ממה שהריזו לו והשיב להם, בקונטרסים נפרדים ועלים אחדים הכל כתיבה ספרדית (משיעף)
- " 10 אגרות ותעודות אשר כתבו ושלחו חו"ר ירושלים (במאה הקודמת) לרצני חו"ל על עסקיהם והדפסת ספריהם וכתבי תעודה לשלוחי ארץ ישראל בכתב ספרדי דפיס 15
- ספר 11 אהל דוד? „לידע המולדות" ובמ"א כ' בגליון וז"ל „משפט ח' סכ' הר"א זכותו בדמשק יו"ב כ"ו שבט ש' כרעה עדר"ו וממנו תלמוד" וכו' 8⁰ דפיס 19
- " 12 אהל מועד חלק השני (שלא נדפס) לרצניו שמואל ב"ר משולם גירונדי ז"ל וסביביו פלפול להרה"ג ראש"ל מוה"ר חיים אברהם גאגין ז"ל 4⁰ דפיס 15
- " 13 אוצרות חיים למוהר"ח ז"ל (רצניו חיים ויטאל) וכותב בפתח השער וז"ל „והגהות נחמדות מהגאון הנשי"א ז"ל ועם תוספות הרב הכולל המקובל הנאמן מוה"ר משה זכות ז"ל הגרמני בקול הרמ"ז ועם פסקי תוספות הרב המקובל מוה"ר בנימין כ"ך ז"ל הגרמני בהר"בך" כתב רש"י איטלקית בנייר טוב 4⁰ דפיס 217
- " 14 אוצרות חיים להנ"ל וכו' בפה"ה „כותב זה הס' אהרן יהושע לוי בכ"מ משה ז"ל תושב פה קיירי ש' ת"ל"ו והגהות הר"ן שפירא ואהה"ז? כתיבה איטלקית 8⁰ דפיס 208
- " 15 אוצרות חיים להנ"ל נכתב במלר"ס כתיבה ספרדית ש' בחכמה יב"נה ב"ת ע"י הרב יצחק חנוך ז"ל ובסופו ר"ך הגהות והערות מהרצנים הר"ר משה זכות הר"ר בנימין הכהן הר"ר בנימין הלוי הר"ן שפירא הר"ר יוסף עבול הר"ר יאונתן סאגיס הר"ר ידידה אבולעפייא ז"ל 4⁰ דפיס 157
- " 16 אוצרות חיים להנ"ל „נשלם ב' בשבת כ"א חיי"ר ש' והי"ש שר בעיניו תעשה במרחס ע"י מסעוד אברהם אהרן" (ז"ל) 4⁰ דפיס 122 (עוד שנים אחרים פשוטים)
- ספר 17 אור יקר על ס' בראשית (חסר מעט בתחלה) וכתוב בזה הראשון וז"ל „פירוש הזוהר למוהרמ"ק ז"ל" (בטח כי הוא האור יקר הנז' בשה"ג) מלך ימין לשון הזוהר בלתי גדולות ומסביב פירוש ארוך ונחלק לשערים ולתיבות כתיבת רש"י איטלקית יפה מאד על נייר חשוב 2⁰ דפיס 142 (חסר מעט בסופו).
- " 18 ביאור דברי הסבא (דמשפטים מהזוהר) מספר „אור יקר" שחיבר מוהרמ"ק ז"ל (רצניו משה קורדוויירו) נשלם ש' בעת"ה ע"י תלמידי ר' אברהם י' עטי"א ז"ל 8⁰ ד' 202.

התורה—והחכמה

- הפרד"ם הלוח יכלכר רשימה ע"ס א"ב **מכתבי ידות עתיקים** האצורים באוצרות **ציון ובגנז"י**
ירושל"ם (לפ"ק) ומהם כמוסים תח"י ועירא מאנשי ירושלם יצחק בר"ר מיכאל באדהב נ"י.
- אלו הם ספרי הגאון המקובל האלקי איש ירושלם מוה"ר מאיר הכהן (אשכנזי) פאפירש ז"ל
המאירים כבוכבי אור באורותיו, ואלה שמותם אשר קרא להם המחבר בטוב טעם:
- 19 ספר **אור בהיר**, ביאור על דברי ספר הבשיר" (הוא כוכב הרביעי מספרו כוכבי אור)
תבנית כל הספרים הם בתבנית 2² ומהם דפים מרובים ומהם מועטים.
- 20 " **אור זרוע**, מה שעיינתי ופלפתי בשלשה ספרי האר"י זלה"ה דע"ח פע"ח נע"ח"
(הוא כוכב הששי מספרו כוכבי אור).
- 21 " **אור** ... (חסר הדף הראשון והשם שקרא לו) והוא כל כינוי ע"ס א"ב ע"ד הקבלה.
(הוא כוכב . . . מספרו כוכבי אור)
- 22 " **אור נר**, בסדר א"ב כל המגולגלים המזכרים בדברי האר"י זלה"ה."
(הוא כוכב החמישי מספרו כוכבי אור)
- 23 " **אור פני מלך**, סידור ע"ד הקבלה וכו' עם כל מילי דחסידותא וכו' היום ילידתיהו
פה קושטא ש' ית"ד כתיבה ספרדית 4² דפים 230 (הוא א' מט"ל אורות)
- 24 " **אור רב**, פירוש על הזוהר" לשון הזוהר בכתב ספרדית והפי' בכתב אשכנזית על ס'
שמות (הוא כוכב . . . מספרו כוכבי אור)
- 25 " **אור שבת**, והוא פי' הפיוטים של שבת טעמה הגאון האר"י זלה"ה."
(הוא כוכב השביעי מספרו כוכבי אור)
- 26 " **אור תורה**, ביאור על דברי הרמב"ן ז"ל" (הוא כוכב השלישי מספרו כוכבי אור)
- 27 " **אות ברית קודש** הוא ספר ע"ד הסוד (חסר בתחלה) ויש בו קי"א דפים כל ד' דפים
כתובים על הכייר ושתיים על הקלף וכן עזה"ד כל הספר, דב' 87 כותב וז"ל, ואני
ילחק ב"ר שמואל? שמעתי בשם הרמב"ן ז"ל", דב' 68 מתחיל אות ברית קדש ויש
בו טעמים לכמה מלות וכ"ב אותיות התורה ע"ד הסוד.
- 28 " **אותיות אליעזר** להרה"ג ראש"ל מוה"ר אליעזר נחום ז"ל (בע"ס חזון נחום וש"ס)
הערות וקושיות על הש"ס והפוסקים בדרך קלרה ונעתק מגוף כת"י המחבר בכתב
רש"י בהולאות הרב ר' אברהם ן' גון ז"ל בתוספת גופך משלו וקראש בשם כתרי
אותיות 4² דפים 109.
- 29 " **אלף המגן** והוא ביאור על הגדות שבש"ס הכתב והכייר עתיק מאד ואדמו עלם האותיות
ובמ"א כ' פי' על הגדות לר' עזריאל? תגל"ה ובמ"א כותב וז"ל, והגאון מרי רב
יהודאי פי' וכו' (אם הוא תלמיד רב יהודאי גאון בעל ההלכות א"כ יכתב לפני אלף

פ"ר"ד"ם

התורה—והחכמה

הפרד"ם הלוה יכלול רשימה ע"ס א"ב מכתבי ידות עתיקים האצורים באוצרות ציון ובגנוזי ירושלם (לפ"ק) ומהם כמוסם תח"י ועירא מאנשי ירושלם יצחק ב"ר מיכאל בארהב ג"י.

וק"ן שנה בקירוב, לא וחשוב).

30 ספר אלף המגן להרב החסיד המופ' בת"י מוה"ר אליעזר פאפו ז"ל (בע"ס פלא יועץ וש"ס) דרשות ע"כ התורה בדרך דרש ומוסר בכתב רש"י 2^ו דפיס 90.

31 " אמרי בינה להרה"ג מוה"ר שמואל גארמזיאן ז"ל שיטה על מס' חולין בכתב רש"י 2^ו דפיס 137.

32 " אמרי נועם להרה"ג מוהרש"ג הגו' דרשות על ספר דברים ומפתחות על חמשה ספרי דרשותיו על התורה 2^ו דפיס 286.

33 קונט' אסופי למרן זקני הרה"ג ראשון לציון (מש' התר"ח עד תרי"ד) מוה"ר יצחק קוב'ו ז"ל הערות וקוסיות על המשניות והש"ס 12^ו דפיס 42.

34 ספר אסיפה גדולה על ארבעה חלקי הש"ע הוא מאסף לכל דברי הראשונים (עד הסמ"ע) ושו"ט בהם לע"ע לא נודע למי הוא ובחלק אה"ע סי' י"ז סל"ח כותב וז"ל „זהו שאני כותב דברים שאינם מן התשו' מנחם אח אליקים וילוו אותו המלאכים ויהיה ראש השרים ויהיה משפיל ומרים אליקים אח מנחם" ? ובאזוהי מקומות כותב מורי הרב ש"י ז"ל, דפיס הנמלאים אללי למעלה משני מאות וחמשים.

35 ספרי אסיפות דינים על ד' חלקי הש"ע אשר אספו וקבלו והעתיקו חו"ר ירושת"ו במאה הקודמת מספרי ראשונים ואחרונים בערך 40 באגנן מו"מ.

36 ספר ארחות חיים לרבינו אהרן הכהן מלוגיל ז"ל (חסר בתחילה ובסוף) כתיבה עתיקה מאד עשרה דפיס נייר ושנים קלף 2^ו דפיס 206. (ס' אהל יוסף ע' לפנת פעגח)

קונטרסים זדיני בדיקת הריאה ושרפותה. (א. 37) לאחר מן הקדושים לא ידעתי מי

הוא כי הדף הראשון בלה מרקבון, דפיס י"א. (ב. 38) כתוב וז"ל „קונדרים

זה חברתיו בהלכות בדיקת הריאה אני שמעון בר למה וסדרתיו פרקים פרקים"

דפיס ל'. (ג. 39) דינים ושו"ת זדיני הריאה להרב יוסף ב"ר אברהם שפורטאש

ז"ל, דפיס י"ב. (ד. 40) שו"ת זדיני הריאה מרבינו יעקב בן חביב ז"ל (בע"ס עין יעקב)

ומוה"ר יוסף פאסי ז"ל, דפיס י"א. (ה. 41) „דינים מהגאון מוה"ר שמואל ׳ן

זיריליוו ז"ל", דפיס ד'. (ו. 42) דיני הריאה לא נודע למי הם, דפיס עשרים

(ז. 43) שו"ת זדיני הריאה מרבינו יעקב ברב ז"ל, דפיס ד'. (ח. 44) שו"ת

זדיני ריאה מהרב מוה"ר יעקב פירמון והרדב"ז ומרן הב"י ומוה"ר יעקב סמוט

זכ"ל, דפיס ע"ו (ט. 45) שו"ת ודיני ריאה ממוהרשד"מ ורבי דורו ז"ל (ע' ע')

פ"ר"ד"ם התורה—והחכמה

ג

- בסוף ותמלאם) דפיס מ"ט. (יוד 46) הלכות ערפות למוה"ר דוד אבן יחיאל ז"ל
 דפיס י"ב (יא. 47) הלכות בדיקת הריאה להגאון מוה"ר שלמה בכמוה"ר יוסף
 סירלייוו ז"ל דפיס ה'. (יב. 48) שו"ת מהגאוניס מוה"ר אברהם ומוה"ר שלמה
 ילחקי ז"ל, דפיס ג'.
- 49 ספר ביאור על האדרת רבא ממוה"ר ז"ל ומספרי קבלה ומה"ר ז"ל למוח ז"ל בכתב רש"י
 על כו"ר עב ובתחלת הספר כ"ב כללים בענייני קבלה ובסופו כ' "אני הנעיר עוביה
 בכמוה"ר חיים ילחק גבאי ז"ל זכני ה' להעתיק פי' האדרת זו היום יום ז' שבט
 ט' ברוך תהי"ה פעה"ק ירושת"ו 4⁰ דפיס 215
- 50 קונט' ביאור על אסתר ורות, "מהחכם החסיד הר"ר יוסף יעבן הדורש ז"ל" וממ"כ
 וממוה"ר ש' אלקבץ וממוה"ר ב"א? וביאורים ע"פ הג"ך ואגדות וממה שממע מפי ה"ר
 ישראל די קוריאל יל"ו (ז"ל) [וכפ"ז היה החכם המעתיק השמועות והדרשות בזמן
 מרן הצ"ע בשה"ג]
- 51 ספר "ביאור על התורה ומאמרי הזוהר ועניינים ע"ד האמת מהאר"י זלה"ה ומוה"ר ז"ל ומהגש"א
 ומוה"ר ז"ל למוח זכ"ל, ובתחלה כ' וז"ל "ואנה ה' לפני בן דודתי החכם הנעלה מוה"ר ברזילי
 הלוי וכו' נאם המסדר ילחק בלא"ח בנימין חמוץ ז"ל 8⁰ דפיס 370
- 52 " ביאורים "ופי' הספר השמיני והוא ס' עבודה (להרמז"ס) להרה"ג מוה"ר קירקוס ז"ל
 ולהרה"ג מוה"ר דב"ז ז"ל וקלט מהרצ המופלא אדוני אבי"ז? ובו כחמש מאות דפיס.
- 53 " בעלי הנפש להראב"ד ז"ל וכולל פתחי נדה ופירוש מס' קינין (חסר בתחלה)
 כתיבה ספרדית 4⁰ דפיס 24
- 54 " בעלי התוספות על התורה (שלא נד' בדעת זקנים וחזקוני) וכשמנים מגדולי
 הראשונים זכרים בתוכו 4⁰ דפיס 250
- 55 " ברית מגיחה (לרב חמאי גאון ז"ל) כתיבה רש"י דקה מאד 4⁰ דפיס 16
- " (הבריאה ע' מעשה בראשית, וע' סוד בריאת העולם.)
- 56 " גדולי הארץ להרה"ג (זקן זקני) מוה"ר ילחק קוב"ז ז"ל שיטה על יס התלמוד בפלפול
 ועל הרמז"ס והטורים והרא"ס 2⁰ דפיס 160
- 57 " גדולי הארץ להרה"ג הנ"ל דרשות בפלפול חריף על ספר בראשית והערות ממרן
 זקני כמוה"ר י"ק ז"ל 2⁰ דפיס 46.
- ספרי גורלות, (גורל אחד 58) בשם אורים ותומים ונחלק לפ"ז בתים ותשובות הגורל
 בפירוש (ב 59) יכונה בשם אורת האפוד והוא גורל אור"ת לי"ב שבטי בני ישראל
 וע"ב שאלות ותשובות הגורל בקיבוץ אותיות מע"ז בתים (ג 60) גורלות לאחיותפל
 עשוי לתשעים בתים (ד 61) גורל אנה בכח וכו' (ה 62) גורל אשטרמוט (ו 63)
 גורל אשתנאל בלשון ערבי (ז 64) גורל הגלגלים ומזלות והוראת בתי הגורל
 (ח 65) גורל דניאל הנביא (ט 66) גורלי החול להראב"ע ז"ל (יוד 67) גורל
 החיות והעופות (יא 68) להרצ יהודה אלחריזי ז"ל (יב 69) גורל להחכם יוסף כרסוג?
 (יג 70) גורל הככבים (יד 71) גורל י"ב מזלות וז' ככבי לבת (טו 72) גורל
 להטילו בנקודות וקוים זוג ונפרד (טז 73) לידע מזלו של אדם (טז 74) גורל הנביאים

פ"ר"ד"ם התורה—והחכמה

- (חי 75) גורל הנמחים ושאלות למשא' אלה? ונכלל באחד מהם חכמת הדלעת
- ספר 76 "הגלגולים. וקשר הרצ עם החצרים והחצרים זה עם זה נכתב במלרים ש' הנ"ה
אכ"י של"ח לכ"ס את אליה הנביא עי' (הרצ) ילחק חמוץ (ז"ל)
- " 77 "גלוי להאדרה' דהאזינו להרצ ז"ל" נכתב עי' ילחק אבאזמיל (ז"ל) נשלם ש' רוח
דע"ת ויראת ה' לפ"ק (ספר גרסא דינקותא ע' ויזרע ילחק בארץ)
- ספר 78 דברי חזקיהו להרה"ג מוה"ר חזקיה יוסף קוב"ץ ז"ל (אבי זקני) פלפול על חז"ה
סוגיות שצ"ס ובדברי הפוסקים 2⁰ דפיס 83.
- ספר 79 דברי יוסף להרה"ג הגו' דרשות בדרך פלפול חריף 4⁰ דפיס 65.
- ספר 80 דגל מחנה למר"ז הרה"ג ראש"ל מוה"ר ילחק קוב"ץ ז"ל שו"ט על ספר מחנה אפרים
להגאון מוה"ר אפרים נבון ז"ל 4⁰ דפיס 30.
- 81 קובץ שו"ת הרדב"ז ז"ל (רבינו דוד בן זמרא) כשמיים שו"ת ולריך בקרת עם הגדפסות
(כי באזיה מהם מלאתי נוסף מהגד') 4⁰ כמאה דפיס.
- 82 ספר דינין כתב רש"י עתיק מאד וב' בתחלת הספר וז"ל "בעזרת וכו' מה שקבלתי חני
אברהם ז"ר שלמה ז"ל ו' מזרחת מרבינו ומוריני נר ישראל הרשב"א תמ"ך 4⁰ ד' 103
- 83 קונט' דרוש התנינים להאר"י זלה"ה נעתק ע"י מוהר"מ זכות ז"ל.
- 84 ספר דרושים וכו' דרוש לד' נוסות, דרוש הגמלאים למוה"ר משה קורדווריו ז"ל 4⁰ דפיס 68
- 85 ספר דרושים וצסה"ס כ' עכ"מ כתוב בשם גאוני עולם ורובו מהח' הר"ר שלמה אלקבץ נר"י
4⁰ דפיס 96.
- 86 קונט' דרושים והערות וקוסיות לעט"ר אבא מארי הר"מו מו"ה מיכאל בכ"ר רפאל באדהב ז"ל
- 87 קונט' דרך המלך להגאון מופה"ד מוה"ר יוסף דוד חזלתי ז"ל (ש"מ כי שם חיים כוהו אח"כ)
סובב הולך על ספר האגור (לשונו באמצע) מזד ימין דרך המלך ומולד שמאל חמדת
יוסף ועשהו בטל ילדותו וחלקו לפרחים ועלים ובתוכו כ' ז"ל "זיכני ה' ובש' התק"ל
אחר ל"ד שנים מ"מ קריתי זה והם דברים בטלים מולי דקטנותא ומכאן לכל הכתוב
בקו' זה ישתקע ולא יאמר" (ורגון ירחיו יעשה כי רובו אכלהו עכברים).
- 88 ספר דרבי נועם להרה"ג מוה"ר שמואל גארמיוזאן ז"ל דרושים ע"ד הסוד ונחלק לפרקים
4⁰ דפיס 137. (דעת להשאל ע' קדושת יו"ט)
- 89 ספר הגהות והערות על עור וב' א"ח למוהריק"ש ז"ל (הגאון יעקב קאשטרו) ומוהר"י למח
ז"ל (ויש בו נוספות מהגד' בערך לחס) כתיבה ספרדית 4⁰ דפיס 97.
- 90 קונט' הגהות והערות על ד' חלקי הלבושים להגאון מוה"ר שמואל ויעאל ז"ל (ן' מוהרח"ו)
העתיקס חכס אחד (במאה הקודמת ע' שה"ג שלי) מגליונות הלבושים מגוף הכת"י עלמו.
- 91 ספר הדר זקנים להרה"ג ראש"ל מוה"ר ילחק קוב"ץ ז"ל מר"ז וכו' אלקף וס"ה לימודים
ארוכים וקלרים ע"כ מקלועות שבתורה 2⁰ דפיס 91.
- " 92 הליכות עולם להגאון מוה"ר ישועה הלוי ז"ר יוסף ז"ל כללי הש"ס בכתב רש"י יפה
ונייר עתיק וצסוה"ס כ' "נשלם ז"ה בעיר טילטולא יו"ב כ"ב מרחשון ש' ה' אלפים ומאתים
וחמשים לינירה ונכתב למשכיל ד' נסים ויב'אש יז"י 4⁰ דפיס 70 (ד' דפיס נייר וב' עור)
- " 93 המלך שלמה להרה"ג מוה"ר משה בכמחה"ר אברהם אבן מושה ז"ל דרושים 4⁰ ד' 88.

פ"ר"ד"ם התורה והחכמה

ד

- 94 " ויזרע יצחק בארץ כולל שני ספרים הא' „גרסא דינקותא" מה שחדש מר"ו הרה"ג ראש"ל מוה"ר יצחק קוב"ו ז"ל בטל ילדותו ובו מאה לימודים ארוכים ענינים על הש"ס.
- 95 " והב' „תפארת בחורים" שו"ט על ד' חלקי הש"ע והרמב"ם ופוסקים בפלפול עלום וחרף מומן זקני הגו' 4 דפיס 187
- 96 קונט' ובוה (הרמב"ן ז"ל) עם פראי פול בצדוילונא לפני המלך כתיבה איטאלקית ותימנית 16^ו דפיס 17.
- 97 " פירוש על ספר זוהר בראשית שמות ויקרא ופ' בלק ממוהר"ר משה זכות ז"ל (ולא נדפס בדרך אמת) 4^ו דפיס 30.
- 98 " פירוש על ס' הזוהר בארובה וקלרה משמות וילך „מחידושי הרב הרח"ו ז"ל ונעתק ע"י הרמ"ז הגו' ובסוה"ם כ' „גשלים פי' הזוהר יו"ד ו' עבת ש' הת"ן דפיס 20.
- 99 " פירוש על ס' הזוהר משמות וילך „מהאר"י ז"ל שקבל הרח"ו ז"ל בקינור" ובסוה"ם כ' „גשלים העתקתו יו"א דחנוכה ש' התפ"ב ע"י יצחק בכ"ה מויכאל קופינו" (ז"ל) דפיס 69
- 100 ספר פירוש על ס' הזוהר שמות (לא כתוב ממי הוא, ומי העתיקו) בכתב רש"י 4^ו דפיס 270.
- 101 " קינור ומפתח והקדמות מלוקטים מהזוהר ס' בראשית ובסוה"ם כ' ז"ל „גשלים יו"א ה' אדר ש' השל"ו פה מזרים, כתב רש"י 4^ו דפיס 89.
- 102 " זבוך הנפש ויחודים עפ"י הסוד להרמ"ע ז"ל כתיבה איטאלקית 8 דפיס 28.
- 103 " זכרון ובתחלה כ' ז"ל „אמר אזכרהם הלוי בכמוה"ר שלמה ז"ל בקראט מן הגולה אשר הגלתה מספרד וכו' ואני בחוך הגולה וכו' פה תונים בשנת מאתים וששים ושבע" וכו' ובסוה"ם כ' „השלמתי ז"ה שהוא פי' על פי' התורה לרש"י ז"ל וכו' יו"ב י"ו חשון ש' ה' אלפים ומאתים ושבעים לב"ע פה במתא ליפאנתו וכתבתיהו אני שלום בכה"ר שלמה ירושלמי למע' היקר כה"ר משה פיגו י"ך (ז"ל) יכול כשגש מאות דפיס (היה מעט למאכולת עם וסס).
- 104 קונט' חוג הארץ להרה"ג ראש"ל מוה"ר ישראל יעקב אלגאזי ז"ל „והוא קיבוץ הלכות חגים ומועדים לבני ח"י ת"ו.
- 105 " חזון למועד „והוא קיבוץ דינים לבני חו"ל הבאים לא"י אשר לא ידעו להזהר" להרה"ג הגו' ספר
- 106 חזון נחום חלק א' להרה"ג ראש"ל מוה"ר אליעזר נחום ז"ל ביאור רחב בפלפול עלום על משניות ברכות וחגי סדר זרעים.
- 107 " חזון נחום חלק ב' להרה"ג הג"ל ביאור רחב בפלפול עלום על חגי סדר זרעים משביעית וילך, תבנית 2^ו, סך ב' הספרים דפיס 282.
- 108 קונט' חידת הראב"ע ז"ל בכתב רש"י גדול ופירושו בכתב ספרדית נאה ובסופה כ' „העתקתי לעלמי ע"ז סיון משנת הרל"ד יודה לרפתי."
- 109 ספר חיים וחסד ח"ב להרב מוה"ר חיים מוסאפי"א ז"ל שו"ת ומידושי הש"ס והרמב"ם ושו"ט עם רבני ירושת"ו 2 דפיס 135.
- 110 קונט' מהגאון מוה"ר חיים יוסף דוד אזולאי ז"ל, שו"ת אשר שאלו ממנו והשיב להם ופנינים יקרים (ול"ב עם ספריו הגדפסים) כששים דפיס.
- 111 " שו"ת חכמי לונגל ז"ל להרמב"ם ז"ל עמ"ש בהלכותיו בס' יד החזקה ומה שהשיב להם

פ"ר"ד"ם התורה—והחכמה

- הרמב"ם כתובות על הקלף כתיבה תימנית תבנית 8^ו דפיס 10
- 112 ספר חכמת נשים להגאון מוה"ר שמואל ויטאל ז"ל דיני גיטין וחליצה בסוה"ס כ' „גשלים יו"ד טו"ב אדר ש' ה' אלפים ותו"ט בהיותו בן ס"א שנה" 4^ו דפיס 84
- 113 ענין חליצה להרשב"א ז"ל ומהרמב"ן ז"ל ומחכמי לוגיל ז"ל וכפי חכמי אשכנז, הכל כתוב בעמוד אחד (ספר חמדת יוסף ע' דרך המלך)
- 114 ספר חסדי דוד להגאון מוה"ר דוד פארדו ז"ל על התוספתא דסדר מיהרות (בסס תוספת מרובה) 4^ו כשגם מאות דפיס
- 115 " חסד לאלפים ח"ב להרב המופ' בה"וי לים"ע מוה"ר אליעזר פאפו ז"ל על ש"ע ויו"ד (ועל א"ח גרפס בע"ס פלא יועץ וש"ס) 4^ו דפיס 115
- 116 קוגט' שו"ת מהרב הקדוש הנ"ז וש"ט עם רבו הרה"ג מוה"ר בנימין דאגון ז"ל כששים דפיס (וכפי מ"ש בנו הר"ר יהודה פאפו ז"ל בהקדמת ס' חס"ל נקראים בשם דן ידיו)
- 117 " מהגאון בע"ס חקרי לב ח"ח ומערכי לב ראש"ל מוה"ר יוסף רפאל חזן ז"ל הערות וקושיות על הש"ס ורמב"ם ושאר פוסקים (כנראה שהוא מטל ילדותו ול"ב עהגד') 8^ו ד' 104. (חכמת הדלעת ע' גוללות).
- 118 ספר מיב גיטין להרה"ג מוה"ר חיים מודעי ז"ל והוא סדרי גיטין וחליצות ודיניהן שניתנו בבית דינו מש' הת"ך וחילך ושמות אנשים וגשים 4^ו דפיס 105.
- 119 ספר טעמי המצות ע"ס הפרשיות ע"ד הסוד להרב יוסף בן אברהם בנישטי ז"ל [חסר בתחלה] במ"א כ' „שמעתי ממורי מוה"ר מ' אלשיך" ז"ל 16^ו דפיס 42.
- 120 קוגט' הלכות מריפות להרשב"ך ז"ל כתיבה עתיקה 4^ו דפיס 14 [חסר בסוף]
- 121 ספר ידו בבל להרה"ג ראש"ל מר"ז מוה"ר יצחק קובץ ז"ל (על ג"ח מהש"ע היא חסיפת מוהרי"ך ז"ל) שו"ת וחקירות ונימוקים על ד' שו"ע והש"ס וליונים ע"כ הש"ס 4^ו ד' 57.
- 122 קוגט' שו"ת להרה"ג מוה"ר יהודה עאייס ז"ל וש"ט עם רבני דורו הר"ר דוד טייאר והר"ר חיים מעלי הכהן זכ"ל 4^ו דפיס 70
- 123 " כעין ילקוט על פסוקי משלי הפסוקים בכתב רש"י גדול והמאמרים מהש"ס ומדרשים אותיות קטנות הכתב עתיק מאד, לע"ע לא בקרתיו ולא אדע למי הוא
- 124 ספר שו"ת וחידושים כתוב בתחלה „ז"ה להרה"ג מוה"ר יעקב אלגאזי ז"ל ן' להרב חיים ן' להרב המו' המלך שלמה אלגאזי ז"ל" וש"ט עם הרב מחנה אפרים והי"א 4^ו ד' 174
- 125 " יצחק לשוח להרה"ג ראש"ל מוה"ר יצחק קובץ ז"ל מ"ז דרשות על התורה ונימוקים על רש"י ורא"ס 4^ו דפיס 135
- 126 " הכונות להאר"י ז"ל על תפלות חול ושבת ומועדים והנהגת האדם וכוונת תיקון חלות והקדמה כוללת להאר"י ז"ל בענין כל המועדים 4^ו דפיס 181
- 127 קוגט' בללי הגמטרייא למוה"ר מ' קורדוויירו ז"ל ונלוה אליו מהדורא בתרא לס' חולות חיים מכ"י מוהר"ח ז"ל מה שגשמת מא"ח של הרמ"ז כתב רש"י איטלקית דפיס 34
- 128 ספר „ברלים להרב מחס"י" (ז"ל) ובו קע"ז כללים כתיבה איטלקית 8^ו דפיס 45
- 129 קוגט' „המאמר בכללים להגאון מוה"ר שמואל ן' סיד ז"ל (הוא הנקרא כללי שמואל) כתיבה ספרדית עתיקה 4^ו דפיס 19 (חסר באמצע ובסוף)

פ"ר"ד"ס התורה—והחכמה

ה

- 130 ספר לבנת הספיר על דרך הסוד כתיבה עתיקה מאד 4° דפים 188
- 131 " לקט הקמח והוא קיצור מספרי הגאון מוהר"ר שלמה אלגאזי ז"ל 4° דפים 42
- 132 " מאורות נתן להגאון המקובל מוה"ר נתן שפירא ז"ל כתיבה אשכנזית 4° דפים 352
- 133 " מאמר המדואים להרמ"ע ז"ל (רבינו מנחם עזריה) כתיבה איטלקית 8° דפים 23
- 134 " בניד משנה להרב מוה"ר יהודה כלן ז"ל על דיני שחיטה להרמב"ם ז"ל ככתב רש"י 4° דפים 143
- 135 קונט' מגילת סתרים והיא „אגרת שלוחה מהרב הגדול מורה נדק (הרמב"ם) לתלמידו החשוב ר' יוסף וקראח מגילת סתרים"
- 136 חידושי' מס' מגן אבות לרבינו מנחם לבית מאיר ז"ל (המאירי) ומכללי סנהדרין שלו
- 137 ספר מדרש על תהלים כתב עתיק מאד ואדמו עלם האותיות 4° דפים 89
- 138 " מורה נבוכים להרמב"ם ז"ל כתוב על הקלף באשורית יפה ובגליונות הגהות כתיבה דקה (חסר בתחלה ובסוף) 4° דפים 117
- 139 " מושב זקנים כ' בתחלה וז"ל „זה שמו אשר יקראו לו מושב זקנים יען וביען אלה הדברים במושב זקנים נזרקו מפי חבורה בחברת חכמים ובמושב זקנים שקנו חכמה" 4° כשני מאות דפים
- 140 " מי באר שו"ת ומנהגי עה"ק ירושת'ו מא"ח ויו"ד והערות על שו"ת הרדב"ז א"ב להר' יוס' עוז בהר"ר מיוחס ז"ל
- 141 " מלאכת הניקוד? בחכמת הדקדוק כתיבה איטלקית 16° דפים 28 ואחריו כתוב „השער הראשון סוד זריאת העולם" ואח"ז מתחיל „ואם ירלה אדם לחקור מה יהיה אחרי המות להאמין כי יש גבול אחרי המות" בעשרים מופתים כתיבה איטלקית דפים 17
- 142 קונט' מספר מנחת יהודה לרבינו יהודה ב"ר אליעזר ז"ל כתיבה עתיקה מאד דפים 12
- 143 ספר מעין גנים נוסחי אגרות בין איש לרעהו ונעתקו ע"י הרב מוה"ר יהודה כלן ז"ל ש' השע"ד
- 144 " מעין החכמה על דרך הסוד בלזורים ועיגולים כתיבה איטלקית 4° דפים 85
- 145 " מערת שדה המכפלה להרה"ג מוה"ר משה ׳ן לור ז"ל שיר ע"ד הסוד 8° דפ' 68
- 146 " ספר הנ"ז עס ב' פירושי' הא' בשם דברי קבלה והב' בשם הלכה למשה 4° דפים 83
- 147 " מעשה בראשית כ' וז"ל „חלק ב' מס' הזריאה" כתיבה איטלקית ובסו"ס כ' „התחלתי יוס' ב' אדר שנת הת"ן" „והגהות ממוה"ר בנימין תלמיד של הרמ"ז ומתחיל מדל"ז עד קס"ג
- 148 ספר מעשה מרכבה ככתב רש"י עתיק ונייר עב ויש בו שבעה פרקים 4° דפים 6
- 149 " מקור חיים להגאון מוה"ר שמואל ויטאל ז"ל (ן' מוהרצ"ו ז"ל) דרשות התחילו בחי"ר הת"ח והשלימו כסליו הת"ט 4° ד' 194
- 150 " „המרכבה המזהיר עס פירוש שני הרבנים ה"ר יוסף ׳ן גיקאטילייה ז"ל וה"ר משה די ליאון ז"ל" כתב רש"י עתיק 4° דפים 66
- 151 קונט' שו"ת הרמב"ם ז"ל נעתקו ע"י הרב מוה"ר יהודה כלן ז"ל (ש' השע"ד) וחסר מעט 4° דפים 98
- 152 ספר הרמב"ן ז"ל על התורה מחלי בראשית עד תחלת תרומה כתיבת רש"י תימנית 4° דפים 40
- 153 " המשלים לרבינו יוסף ב"ר אברהם גיקאטילייה ז"ל קמ"ח משלים ככתב רש"י

פ"ר"ד"ם התורה—והחכמה

- עתיק 4^ו דפיס 27
- 154 ספר משנת רבי אליעזר להרה"ג ראש"ל מוה"ר אליעזר נחום ז"ל ובתחלה כ"י מדי עבר
בספר המשנה רחמי לבאר דרך אגב יו"ד נאמרות להרב רבינו יצחק ז"ל בע"ס
העיטור" בכתב ספרדית ושו"ת הלכה למעשה 2^ו דפיס 275
- 155 " משפטי צדק להרה"ג מוה"ר שמואל גארמיזאן ז"ל שו"ת על ד' חלקי ש"ע וחי' על הטור
וב"י 4^ו דפיס 260
- 156 " שו"ע על חסן המשפט ובתוכו כתב מורי מוהרש"ג (ח"כ הוא להרב מיכאל הכהן ז"ל וע'
בשה"ג) 4^ו דפיס 177
- 157 קונט' להרה"ג ראש"ל מוה"ר מיוחס בכ"ר שמואל ז"ל שו"ת חידושים ודרשות ולריך בקרת
עם ספריו פה"א ומ"א
- 158 " להרה"ג ראש"ל מוה"ר מרדכי יוסף מיוחס ז"ל (ן' הרב הנ"ז) שו"ת וחדושים ודרשות
ול"ב עם ספריו ב"ה ש"ה
- 159 " באספות הוא קובץ שו"ת וחדושים מרצנים שונים אשר היו בימי קדם וכמוסים
תח"ו ושמותם יבואו בסוף אחרי הרשימה הזאת ע"ס ח"ב ע"ש
- 160 מכתב הנוסע בשנת הרפ"א ה"ר משה ? ז"ל כתיבה איטלקית ומסיים „שלח יאמרו משה
בדאי הוא" 16^ו דפיס 27
- 161 ספר נחפה בכסף דרשות בפלפול להרה"ג מוה"ר יונה גבון ז"ל מחבר ספר נחפה בכסף
ח"ב שו"ת קק"ן דפיס
- 162 סוד הנחש ומה משפטו ומעשהו לרבינו יוסף ן' ג'קאטיליא ז"ל כתיבת רש"י תימנית דפיס 4
- 163 ספרי סגולות ועלים אחדות מתרופות לכל דבר דרך סגוליי וטבעיי כחוצים בל"הק ובלשון ערבי.
- 164 ספר „סדור רבה דבראשית דמרובה דרבי ישמעאל כה"ג זל"ל" כתב רשי 4^ו דפיס 37.
- 165 קונט' סדרי גימין וחלילות מרצני עה"ק ירוש"תו ומוכרת גימין שניתנו בצ"ד משנים קדמוניות
- 166 " סליחות ונוסח רמנ' הנהוג בצבל ויו"ד נסיונות של אלע"ה בתרגום ערבי 8^ו דפיס 30
- 167 ספר סלע המחלקות לרבינו זרחיה הקרוי ז"ל (ומקלתו נאכל מעכברים)
- 168 " עבודה תמה להרה"ג מו"ה יהושע רפאל בצננטי ז"ל ע"ס עבודת יו"ה 4^ו דפיס 50
- 169 " עובר לסוחר בתחלת הספר כתוב „ויעבור אברהם" וכו' (לדעתי הוא להרה"ג מהור"ר
אברהם אבן מוסה ז"ל) י' דפיס על גפ"ת ול"ה דפיס ע"ד הסוד והתחילו ש' עלו"ת השחר
- 170 " העיון (לרב חמאי גאון) ז"ל על ס' בראשית (חסר בתחלה) ובמ"א כ' וז"ל „ודע
כי פתח הוא אליהו והוא נדב ואזיהו כמו שרמזוהו לשמעון ? בני" ובפ' לך לך כ'
„כי כל סודות זה הספר הנקרא ספר העיון הוא סוד סתרי תורה" 4^ו דפיס 33
- 171 חידושים מס' עליות ליבמות מרצנו מודרום הלוי ז"ל בן אחי הרמ"ה ז"ל מעט מועד
- 172 ספר עמק יהושע להר"ר יהושע פלק ז"ל נעתק ש' התפ"ה 8^ו דפיס 130
- 173 " עין הדעת למוהר"ח ז"ל נחלק לו' שערס והוא ביאור פסוקי תנ"ך בפשט 4^ו ד' 353
- 174 " עין חיים למוהר"ח ז"ל בשני חלקים בכתב רש"י יפה על גייר עב 2^ו
- 175 " " " למוהר"ח ז"ל נעתק מגוף הכתב של מוהר"ח וגליונותיו מלאים הגהות מהרה"ג
מוה"ר אברהם אבן מוסה ז"ל „ח"א" ומצנו הרב משה ז"ל וכו' וז"ל „כתבתיהו שעה

פ"ר"ד"ם התורה—והחכמה

- עשירית יום שני פ' יתרו ש' תנוחמ"ו בהיותי בהפסקה גדולה של ששה ימים וששה לילות
 רלופים וכו' כ"ד משה נ' וכו' הדיון המלויין אברהם וכו' הגהתי וכו' עם מוה"ר ברוך
 ל"אני" (ז"ל) וכו' כתב ספרדית 2⁰ דפיס 245
- 176 " ערוגת המזמה ופרום החכמה להראב"ע ז"ל ואחריו שלשה שאלות ששאל ה"ר דוד
 נרבוני לראב"ע (חסר השאר) ואח"ז ב' שאלות ששאל מוה"ר אברבנאל בנוניכ ע"ד
 הרמב"ם ז"ל בכתב ספרדית נאה מאד נכתב ע"י ה"ר יודא לרפתי ז"ל [ע' חידת הראב"ע]
 ערכי הבינוים להרמ"ז ז"ל ע"ס א"ב נכתב ש' והשיעה לב"ן אמת"ך 4⁰ דפיס 81
- 177 " עשרת הדברות לרבינו יצחק ב"ר אבא מארי ז"ל והוא חלק השני מספר העטור
 מדיני שבת ויו"ט, הנייר והכתב עתיק (חסר בתחלה) 4⁰ דפיס 54.
- 178 " פוסונים ופיוטים ופיוט סיסד הר"ר ראובן ב"ר יעקב ז"ל (במאה הקודמת) 4⁰ דפיס 125
- 180 " מפילוסופיא אלקית נחלק לג' חלקים בחלק הא' בו כ"ו פרקים (וחסר עד חלי פ' טו"ב)
 ח"ב ס"ה פרקים ח"ג חסר עד פ' כ"ה ומפ' ל"ו ואילך 4⁰ דפיס 149
- 181 קונט' פירוש על אגדו' שבש"ס לא' מגדולי הראשונים, הכתב עתיק (חסר בסוף) 4⁰ ד' 33.
- 182 " פי' על חיוב (כנר' להראב"ע ז"ל) הנייר והכתב עתיק מאד (חסר ממנו הרב') 4⁰ ד' 21
- 183 " פי' על הגדת ליל פסח וכו' בתחלה וז"ל, ואחלה לה' אלקי אבי אברהם שידריכני
 בדרך חכמה כנאם הגבר הוקם על בני שלמה וכו' החלק הא' צביאור ההגדה וברכותיה
 החלק הב' צביאור הדברים שגריך האדם להכין לו בשלחנו כלילי פסחים מספרם ח'
 וסימנך הב' הנח"כמה החלק הג' צביאור סדר ליל פסח" 4⁰ דפיס 53 (לדעתי הוא
 לרבינו שלמה ב"ר אברהם ממונפלייר ז"ל)
- 184 " פי' על מאמרי חז"ל שבש"ס כתב עתיק מאד ל"י למי הוא בכתב רש"י מדף כ"ו עד דף ג"ב
- 185 ספר פי' המורה למוה"ר אברבנאל ז"ל ובסוה"ס כ' וז"ל אמר המעתיק וכו' שמלאתי הפילוסוף
 יצחק אברבנאל וכו' ומאשר התחננתי לפניו לזה לי לכתוב ההקפה הזאת? וכו' השאלות
 הנ"ל מפיו ואני כותב על הספר בדיו כה אמר חיים יונה המעתיק" 4⁰ דפיס 21
- 186 קונט' פי' חיזה מסורות ומאמרי רז"ל שבש"ס ופרקי דר"א הכתב והנייר עתיק מאד מתחיל
 מדל"ה עד דף כ"א.
- 187 ספר פי' על הסבא [דמשפטים מהוהר] באתיות גדולות של רש"י והפי' אתיות קטנות מתחיל
 מדמ"ט עד קס"ח ובסוה"ס כ' כשם שזכיתי לכתבו וכו' אני משה רופא? ז"ל.
- 188 קונט' פי' על פיוטי שבת להאר"י ז"ל ודרוש התניינין להרמ"ז ז"ל נכתב שנת הת"ן 4⁰ ד' 7
- 189 " פי' על רות (חסר בתחלה ובסוף ולא ידעתי למי מקדושים הוא) 4⁰ דפיס 6
- 190 " פי' רש"י על מס' בכורות מדמ"ה עד סופה מתוקן ומוגה מתוך פירש"י כת"י ע"י
 הר"ר משה יאודה עזיאל ז"ל (מונשפתי ונפטר ש' התרנ"ח).
- 191 " פי' התורה להר"ר מתתיה הילהרי ז"ל כתיבת עתיק מאד (חסר בתחל' ובסוף) 4⁰ ד' 50
- 192 " פי' התניינין להאר"י ז"ל 4⁰ דפיס 7
- 193 " פי' התפלות מהמקובל האלקי [האר"י] ז"ל (חסר בסוף) דפיס 33
- 194 ספר הפליאה על ספר בראשית (חלק א') כתיבה ספרדית 4⁰ דפיס 208
- 195 קונט' פלפול והערות וקושיות ע"ס הפרשיות ועל מאמרי הש"ס כתיבה אשכנזית 8⁰

פ"ר"ד"ם התורה—והחבמה

196	ספר	פסקי ריקאנטי למוהר"מ ז"ל כתב רש"י איטאלקית ובו תש"ח דינים 4 ^o דפים 56 (ארבעה דפים נייר וב' עור וכן ע"ז הדרך כל הספר)
197	"	פרי מגדים להר"ר שמואל ב"ר אלכסנדר ז"ל מפתח על ח"מ ע"ס ח"צ 8 ^o
198	"	פרקי היבולות לרבי ישמעאל כה"ג ז"ל בכתב רש"י עתיק ויש בו ארבעים פרקים (חסר מפ' י"ג עד פ' כ"ב) 4 ^o דפים 23.
199	"	פרקי שירה לרבי אליהו הבחור ז"ל י"ג שירים בדקדוק ונקודות 8 ^o דפים 21
200	"	פת לחם להרה"ג מו"ה שמואל גארמיוזין ז"ל שיטה על בילת מו"ק כחובות 4 ^o ד' 120
201	"	פתרון חלומות לרבינו האי גאון ז"ל בתוך ספר אבודרהם (ע"ש)
202	פנקס	צדקות אשר קבלו עליהם ועל זרעם עד סוף כל הדורות אחינו שבגולה שבצרי אשכנז רז"פ בזמן המשולחים הרבנים מוה"ר אברהם הכהן ז"ל ומוה"ר הלל מזרחי ז"ל להחזיק ולתמוך לעניי ליון וליושבי ירושלים למען יחזיקו בתורת ה' ובאו על החתום רבניהם פרנסיהם גבאיהם עשיריהם ושריהם איש איש כמתנת ידו אשר ברבו ה' והיה זה צט' התקמ"ב ותקמ"ג ושם יתנו שבחי המשולחים, כתיבה אשכנזית 2 ^o דפים 60.
203	זורת	ציור אילן הגדול על ע"ס גלוי עם ספר כללי הגימטריא למוהרמ"ק ז"ל ע"ש
204	ספר	צפנת פענח להר"ר יוסף ב"ר אליעזר הספרדי ז"ל כתיבה עתיקה מאד והוא פי' הארוך על פי' הראב"ע עה"ת (וחסר מעט בתחלה ובסוף) 4 ^o דפים 133
205	"	קבלה מכ"י מוהרמ"ו ממש מתחיל מדרך כ' עד רפ"ה כתיבה רש"י דקה מאד, בדע"ו כותב „הדרוש הזה קראתי שמו מבחר הפנינים" בדרס"ו כותב „הפירוש הנ"ז ביארתי אני חיים וטורי הרי"א ז"ל דחה וב"ו מרע"ז מתחיל פי' ספרא דלניעותא מהרב ז"ל (חסר בסוף)
206	"	קבלה ובו חמשה ושלשים פרקים כתיבה איטאלקית תבנית 8 ^o
207	קונט'	ע"ד הקבלה בשיר וביאור ובסוף כתוב „ת"ו ז"ה שתיקן המקובל האלקי מוהר"ר אהרן ן' יבני ? (ז"ל) (חסר בתחלה) 8 ^o דפים 20.
208	ספר	קדושת יום טוב להרה"ג ראש"ל מוה"ר יוס טוב אלגאזי ז"ל וקונ' דעת להשאל להרמ"א ז"ל
209	מגילת קהלת, רות,	שיר השירים (מעט) בכתב אשורית עתיקה מאד בנקודות (ויש שינוים מנקודותינו) וטעמים ומשמאלה התרגום בכתב רשי ונקודות ומלמטה פירש"י בכתב רשי תימנית 8 ^o דפים 63.
210	ספר	קול ברמה פי' האדרות להאר"י זלה"ה ומוהר"י למח ז"ל וב' בהקדמה „פה ירושלים ה' מנחם ש' הת"ג גאס יעקב בר חיים למח" 4 ^o דפים 209.
211	נוסח	קינה אשר ייסד הרב הדיון הסופר המליך מוה"ר יאודה ב"ר אברהם כלן ז"ל והיא בת מאה בתים (במשקל השיר) ובסופה חמשה מאמרים חרזים והסוגר יעקב (כי תסוב על מות הגאון מוה"ר יעקב ששפורט ז"ל) בכתב רשי 4 ^o דפים 4
212	ספר	הקנה מתחיל „אמר קנה אבן גדור בנו נחום" וכו' כתיבת רשי תימנית בכתב „ש' ה' אלפים ומאתים ושמנים ושנים לב"ע כ"ה אדר 4 ^o דפים 274.
213	"	קנין אבררם להרה"ג מוה"ר אברהם סגרי ז"ל חידושים על המשניות ושו"ת כתב ספרדי ואיטאלקית וכתבו ע"י בנו הר"ר ישראל ז"ל 4 ^o דפים 38.
214	זורת	קערת בסף להר"ר יוסף האווי ז"ל כתיבה איטאלקית 16 ^o דפים 4.

פ"ר"ד"ם התורה—והחכמה

ז

- 215 ספרי רפואות (ח) חסר בתחלה ומתחיל בזה הלשון „המאמר הג' בשמות הסמינים ומוגס ותועלתם וכו' חיזופין עד אשקיל" וחסר עד אית מיט ארמיני ואחר אית תי"ו כותב „הסמינים המשלשלים המרה האדומה מעקרה בזיוחד סקמונייא" כתב עתיק ספרדי' ורס"י 4° ד' 34
- 216 קונט' (ב) קונטרס שני מעין כתיבה הראשונה מתחיל מחלי אית חיי"ת עד חלי אית מ"ס ויש סמינים שלא נזכרו בקונט' הראשון דפיס 6
- 217 " (ג) קונט' ג' מתחיל מחלי אית גימל ובסוף כותב „גשלים הא"ב ויבא אחריה תכ"ר לת"ג שער אית תי"ו רפ"ה תוס', וכו' וחסר מחלי אית קף דפיס 92
- 218 " (ד) קונט' ד' מתחיל „אמר הרופא ארובדי די וילייא רובא? יען כי נדרשתי מאהובי וחברי וכו' הפרק הא' ברפואות המבשלות הליחה וכו' ויש בו ז' פרקים דפיס 6
- 219 " (ה) ספר רפואות על סדר א"ב לכל דבר העתקתיו מספר סגולות ורפואות אשר השתמש בו חכם אחד מערבי ר' נסים אהרן ז"ל אשר העתיק מכ"י קדמונים והס דרך טבעיים ורפואיי' וסגוליים בערך עשרה באגטן
- 220 " שבחי מוהרח"ו ז"ל נעתק בש' התל"ה ע"י מוה"ר חיים הלוי ז"ל 4° דפיס 30
- 221 נוסחי שטרות ודיניהם מהרצנים הקודמים מומנים שונים ומהם מחכמי אחרונים, ונוסחי שטרי חברות והתקשרות חברים אשר קבלו עליהם רבני עה"ק ירושת"ו במאה הקודמת לאהבה וליראה את ה' ולעבדו שכם א' כאש א' חברים זכותם יגן עלינו ועכ"י אחינו אמן
- 222 שיטות על הש"ס מגדולי הראשונים ע"ס א"ב מהמסכתות ואלה הם על מס' חולין לא' מן הראשונים' ובגליון מליין הדינים היואלים מהגמ' ובסוה"ס מפתח ע"ב הדינים מכל פרק ופרק (לדאבון לב רובו נטעש הדיו מרוב יושנו ולא נוכל להאזיל ממנו רק מעט מועד) ובסוה"ס כ' „ויסף לוי ברבי דמר ילחק הלוי זלה"ה
- 223 " על מס' יבמות להריטב"א ז"ל כתיבה ספרדית דקה 4° דפיס 214
- 224 " על פ"ה ופ"ו דבריהות ובסיומה כותב וז"ל „ודין סימן פרקי מסכתא ומסורתא דילהון תלתי"ן וארבע"ה אמרי"ן מספק"א דמ"א לאיתא"ה וגי' נקודות כסגוליע"כ תיבה.
- 225 " על מס' בתובות להריטב"א כתיבה ספרדית 4° דפיס 289
- 226 " עוד אחרת למס' הנ"ז להריטב"א חסר בתחלה ובסוף
- 227 " על מס' הנ"ז להרמב"ן ז"ל חסר בתחלה ובאמצע ובסוף
- 228 " על מס' מועד קטן להריטב"א מהדורא בתרא כתיבה ספרדית
- 229 " על מס' מעילה ובסופה כתוב וז"ל „ומסורתא דילהון קד"ש בחט"א הו"לד והקדי"שו בהנא"ת שלי"ח ונקודות סגול ככ"ל
- 230 " על מס' מציצא להריטב"א כתיבה עתיקה מאד ויפה דפיס 278
- 231 " על מס' סוכה להריטב"א בכתב רס"י „ונשלים יו"ב י"ג שבט שנת השכ"ה ע"י העליר אברהם גלאנטי" (ז"ל) 4° דפיס 131
- 232 " על מס' סנהדרין לרבינו יונה מגירונדי ז"ל 4° דפיס 207
- 233 " על מס' עירובין ארבעה עלין נפרדות תבנית 2° וכותב והרב הגדול ר' שלמה ׳ן אדרת (הרשב"א) יל"ו וכו'

פ"ר"ד"ם התורה והחכמה

ה

- 254 ספר שמע שלמה להר"ר יהודה בכה"ר אברהם בכה"ר יהודה כלן ז"ל והוא שיר בן ד' מאות נטיעות בדיני שחיטה וטרפיות ובתחלת כל ענין מביא לשון הרמז"ס או הש"ע ואח"כ בונה הנטיעות השייכות לאותו דין ועש"ס לבנו שלמה ז"ל בכתב רש"י יפה 4⁰ דפיס 41 שפת אמת כתב רש"י מזרחית עתיקה (לע"ע ל"י למי הוא) בחכמת הדקדוק בתחלה כותב כי עשאו לבנו האהוב 8⁰ דפיס 67 חסר בסוף)
- 255 " קונט' ביאור שמעתיא דתגרי לוד כת"י עתיק תבנית 4 ובו כ' דפיס מבאר הסוגיא בל"ב פנים ובסוף כ' וז"ל נשלם סוגיא זאת יו"ג ב' חיי"ט פ"ח"ה הגפן (לע"ע לא נודע למי הוא)
- 257 ספר הולדות משה להרה"ג מוה"ר משה גוטא ז"ל מפתח על המדרשים ע"ס א"ב ובסוה"ס כתוב שהשלמו שנת זא"ה התורה אשר שם משה 4⁰ דפיס 87
- 358 " הוצאות חיים למוהר"ש ויטאל ז"ל (ן' מוהר"ח ז"ל) דרשות ע"ס הפרשיות בראשית שמות דפיס 264 דברים 184 התחילו י"א תשרי"ט הת"ח והשלמו ה' שבט
- 259 קונט' תילי תילים להרה"ג מר"ו הראש"ל מוה"ר יצחק קוב"ו ז"ל דרשות על איזה מזמורי תהלים בפלפול ותילי תילים של הלכות רמז בהם 4⁰ ד' 11 [ס' תפארת בחורים ע' ויזרע יצחק]
- 260 סדור תפלה עפ"י האר"י זלה"ה לכל השנה ואיך יתנהג האדם לעבוד את בוראו ובפסח כ' פי' ההגדה עפ"י הסוד ואחר העומר „אתחיל לכתוב קלת פי' לפרקי אבות מה שמ"כ מפוזר בדברי הרב זלה"ה" ובסוה"ס כ' „נשלם זה הסדור שלהי אדר התב"ב פה לידון יע"א כתיבה ספררית 4⁰ דפיס 232
- 261 נוסחי תפלות ע"כ גרה שלא תבא להקדים תפלה בנוסח לח ואיזה סגולות ושמויות להולכי דרך קונטרסים, ועלים בערך 10 באגנן
- 262 קונט' תבנית 8⁰ בן י"ד דפיס מקלף לבן וגקי וכתיבת רש"י תמה יפה מאד ובכחלי העמוד הראשון מתחיל וז"ל „ואי באב א י"ו מי שהוליא משכון מתח"י והשאר כ' בל' ערבי לח עד ואי באב א עשרין ומסיים ואלי"ס יפיק לנו רגון אל"ס, ומתחיל נסכה תקנת קהל מליטרה בלשון ערבי
- 263 נוסחי תקנות עיר עז לנו ירושלם דדהבא תובצ"א אשר תקנו הקדמונים בימי קדם ושנים קדמוניות מזמנים שונים עד דורינו זה
- 264 ספר תקנות ממגורשי קאשטיליא וטוליטולא ושו"ת ופסקי דינים מרבני מרכיש הקדמונים ונעתקו ע"י הר"ר אברהם אנהורי ז"ל (ראש רבני לפת"ו) קק"ן דפיס
- 265 שלשה עלים תבנית 2⁰ מקלף מפסקי דינים וממלות ולריך בקורת לדעת למי הם.

פ"ר"ר"ם התורה—והחכמה

ואלה שמות הגאונים, הרבנים, (מלפני מאות שנים עד המאה הקודמת) אשר אור להם (בהמערות) **ציון וירושלם** שו"ת חידושים (לבד הספרים וקונטרסים אשר להם ונזכרו בהרשימה) בפרד"ם התורה—והחכמה אשר אין קונטרסים בן כ"ה דפים ואספתים בקובץ אחד ואקראהו בשם **נאספות** (ע' נו' 159) והלכתי אחרי עקבות הגאון בע"ס כנה"ג ז"ל כמ"ש בשם הגדולים **הרה"מ** (כולל הגאון, או הגדול, איש לפי מהללו ולאפס מקום אכתוב התואר הנ"ל בכל אות ואות ויכלול לכל האות וה' הטוב יכפר כי לא במרד ה"ו עשיתי זאת כי א"א באו"א)

אברהם ב"ר יוסף אירגאס ז"ל, אברהם חמינו, אברהם חנינו, אברהם די בוטון, אברהם צרוד, אברהם לבית חזן, אברהם יחזק, אברהם בכמוה"ר יוסף לבית הלוי, דון אברהם (ב"ר יחזק) חילוק הלוי, אברהם מונסון, אברהם סאגיס, אברהם סירלחון, אברהם לרפתי מוהר"א ירושלמי? אהרן? חיים, אהרן? חסון, אליה חאקו, אליה הלוי, אליהו? חיים, אליהו סורנאגה, הח' הרופא אליעזר אשר, אליעזר פירמון, אלעזר בר יוחאי, אלישע? (שו"ט עם הרא"ח) דון בונאפ'וס? אלקאסטאטני? הרה"מ? בנימין בכ"ה ישראל, בנימין בכ"ה מאיר הלוי אשכנזי, הרה"מ? דוד חנוני, דוד יקותיאל הכהן, דוד משה שמשון בכה"ר יהודה, רבינו האי גאון, הרה"מ? זרחיה גוטה, הרה"מ? חיים בן אלבאלג, חיים חרויין, חיים יעקב, חיים כפ'וס, חיים משה הלוי, חיים אברהם סורנאגה חיים ב"ר יעקב עובדיה, חסדאי ב"ר שלמה, אשר חין לה קלין, ח"ק בכ"ח? הרה"מ? יחיר בהר"ן? יקר, יהודה? ב'אן בנשת, יהודה לרמא, יהושע שונגין, הריטב"א, יוסף ביואש, יוסף גולאן, יוסף גליל, יוסף המון, יוסף טייטלאלק, יוסף טולדאנו, יוסף ישועה, יוסף? עזרא, יוסף פאסי, יוסף פיסו, רבינו יוסף קארו, יחיאל באשאן, יחיאל בכהר"ש קשעלן, מוהר"י בי רב, יעקב בכהר"י ברכה, מוהר"י? חביב (ב"ס עין יעקב), מוהר"י לבית הלוי, יעקב עובדיה, יעקב בכה"ר עזריה, יעקב פאלקון מוהריק"ש, מוהר"י אבוהב, יחזק? אלגלייג, יחזק בכהר"א בארקו, יחזק בכמוהר"מ הלוי, יחזק בכמוהר"ש הלוי, יחזק סעדיה, הריב"ש, הר"י מטראני הראשון, ישראל ב"ר בנימין, ישראל חמינו, ישראל די קוריאל, הרי"ב? הר"י ג'אקון? הרה"מ? ליב סרוואל, הרה"מ? מאיר יחזק, מאיר ב"ר משה בסיכל מלך? רבינו מאיר ב"ר שמשון המעילי, מלכיאל אשכנזי, מנחם אשכנזי, מוהר"ם די לונזאנו, מהר"מ גאלנטי, (הח') משה המון, משה משלס הלוי, משה שלטון, (חותם משרת, משה) מארי"ך? רב נטרונאי גאון, הרה"מ? נסים שלמה אלגאזו, נסים? וילייסיד, נתן בכהר"ז גוטה, הר"ן? (בדרשות הר"ש אלקבן) הרה"מ? עזריה יהושע, תלמידי רבינו פרך, הרה"מ? שלמה אלבאלג, שלמה אלגאזו, שו"ת אחת, מקובץ תשו' לרבינו שהיו בזמן הרשב"א ז"ל, שלמה? חסון, שלמה יעקב, שלמה יחזק, שלמה הלוי, שלמה לבית הלוי, שלמה מזבורך, שלמה הנרבוני, שלמה? פורת, שלמה בכמוהר"י שיריליין, שלמה שפמי, מוהר"ש חזירא, שמואל אלמושינו, שמואל? וילייסיד, שמואל חכם, חכים חאקאן הלוי? שמואל הלוי, שמואל הלוי? חכם? שמואל בכמוהר"י סבע, שמואל? ג'דיליין, שמריה שרביט הזהב, **להודיע!** כי כמוס באורותי עוד קונטרסים הרבה מפרד"ם התורה והחכמה ולריך בקורת גדול לדעת למוי הס, גם נמלא אחי ספרים וקונטרסים ועלים מכל מקצועות שבחורה מהרבנים ממאה הקודמת עד חכמי דורינו זה (שנלכ"ע) וצרות ה' אעשה בלואים לרשימתי זאת וסם אסדרם בסדר נכון ע"ס א"ב, הכ"ד **יצחק ב"ר מוכאר באדהב** המו"ל **ציון וירושלם**

מקשה זהב

ויאמר יצחק!

יען כי בעור השוקן בציון והבחר בירושלם החלנו במלאכת הקדש הללו להוציא לאור הרפוס כתי" עתיקים מגדולי הראשונים זיע"א ומרבני ירושת"ו בהרש"ו ניסן [יום ב' לחדש] התרנ"ג, בא סי' גיל"י מאו"ד בית ציון"ן לפ"ג, שבו נגאלנו במצרים, ובו אנו עתידין ליגאל [למ"ד] אמרנו להציג בראש ספרינו זה דרוש תורניי לפסח ממוהר"ש הלוי אלקבץ ז"ל [אנה ה' לידניו קובץ דרושים תורניים באגרות הש"ס ומדרשים, על איזה מהם כתוב ותתום למי הוא, ועל איזה מהם כתוב ממוהר"ש הלוי אלקבץ ז"ל, ובסוף הקונטרס כתוב, "רובו למוהרשה"א" כי על איזה מהם לא נכתב שם, וזה אחר מהם, ובטח כי הוא מננו או מחכמי דורו זלה"ה וזה הוי מגדולי ספרד כנודע] ביאור על מאמר הילקוט ע"פ ובכל אלקי מצרים אעשה שפטים אני ד' וז"ת:

[סי' א'] מאמר לפסח ובכל אלהי מזלרים אעשה שפטים אני יי' שפטים משונים זה מזה ללם של אבן היה נמות וכו' [ז"ל הילקוט בפ' צה ע"פ זה ובכל וכו' משונים זה מזה של אבן היתה נמאסת של עץ היתה מרקצת של מתכת נעשה חלודה שנא' ומלרים וכו' וי"א של אבן מרקצת ושל עץ נמאסת ר' נתן אומר שפטים, שפטי שפטים, נרקצון, נבקעים, נגדעין, נשרפין, נמ"ל שהאלילים לקו בד' דברים

ועובדיה צלם צמכה צהסתה צמגפה. עכ"ל הילקוט] וק' מנח' להו ליש אומרים שהם משונים זה מזה אי משום רבוייא דקרא דהוה מלי למימר אעשה משפט או אעשה משפטו א"כ די להם שיהיו המשפטים לכל א' כפי מצעו הנאות לו ולא נאמר שיהיה משפטו א' לכלם. (ב) מנח' ליה לר' נתן דאי משום דהיל"ל שפוט כתב שפטים שהם שנים ואי משום דלשנים הול"ל שפטי דאע"ג דהיה סמוך מ"מ משפטים לח נרבי רק א' ג' ד' מגיין. (ג) אעפ"י שגודה לו שהם ד' מונים מגין לו אלו ולא אחרים. (ד) שאפי' שלאלו כזון אחר שכוונתו ית' היתה להעביר גלולים מן הארץ מה אורך לכ"כ נקמות בשרפה דו. (ה) אומ' נמלינו למדים שע"ז לוקה בד' ועובדיה בג' גורא בשמי שמיא ויליצא בארעא העובד ראוי ליענש יותר אליבא דכ"ע. (ו) עובדיה בג' מנח' ליה. (ז) אומרו אני יי' מה שא"א לבשר ודם לומר כן היה ראו שיאמר את ה' ? נאמן ליפרע כדרך שהוא אומר אלל שונש מה לנו בחולשת בשר ודם ומה בא ללמדנו. (ח) לו ישוער שהם ג' מי אמר לן שהן מכה והסתחה ומגפה. (ט) מה אורך, קים ליה בדרכה מניה דהיינו מגפה. י' אומרו ומה מדת פורעניות מעוטה

זהב

דיני ארץ ישראל

הארץ

העתקה מקונטרסים לאחד מרבני ירושת"ו (לא ידעתי למי מקרושים יהיה מי. יהי זכרו ברוך ויהיו שפתותיו ד"ב) זה שמו אשר קרא לו המחבר, "חזון למועד הוא קבוץ הדינים לבני חו"ל הבאים לא"י אשר לא ידעו ליהרר ולחלק ביניהם". — וזה החלי בס"ד:

[סימן א'] בפסח יש קלת חכמי מעשה בא"י שנהגו זימיו קליר חמים ללכת לשדה וקונים שיעור מה של שבולי' כמות שהן ומביאי' אותן לבית וכותשי'. אותן עד שמברר' החמים מהן למנות של מזה, ואין בהן יד גוי בחמלע כלל. וכן ראיתי נוהגי' כמה חסידים ואנשי מעשה עושים כן בח"ל.

אך חמנה הנוהגי' כן בא"י לררך להודיען שחייבים בכל כיולא בזה בתרומה ומעשרות ובפרט לבני חו"ל הבאים לא"י אשר לא ידעו להזהר וכמעשים בחו"ל כך מעשים בארץ שהם עושים וסבורים דכיון שהוא מקרקע הגוי שקמו ממנו השבולין דפטורים ככל החמים שקוין מן הגוים דאין מפרשין

מעוטה ומ' תהי' יותר מארבעה לע"ז ומג' לעובדיה. יא' חומרו ק"ו וכו' אמר הקב"ה לעשות ועשה מדה טובה שמרובה ע"כ"ו והלא זה למדנו מכמה מקומות ומה בא כאן להשמיענו :

י"ז לומר שמתחלה הוקשה לת"ק מאי שפטים הול"ל אעשה משפט או שפוט מדקאמר שפטים נר' לכל א' משפטו המיוחד לו כפי טבעו טבע האצן להיותה נמוח ושל עץ לירקב ושל מתכת להיות ניתך ולהעשות חררה והגם היה בזולת זמן להורות כי קיום מערכת השמים והתמדתם אינו אלא ברעון השי"ת כי חוק וזמן נתן להם וכמו שאלו זולת זמן נפסדו וקרב קלם ג"כ לבא המרום במרום וכל לבא השמים יאבדס כפי רעונו ואין להם העמדה כי אם בהשגחתו ית' :

י"ח חומרים כי לפי דברי ת"ק יספיק שיכתוב משפט וממילא משמע שהוא הנהוג לכל א' והכתוב בא לפרש ולא לסתום ועוד כי אין ראוי להיות כך אחר שהוא גם אין כבודו של גם להיותו טבע אם לא ישתנה כ"ש כי הרואה עץ נרקב יחשוב שמולד זמן ארוך נרקב והאצן נימוח והמתכת אפשר שהתיכוהו בעליו ואין דבר בגם לכל על כן אומר שהיו משויים הפך טבעם וכל הרואה ידע כי מוי' היתה זאת. והא דנקט עץ

ואצן ומתכת לאו דוקא אלא לפי שמאלו הג' מינים נעשים הללמים מעשה ידי אדם וה"ה לשאר מתכות. ור' נפן ראה שגם זה פשיעא אחר שהי' גם אלא אפ' שהיה מספיק שיאמר משפט הרי אחד ולא אמר שפוט הרי שנים ולא אמר שפטי הרי ג' אמר שפטים הרי ארבעה והם נרקבים נבדקים נגדעים נשרפים לפי שכיון שבא הקב"ה לאבד ולעשות משפט אמר לריך לעשות משפטים שמהם יכירו וידעו טעותם ותועיל לישראל להודיעם טובן חולשת המול ומאזיה מקום בא להם היכולת ועד היכן ידם מגעת לבל יטעו אחרי אלהים אחרים :

י"ז כי אפשר לטעות אחריהם מלד ראות יכלתם וכחם נר' שראוי לעבדם להמשיך מהם שפע אם מהשמש והירח וככזי השמים אם מהשולמים עליהם אשר חלק יי' להם שרי העמים וזו הסבירה נעות וסכלות גמורה כי כל אשר הוא נפסד ואחר שנבראו יהיה להם תכלית כמו שטבע העץ לירקב והאצן לימוח וכו' וההבדל באיחור אבדן והפסדן מלד טבען שהטביע השי"ת לזה שיפסד בזמן רב ולזה בזמן מועט כמו המתכת שלריך זמן רב להיות חוזר ליסודות כך שרי מעלה יבתן ? יספיק לזה היו נרקבים ועוד שאפי' בזמן שכחם בהם הם

זהב

דיני ארץ ישראל

הארץ

מפרישין מהם תו"מ שהם סבורים שטעם הפיטור הוא משום דיש קנין לגוי בא"י להפקיע מהו"מ ומ"ל קונה חטים אחר המירוח ומ"ל קונהו בשבולין בלא גמר מלאכתו.

והדרב

פשוט וברור לכל יודע ספר דהלכה רווחת היא כמ"ד דאין קנין לגוי בא"י להפקיע מהו"מ ומה שאין אלו מפרישין תו"מ מן החטים הנקנין מהגוי לא מפני שיש לו קנין בא"י אלא שגזרת הכתוב היא דמירוח הגוי פוטר כדילפי' מקרא דכתי' דגנך ולא דיגון נכרי ואפי' היה הקרקע של ישראל כל שמרחו ע"י הגוי פטור מן התורה וכמפורש הכל בהל' תרומות פרק א' אצל אם לקחן ישראל קודם שתגמר מלאכתן כגון שקנאן בשבולים וגמרין ישראל לכ"ע חייבים בתו"מ מן התורה אף שקנאן מן הגוי וזה פשוט וכ"כ בתשו' הרב בללאל ז"ל סי' ב'.

[ג] ובמקומות

שיש לגוי פועלים ישראלים בימי קציר חטים של שמור משעת קצירה לריכוס להזר ולהפריש מהן תו"מ אעפ"י שגומרין אותה ברשותו של גוי ואין קונין מה

כנגד מדה מגפה כנגד נשרפים והשתתה כנגד
 נגדעים ומכה נבקקין נרקבין שאין בשני המכה
 הכר לכן כלל לשניהם באחד. ואמר אני יי' מה
 שא"ל לבשר ודם לומר כן כלומר אדם בערכו מכל
 הסבות שאמר מי יוכל לומר אני רק אני יי' באר
 מים חיים כחי מעלמי אני ארון הכל שבראתי הכל
 ומבלעדי אין חלקים ובמקום שהזכיר בכל אלהי
 מזרים אעשה שפטים פירש לנו מליאותו וקיומו
 שלפניו נעבוד ביראה ופחד לעולם ועד ולפי
 שאפשר למעות שהעבוד ע"ז נענש אם כן הפורש
 לא יהיה לו עונש ולא שכר השמיטנו שיש לו שכר
 לפי שמדה טובה מרובה על מדת פורענות כמ"ס
 לחלק דור אם כן להודיע שאין ב' רשויות א'
 פועל הרעות וא' הטובות, לכן הודיענו שהוא
 המעניש והוא הנותן שכר טוב למהלכים לפניו
 והולך לומר כאן להסיר ספק זה במקום טעות
 ע"ז כי גם זה נוגע :

אי נמי לפי שיסתפקו איך אפשר בלתי בעל
 תכלית ישגיח בפרטי המליאות על כן אני יי'
 נפרע מהם בשבועה ואני בעלמי המשגיח והנותן
 שכר טוב ואגב אורחין קמשמע לן שמדה טובה
 מרובה. ע"כ :

שאלת

הם כמו הלטרות נכנס בזה ויולא בזה ואין כח
 בלגור למנוע ולערב היולא ממנו כמו שאמר
 הנביא אל תיראו מהם כי לא ירעו וגם היטב אין
 אותם ודמה אותם לבורות, בורות נשברים אשר
 לא יכילו המים :

ואם תאמר אחר שהם מוכרחים בפעולותיהם
 והגולד במערכה קשה אין בכחה להשתנות
 בגבורה הגולד בה וכן אין בידה לעכב הטוב לגולד
 במול אפי' שיהיה רשע אם כן המאמין סכל הוא
 ולזה היו נבקקים כלומר נשברים ממעלה למטה
 כקיתון ועוד כי אפי' בזמן עליית כחם השם משנה
 טבעם ומשנה אותם כמו שאמר שעשה לאברהם
 דאמר ליה מאי דעתך דקאי לך במורח וכחו
 סלח תוליד אנא מהדרנא ליה במערב וישתנה כחו
 ולמה תעבוד למי שאין כח בידו ותקפו ישבר באפם
 ולזה היו נגדעים הנכרת מגזעו ולא בא לחות מן
 הארץ ולפי שעדיין נשאר למול כח אחר הנתן לו
 במקום ועדיין חולקים לו כבוד לפעמים ברצון השם
 יאבדם מכל וכל אם לא סלח לאבד את עולמו
 מפני השוטים ועל כן היו נשרפים ממלאת סברה
 ר' נתן מלך השכל והסברא להורות גדעון ע"ז,
 ועל כן אמר נמלינו למדים שהע"ז לוקה בד'
 להודיע מה שזכרנו אמנם עובדיה בג' דהיינו מדה

הארץ

דיני ארץ ישראל

זהב

רק בשכבר הוא ממורח ראוי להפריש מהן תו"מ כל שהיה המירווח ע"י ישראל לאפוקי נפשייהו מפלוגתא.
בי בדבר הזה נפל מחלוקת דרבוותא ז"ל במנהג שהיה בלפת בענין הדבס"י של ענבים שטושים
 הגויים שם ע"י ישראל ואחר בישולו ע"י ישראל קוין ישראל ממנו ומהרי"ט להלן ז"ל בתשובה
 סי' ז' הוא א' מן המורים לפטור אותו מתו"מ מאחר שאין ישראל קונה אותו אלא אחר גמר
 בישולו ומה שנתעסק הפועל ישראלי בעשייתו לאו מש"ה קרינן ביה דיגונך כדי לחייבו במעשר ע"ש
 באורך, ובתשו' המבי"ט ח"ב סי' קל"ו. איך בספר החרדים ז"ל דנ"ב הגיד שגדול הדור מרן הקדוש
 הרב ב"י ז"ל והרב המבי"ט ז"ל הורו הלכה למעשה דכיון דגמר מלאכתו ע"י ישראל אעפ"י שגומרים
 אותו ברשותו של גוי ואין קוין רק בשכבר הוא עשוי דחייבי' להפריש תו"מ מן התורה והביא שם
 תשו' כי להרמב"ם ז"ל מפורש בה שמרוח ישראל בפירות הגוי כשהן שלו אעפ"י שאינו קונה אותן
 מן הגוי אלא אח"כ חייבי' בתו"מ ושכן הורו חכמי הדור אחרי דעת הגאונים הנז"ל ע"ש ראיותיו.

עוד

[אח זה מצאנו בכ"י עתיק יומין וחתים עליה הרדב"ז ז"ל ובעת לא מצאנוה בתשובותיו הגדפסות]:

סי' ב' שאלת ממני על הא דקילין מתנות שלח הורמו כמו שהורמו דמיין וכן כתב הרמב"ם ז"ל פ"ו מהלכות מעשר בהדיא והכי משמע נמי ממה שכתב פ' ב' מהלכות מעשר שני דמתנות שלח הורמו כמו שהורמו דמיין ובפ' ב' כתב ז"ל מעשר שני ממון גבוה הוא שנאמר לה' הוא לפיכך אינו נקנה במתנה אלא א"כ נתן לו הטבל והמקבל מפרש המעשר ע"כ ולא אלטרין תלמודא לאוקמי כשנתן לו הטבל אלא לר' מאיר דס"ל מתנות שלח הורמו כמו שלח הורמו דמיין דלמ"ד כמו שהורמו דמיין לא מני ליתן אותם במתנה אלא למ"ד מעשר ממון הדיוט הוא ואין לא קיימא לן הכי אלא ממון גבוה הוא :

תשובה הרב הא' (המגיד) היה בקי בדברי רבינו ז"ל יותר מזולתו וקטנו עבה ממתנינו ודבר שהוא ז"ל העלה בל"ע אתה שואל ומי אשר יבא אחריו, אבל לא יכולתי להשיב שאלתך ריקם גם כי הרב הגז' תלה עלמו והדבר בעיון והריני משיב לפי מה שעיינתי :

תנן בסוף עירובין חותכין יבלת במקדש אבל

לא במדינה ואם בכלי פאן וכאן חסור ורמינן עלה מהך דפסחים דהתיכת יבלת אינה דוחה את השבת ופריקו כמה פירוקי וחד מינייהו הא והא בלחה ולא קשיא פאן ביד פאן בכלי פי' מתני' דעירובין ביד ולפי' מותר לכתחלה והך דפסחים בכלי ולפיכך אינה דוחה את השבת ושאלו בגמ' למאן דאמר הא ביד והא בכלי מאי טעמא לא אמר הא בלחה הא ביבשה ותידך ביבשה אפי' בכלי שריא פירוכי מיפרכא ופסק רבינו כי האי ליטנא וכן כ' הרב הא' (המגיד) וזהו שכתב רבינו בסוף לשונו ואם היתה יבשה חותכה ג"כ בכלי ועובד :

ומה שכתב בתחילת הלשון וכן החותך יבלת מגופו בין ביד בין בכלי פטור (א') מיירי באיניש דעלמא שאינו כהן או בכהן שאינו ראוי לעבודה ולפיכך לאו מתקן גברא הוא וליכא חיוב חטאת ואפי' בכלי חסור מדרבנן משום דמחזי כמתקן עלמו ולפיכך אין חילוק בין יד לכלי והכל חסור מדרבנן : אבל סיפא דמילתיה איירי בכהן בעל מוס או בבהמה בעלת מוס ורולה להקריבה ולפי' חתיכת יבלת מתקן גמור בעובד או בבהמה ולפיכך ביד מותר דאין שבות במקדש דכהנים

זהב

דיני ארץ ישראל

הארץ

[ג] **עוד** יש מקום פקפוק בזהג' לקנות חלקת השדה של חטים עודן מחוזרים בקרקע ובעת הקליר מפני השומור שוכרים פועלים גוים והם עומדין ע"ג בשעת מלאכתן לפל אשר ילא מחלקת השדה מן החטים דהדר דיני' דהאי חטה כפירות של ישראל כיון שקנאן במחוזר, ובאנו לדין ס' א"ס חייבים בתו"מ מדרבנן דומיא דההיא דמנחות בפ' ר' ישמעאל דף משום גזרת בעלי כיסים פי' בעלי בתים שיש להם שדות הרבה וחסים על ממונן שלא להפריש כ"כ תו"מ ומשכירין גוים למרחק לכך גזרו שלא תועיל להם ערמתן דחייבי' בכל מדבריהם, ועם כי דבריהם אמורי' בפירות יש' שגדלו בקרקעו לא שגדלו הפירות בקרקעו של גוי מ"מ מדי' הוא טעמא משום הערמה הכל נמי איכא הערמה. **והנכון** כהוגים לקנות מן הגוי כך וכך מדות שירלה מחטי' גמורים שזוליא משדהו ע"י פועלי הגוים שבשדהו מצלי היות יד ישראל באמצע כלל רק לשומרן בלבד ובכן יהיו פטורי' מכל צלי שום פקפוק.

נשאלתי

[נבקש מקוראינו הנכבדים לדונינו לכ"ו, אם אחרי הבקורת ימצאוה התשו' זאת נדפסת, כי לפי קמ' חפשי מחופשי אשר יכלנו, במפתחות הה' חלקי ספרי תשובותיו לא ראינוה, ואולי נעלמה מעינינו, ועיני בשר לנו, ורב"ז:]

ביאור על סוגי' א' דכתובות ששלח הריב"ש ז"ל לר' חסדאי ב"ר שלמה ז"ל :

[סו' ג'] מודילא לרב ר' חסדאי שלמה נר"ו : **אדון** וגביר אב

לחכמה ולבינה אותותיך ראיתי מוצאות לי ולנשא? אחי יל"ו היו בעיני למאורות פי פערתי למלקוש ולטלס כטל אורות, ובשלות השקט וצמח היה לך שמוח לבצי ויגל, אף בשרי משערות ראשי עד פרסת כף רגל, יתמיד השם שלותך ויוסף על מעלתך, ובאהלים כימי מועד יושיבך בין נגידים, עמל תשכח כמים עברו תזכור הימים שצעת נדודים, ועל כל יושבי על מדון, יתך ה' עליון וישועתך יתן מליון, ואשר נכספת נראה המשא שביך ובין מוריניו ה"ר נסים נר"ו ללבן האמת אשיבך מלים אס תלמודי חכמים מנחמין זה את זה בהלכה, אחי מה לי ליפול לשלח ברשת ברגלי ועל

דכהנים זריזין הן ולא יצאו לחתוך בכלי : אבל בכלי כי אורחיה ליכא חיוז חטאת דהא מתקן גברא הוא ואס יבש מותר אפילו בכלי דלאו מודי עביד דאפרוכי מיפרכא. חותכין יבלת במקדש ביד דאין שבות במקדש אבל לא במדינה דגורי' יד אטו כלי כיון שהוא בעל מוס וצא לתקן עלמו. ובכלי כאן וכאן אסור פי' אס הוא בעל מוס וצא לתקן עלמו וחיוב חטאת שהיא מלאכה גמורה. ואס לאו כהן בעל מוס הוא האי אסור מדרבנן דמחוי' כמתקן. וא"כ כיון דבכלי ליכא חיוז חטאת אמאי אסור ביד והרי הוא גזרה לגזרה. לא קשיא כולה חדא גזירה הואי שלא יתקן עלמו מה לי ביד מה לי בכלי. ותו כיון דלחה היא אי אופשר שלא יוגיא ליחה אפילו ביד ומשום דרישא דתני חותכין יבלת במקדש לכתחלה קתני סיפא אסור אע"ג דליכא חיוז חטאת ומש"ה נמי קתני אסור סתם דקושטא הוא דאסור אע"ג דמתפרש לתרי עעמי והכי אורחיה דתנא בכמה דוכתי. ומה שכתב הרב דבכולה סוגיא דעירובין משמע דליכא חיוז חטאת בלחה ובכלי קושטא הוא שלא איירי בכהן בעל מוס או בבהמה ב"מ וכדכתי' זה ג"ל לת' דברי רבינו ז"ל אחר בקשת המחילה מהרב הנו'. דוד י' אבי זמרה ולה"ה.

הארץ

דיני ארץ ישראל

זהב

[ד] נשאלתי פעה"ק ירושת"ו מצעל הבית ששכח מלהפריש חלה מן המנות שעשה לפסח ולא נזכר עד ליל י"ט מה תקנתו ולכאורה נראה דאין לו תקנה לאכול מהן עד חה"מ שיפריש מהן אז דהא כתב הט"ד סו' שכ"ג דחלת ח"ל דאין עיקרה מן התורה אס רצה לאכול תחלה ואח"כ יפריש רשאי אבל חלת א"י אסור לאכול עד שיפריש ואינה ניטלת אלא מן המוקף כתרומה מפני שעיקרה היא מן התורה. ובטור א"ח סו' תק"ו כתב דעיסה שנילושה מעי"ט אסור להפריש ממנה חלה ב"ט אלא אוכל ומשייר קלת ולמחר מפריש מן המשווייר ע"כ וזה לא יתכן רק בחלת ח"ל דא"ט מן המוקף ויכול להפריש על מה שכבר אכל למפרע. אבל בחלת של א"י דדינה כתרומה שאינה ניטלת אלא מן המוקף אסור לאכול ממנה על סמך השויר. ואס יתכן ואפשר לו ללוש בליל י"ט עיסה א' ילוש עיסה א' וירפס יחד ויפרוש מאותה עיסה גם על המנות שעשה קודם יו"ט וכמ"ש מרן הב"י סו' תק"ו בשם התוס' ז"ל פ"ק דבינה. אלא שהדבר ק' מאד לספרדים שלא

ועל שצכה, ולהכניס ראשי ציון שני הרים גדולים
 דנפקי זיקוקי דגור מפומיה דמר לפומיה דמר
 ולא ידענא מאי קאמר, ואיך אשית בשמים פי
 וכעת במרום תמריא, כי לסייע איך צי ממש
 בחכמה ובדעת, אף כי להכריע ואין הכרעה
 שלישית מוכרעת, אבל לצלתי סור מן המלוה ימון
 ושמאל, ולמען ידידותך הקשורה בלבבי קשר
 אמיך לא מהיום גם מתמוול, אבל מאז בשלמות
 חכמתך ובינתך ראתה עיני וידעתוך בשם, יראתך
 על פני לבלתי אחטיא כוונת רעונך והייתי כאשם,
 אכתב לך מיעוט מוער היה לפני במה שכתבת
 למוריני הרב נר"ו ובמה שכתבת אל הנבון החכם
 דון חסדאי נר"ו, ואם נמאלו דברי ישרים בעיניך
 בחבלי דעתך בעצמות שכלך תמשכס, קחם נא
 אלי ותברכס. ובלעדי אחזה אתה הורני תעני
 בלדק גורלות מתורתך תלמדני תראני נפלאות
 מה שגיתי אבינה לי אחמנו מספרי, ולא אשיב
 את הארי :

כתבת

האדון השלם נ"ר בכתבך לחכם דון
 חסדאי קרקאש נ"ר וזה לשונך,
 אכתב לך דבר קטן. בריש כתובות נתחבטו בו
 הראשונים ז"ל ולא ראו הדרך עד שקמתי וזוב
 קטן ובארתי אותו, מפני מה אמרו בתולה נשאת

וכו' מריה דאברהם וכו' פי' שמע רב יוסף דברים
 אלו ושכח ביאורן ומדעתו היה מפ' אותם כפשטם
 לומר תנשא בא' בשבת על כן תמה כי הקושיא
 לא תרך ועוד הוסיף קושיא כי עד עתה לא
 היה קשה רק משנתנו ועתה קשה למה אם הגיע
 זמן בא' בשבת אינו מעלה לה מזונות, ושתי
 קושיות אלו כלל רב יוסף באמרו תלי תניא דמפרש
 טעמא וכו' כלו' תלה משנת אע"פ שפ' בה טעם
 למה אם הגיע זמן ולא נשאו מעלה לה מזונות
 דהיינו נותנין זמן וכו' ואמר דה"מ אם הגיע
 בד' אבל הגיע בא' בשבת אינו מעלה ותלה דין
 זה במשנתנו ששונה בתולה נשאת ליוס ד' דמשמע
 אבל לא בא' בשבת ואין טעם מפורש בה למה
 לא והיינו קושייתו הראשונה ושאלתו, ומדקאמר
 תלי תניא דמפרש טעמא ולא אמר תלי טעמא
 דתניא דמפרש טעמא תדע שחוזר על לכך שנינו
 וכמו שפי' לא על מפני מה אמרו וכו' וכמו
 שסבורים כל המפרשים ז"ל עכ"ל, ומה שנסתפק
 לי על זה הפי' אודיע אל כבוד חכמתך ועמך
 הבאור. פתח דברך, רב יוסף שמע דברים אלו
 ושכח ביאורן, נראה מדברך שרב יוסף לא שכח
 אלא ביאור הדברים וזה תימא שהרי עיקר הדבר
 שכח

זהב

דיני ארץ ישראל

הארץ

שלא הורגלו בכך ללוט מלה בליל י"ט של פסח. ע"כ נראה לי שאם אין לו מה יאכל הוא ואשתו
 וצניו בליל י"ט וה"א לו בשל חבירו דבחיג זה כל אדם אין לו אלא כשיעורו. נראה להחיר לו לאכול
 ולשייר לחה"מ להפריש אף דגמולא מפריש אז שלא מן המוקף מ"מ משום כבוד ועונג י"ט בדיעבד
 שרינן ליה ומלאתי און לי מתשו' הרשב"א ז"ל סי' קכ"ז ששאל על הא דאמור רבנן אסור לאדם
 לתרום שלא מן המוקף. וכתבו התוס' דהוי איסורו מן התורה היכי אמרו בפ' האשה רבה דר' ינאי
 עשר מפירי דביתיה אפירי דמייתי אריסיה בע"ש משום כבוד שבת והיכי דחי' איסורא דאורייתא משום
 עונג שבת. והשיב דהכי הוי קושטא דמילתא. כנ"ש התוס' דאיסורו מן התורה ולא ק"מ היכי שרי'
 איסורא דאורייתא משום עונג שבת שהרי התורה הפירתו כדיליף התם בצרייתא דתניא למען תלמוד
 ליראה את ה' אלוקיך כל הימים. כל הימים אלו שבתות וי"ט. ולא עוד אלא אפי' ליכא קרא לא
 הוה קשיא לן מידי דהא אשכחן בכמה דוכתי' דדחו תעמי' בידים אפי' לאו הבא מכלל עשה משום
 מזה

משנת אעפ"י שמפורש בה טעם למה אם הגיע זמן וכו' ואמר דה"מ וכו' ותלה דין זה במשנתיו וכו' אתי תמה והלא כל זה אף לפי הלשון השני כן הוא משנת אעפ"י שיש בה הטעם דהיינו נותנין זמן וכו' ה"מ בד' אבל לא באחד בשבת ותלוי דין זה במשנתיו כמו שמפורש בלשון השני ועכשיו ששנינו שקדו וכו' וגם לפי הלשון השני אין טעם משנתיו מפורש בה אלא בצרייתא :

ג מה שדקדקת מאמרו תלי תנייה ולא אמר תלי טעמא דתנייה איני מבין זה הדקדוק כי באמרו שזאת תלויה באחרת הגה ר"ל שהאחרת טעם וסבה לזאת כאמרם ז"ל משה זכה וזיכה את הרבים וזות הרבים תלוי בור"ל שהוא סבה לזכות את הרבים. וכן לא תתלו בוקי סריקי ברב נחמן ר"ל שיהי' הוא סבתם סבת הפועל שהיא מד' סבות הדבר וכן כל לשון תליה בזה בכמו זה הענין, וא"כ בלשון תלי לבד די ואדרבא אם אמר תלי טעמא היכי כפל לשון ותוספת והמוסיף גורע שהוא מחטיא הכונה שהיה נר' פירושו נותן טעם אל הטעם :

ועוד שאם פי' תלי אינו על הטעם אלא כמו שאתה מפרשן מה הפרש באומרו שלי תניא

שכח דהיינו שקדו כמו שאומר בלשון השני וגם שאומר הספר אלא אי איתמר הכי איתמר וכו' גם מה שאמרת ומדעתו היה מפרש אותן כפשתן לומר תנשא בא' בשבת כמו בלשון השני :

וא"ת כי רב יוסף כך שמע הדברים סתם א"כ לא היה לו להוכיח ותנשא בא' בשבת בלשון השני שהרי אין צוה שינוי בין השני לשונות גם מה שאמרת על כן תמה כי הקושיא לא תירך א"כ המאמר בעלמא אינו מוזן ואינו נקשר קלתו עם קלתו ולא הו"ל למימר תלי תניא וכו' אלא מאי קאמר ואעפ"י שאתה מפרש וכולל זה בקושיית תלי תניא וכו' מה לריך להשיב כמה שאין לו מוזן ועל כיוצא בזה מקשים בתלמוד ודקארי לה מאי קארי לה, גם מה שאמרת ועוד הוסיף קושיא כי עד עתה לא היה קשה רק משנתיו ועתה קשה למה אם הגיע זמן בא' בשבת אינו מעלה לה מזונות, איני רואה בכלן תוספת קושיא שאם היה לו טעם מספיק מפני מה נשאת בא' בשבת די צוה הטעם למה שאינו מעלה לה מזונות שהרי אינו זמן נשואין כמו שמפרש בלשון השני, ועכשיו ששנינו שקדו וכו' :

ג מה שאמרת ושתי קושיית אלו כלל רב יוסף באמרו תלי תניא בדלא תניא וכו' תלה

הארץ

דיני ארץ ישראל

זהב

מלוג כהניא דר"ג דשחרר עבדו וכו' וכן אמ' בפ' בכל מערבין גבי חבה שאמר לע"ה לא ולקט לך כלכלה של תאנים וכו' ניחא ליה לחצר דליעביד חיובו איסורא חיובא ולא ליעבד ע"ה איסורא רבה ולפרש"י דוחים עשה מפני עשה, אלו קולר דבריו :

א"כ אף בג"ד כיון שאין לו מה יאכל בי"ט משום כבוד ועוגי י"ט דחי' איסורא דחלת ע"ה שאינה גיטלת אלא מן המוקף ומותר לו לאכול בי"ט בלי הפרשה ומן המשוחר יפריש בזה"מ שלא מן המוקף שהתורה היתירו כדקאמ' בצרייתא בזהדיא מקרא דלמען תלמוד ליראה את ה' אלדיך כל הימים, כל הימים אלו שבתות וי"ט וכמס' הרשב"א, ואין להקשות מדין איסור הפרשת חו"מ בשבת דהרבה עשו חזוק לדבריהם ויתר משל תורה שהרי לא התיירו שבות אפי' במקום כרת כגון הזאה וכו' ואומל וכמס' שם הרשב"א בסוף התשובה :

וחזי הויה להגאון הרב הלבוש ז"ל בהלכות הפסח סי' תנ"ז שכתב ז"ל אם שכח להפריש חלה

מן

תנייא גדלה תנייא והנה לפי פירושך חין לו מוצן כלל ולא הקבו בו אלא הא תניא והא לא תניא אבל אני מפרשה לזו בדרך אחרת הולך בעקבות הראשונים ו"ל עם קלת הרכבת ביאור :

שאלת הלשון הראשון היא זאת שהוא הבין מטעם המשנה שאומר שפעמים בשבת וכו' שגם בא' בשבת יכולה להנשא. ולכן שאל כיון שגם בא' בשבת יכולה להנשא מפני מה אמרו ליוס הד' והשיב אעפ"י שגם בא' בשבת יכולה להנשא כמו בד' הנה יש יתרון לד' על א' בשבת שבד' אם הגיע זמן ולא נשאת מעלה לה מזונות ובא' בשבת חין מעלה לה מזונות אעפ"י שהוא זמן נישואין ואם רצה כונס ולהכי שנינו ליוס ד' כלו' בחיוב שאם לא נשאה אז מעלה לה מזונות, אבל בא' בשבת חינו זמן נישואין בחיוב אם רצה כונס דליכא למימש לאקרורי דעתא, ועתה אם היה לנו טעם מזל אחר מפני מה אם לא נשאה בא' בשבת חין מעלה לה מזונות אעפ"י שהוא זמן נישואין והיה יכול לכונסה הנה היה זה הלשון דבור על אפניו ומשנתנו מפורשת כחקנה אבל כיון שאין לנו טעם בפתור המזונות תמה רב יוסף איך הודיע הנעלם בנעלם ממנו שזה דבר תימא שיהיה א' בשבת זמן נישואין ולא לענין

חיוב מזונות אם לא נשאה והנה המזונות תלויין בנישואין ולכן אמר תלי תניא דמפרש טעמא וכו' איך תולה משנתנו המתנת טעם לדבריה ומפ' בה מ' לשאר הימים. א"כ נראה שכל דברי המשנה בדבר הנישואין בטעם ואתה תולה אותה בדין המזונות דתנייא דלא מפרש טעמא ועדיין יש לשאל מפני מה בא' בשבת חינו מעלה לה מזונות כיון שהוא זמן נישואין, ואע"ג דהא דחינו מעלה לה מזונות לא תנייא מיהו דין הגיע זמן תניא ומשו"ה קארי לה תנייא :

ועוד נ"ל לפרש תלי תניא גדלה תניא דמפרש טעמא וכו' איך תולה משנתנו שטעמא מפורשת בביתא דסקדו אמאי נקטו בד' דין המזונות שאין לי טעם כלל ואף לא מפרש טעמא בשום מקום והיינו דלא קאמר דמפ' טעמא ולא דמפרש בה טעמא אלא דמפ' טעמא ומשום בריתא דסקדו קאמר דהשתא קא ידע לה רב יוסף כדאמר דהר הכי אלא אי איתמר הכי איתמר מפני מה אמרו וכו' ותנשא בא' בשבת, עתה בלשון זה הוא משנה השאלה שבלשון הראשון ס"ל דאף בא' בשבת תנשא כדקתני טעמא שפעמים בשבת וכו' אלא דבטי כיון דבא' בשבת תנשא אמאי נקט ליוס

זהב

דיני ארץ ישראל

הארץ

מן העיסה של מלת מלואה יכול להמתין עד הלילה כדי שניחם שלימות בקערה וכשיבלע מלה האמנעית לב' לשמור חליה לאפיקומן אז יניח הב' מלות שלימות ושני החלק' השבורים בכלי לזרפן ויכסם ויקח פרוסה קטנה מן הבלועה לחלה וישמרגה לחה"מ וישרפנה בו' דהא הלכה רווחת דאין מפרשין חלה ב"ט בעיסה שנילושה מעי"ט וכמס' בעור והרב עלמו בסי' תק"ו. דאין לומר דכ"ל דכיון דהא דאין מגביהין תרומות ב"ט חינו אלא משום שבות דחי' להאי שבות משום מלות אכילת מלה דהוי מ"ע מן התורה. דאין זה מספיק להמתין לכתחלה עד הלילה אפי' שזכר משום מנהגא דגהנין להניח שלימות בקערה. ואף למה שחזר עוד שם וכתב ז"ל ונ"ל שטוב שיבלע ממנה תחלה פרוסה קטנה מיד בו' תלה טעמו משום שאי יחזור וישכח בלילה. ולא זכר שר שמן מנהו מטעם דאסור להפריש ב"ט עיסה שנילושה מעי"ט, ועוד תימה עליו דאיכו מיירי בחלת ח"ל ובחלת חו"ל לב"ע מותר לאכול בלי הפרשה ומן המשויר יפריש בחה"מ למה שאכל למפרע ולא זכיתו לירד לעומק

ליום ד' אבל בלשון ראשון דס"ל מדקתני ליום ד' לא תנשא בא' בשבת ומה מקשה ותנשא בא' בשבת דהא ליכא משום אקרורי דעתא והשיב דמשום שקדו לא תנשא ועכשוי שטינו שקדו כלו' כיון דאית לן שקדו וא' בשבת לאו זמן נשואין הגיע זמן בא' בשבת אינו מעלה לה מזונות דחי לאו שקדו הוה מזי' למי' דבא' בשבת תנשא כדס"ל בלישנא קמא ולא הוה מזי' למי' דאינו מעלה לה מזונות דהוה קשיא לן מאי טעמא כדמקש' רב יוסף וא' בשבת לריבותא נקטיה, וכ"ש בשאר הימים דאיכא נמי משום אקרורי דעתא, והיה בדעתיה לפר' ועכשוי שטינו שקדו כלו' ומשום תקנתא ותועלתא אינו יכל לכונסה בא' בשבת אינו מעלה לה מזונות אבל הגיע זמן בשאר הימים מעלה לה מזונות שלא רזו להפסידה מזונותיה כיון שתקנתא איחור נשואין בשאר הימים אינו לתועלתא אבל היא כנגדה ולמקא, אבל אין נר' כן מלשון מתוך שאין יכול לכונסה וכן מציעא דחלה הוא כנ"ל פי' שמועה זו מיסודו של הרמב"ן ז"ל למדתיה ולא כדבריו.

עוד כ"ל לפרשה בדרך אחרת שמתחלה היה שואל מפני מה בד' ולא בשאר הימים דאע"ג דבמתני' קתני טעמא שאס' היה לו ובו' לא משמע

ליה דהא הוי עיקר טעמא דהא לא סגי בא' בשבת ולא ס"ד סיהא טעם מיוחד לא' בשבת ומ"ה משמע ליה שיט טעם אחר למשנתנו מבחון מפני מה בד' ולא בא' בשבת ולא בשאר הימים ומה שאומר במשנתנו שאס' היה לו טענת בתולים הוא קלת יפוי כח שיט לד' על שאר הימים וכו' עיקר טעמא דמלתא דא' בשבת ושאר הימים ליתיה במתני', והשיב לפי שטינו הגיע זמן וכו' כלו' מ"ה נשאת בד' ולא בשאר הימים משום דבשאר הימים אינו מעלה לה מזונות ובד' חייב מיד במזונות דקתני הגיע זמן ולא נשאו והיה להם בקבלה דהגיע זמן אוכלות משלו דמשמע מיד היינו כשהגיע בד' וכן הוא לפי' המסקנא אבל בשאר הימים לא לפי שאינם זמן נשואין, אמנם לא עלה בדעתו שטעם המזונות מספיק לכל שאר הימים, ומה שאומר יכול הגיע זמן בא' בשבת אע"פ שאלתו בכל הימים לריבותא נקטיה אע"ג דלית לן ציה משום אקרורי דעתא, והשתא אתי שפיר דלא קאמר ותנשא בא' בשבת כמו בלישנא בתרא שהרי שאלתו לכל הימים. ועתה קשה על זה הלשון שני דברים הא' שמשנתנו מופ' הטעם לשאר הימים והוא אומר שאין טעם משנתנו אף לשאר הימים, והב' שהוא אומר

זהב דיני ארץ ישראל הארץ

לעומק דבריו מקולר המשיב ומעומק המושג :
ואנן צדיק צדיק הרב אס' היה צח"ל פשיטא דאוכל על סמך השויר. או שילוש עיסה א' בליל י"ט וילרפס יחד ויפרוש מאותה עיסה גם על המזות של מזוה שלש מעיי"ט :
ורתקון זה יועיל כמו אס' היה המעשה צח"ל וכדרך שכתבנו לשעיל בצדון דין. וה"ה נמי דאף בחלת א"י כבר כתבנו דעת הרשב"א ז"ל דמשום כבוד י"ט דסמכין על מה ששייר ויפריש צחה"מ וכ"ש במזות של מזוה דאיכא מ"ע של תורה, ועיין במשנה למלך הל' תרומו' פ"ג הלכה י"ז אלא דאני חוקך בהתר זה דהא. בדאורייתא אין צריכה וחלת א"י עיקרה מן התורה ולכן הנכון הדרך האמור שילוש עיסה אחת ככו' ועיין בס' בית דוד הל' שבת סי' ק"ג שכתב שאס' מזכר צין השמשות של ע"ש דיכול להפריש חלה :

[ה] **נשאל** על מעשה שהיה בחג הפסח שלשו עיסה של מזות ציין שאינו מעושר כדת מה לעשות. והעלה

אומר שטעם משנתנו מפני דין המזכות ודין המזכות
 הוא תניא דלא מפ' טעמא שלפי דבריו שטעם
 הנשואין מפני המזכות אין בדין המזכות טעם
 והא דקארי לי' תניא הורה לדבריו סיהיה פי' הגיע
 זמן דוקא בד' כמו שהוא האמת וזהו מה שהקשה
 רב יוסף תלי תניא דמפ' טעמא וכו' אלא אי
 אתמר הכי איתמר מפני מה אמרו וכו' אין השאלה
 על שאר הימים שזה מפו' במוטת אבל מפני מה
 בד' ולא בא' בשבת והשיב כי יש לא' בשבת
 טעם מיוחד שאין בשאר הימים וזהו שקדו שזה
 הטעם אינו מספיק לשאר הימים כי למה יתקנו
 שיהא טורח ג' ימים ולא א' או ב' או למה אינה
 נשאת בה' או ב' ויהיה לו יותר פנאי גדול לטרוח
 אלא שמפני טענת בתולים לא היה זמן ראוי
 לכשואין כי אם ד' או א' בשבת בחרו בד' שיש
 לו ג' ימים לטרוח ולא בא' בשבת שאין לו שהות
 כלל כי השבת וערבו מפיסקים :

ואיברא

דלפי זה קשה מעט, יכול הגיע זמן
 וכו' אבל הפי' הראשון נ"ל שהוא
 מדוקדק וישר, עוד ראיתי מה שכתבת למורנו
 ה"ר נסים נ"ר בסוגיית פתח פתוח אך מה שהשיב
 אליך ומה שהוספת לכחוב אליו שנית לא ראיתי
 אבל הגיד לי הרב נ"ר פה אל פה מעט. מדעתו

בקלרה ראשי פרקים ואודיע אל כבוד מעלתך
 מה שג"ל לעניות דעתי : תחלה נ"ל ביאור
 ב'ק'ל'ר'ה קושיא שליטת מתוספות רבי' שמשון
 ז"ל שהוא כך לפי שעל מה שהקשו בקושיא
 שנית אפי' ליכא אלא חד ספיקא חוקמא אחוקא
 הטר ובאונס הוא, ותיירך לאונס לא שכית, והשתא
 ניחא בין לר"מ בין לרבנן למוסר בחד ספיקא
 דלרבנן ר'ון רובא ורובא וחוקא רובא עדיף,
 ולר"מ דחייש למיעוטא וס"ל סמוך מיעוטא
 לחוקא אכתי הוה ליה פלגא ופלגא כדאי' בריש
 פ' בת' דיבמות על כן הקשו קושיא ג' דבתרי
 ספיקי אית לן למימר לרבנן דאית להו מיעוטא
 כמאן דליתא דמי ולא אמרי' סמוך מיעוטא לחוקא
 וה"ל פלגא ופלגא אלא מיעוטא כמאן דליתיה
 ורובא וחוקא רובא עדיף, וסוספות תוך קלרו
 הליך ולא הזכירו חוקת הטר גבי אונס ור'ון
 שעליהו דנין והזכירו גבי ספק תחתיו ללא
 לורך שכבר נזכר בתוספות באשת כהן, ומה
 שהקשה על התוספות הדרבה אית לן למימר סמוך
 מיעוטא לאונסא למחלה דאין תחתיו, וה"ל תחתיו
 בר'ון מיעוטא. איברא ודאי דאפי' לרבנן אמרי'
 סמוך מיעוטא למחלה דהא היא דבפ' בתרא
 דיבמות

זהב

דגני ארץ ישראל

הארץ

והעלה שם בתשובתו הרמתה דאף דהרב בס' הקלר כתב לאפרושי מיוין אחר על זאת העיסה
 הטוב והישר ללאות מכל הדעות שיפרישו מן המלה מינה ובה. ע"ש שורשן של דברים במועלות ודעת.
 הרב מחנה אפרים הל' מעשר דף כ"ח ע"ב :

[ו] כתב

הרפ"ח א"ח סי' תנ"ע ז"ל פה עה"ק ירושלם ת"ו רוב מלות הקהל נעשים צבית
 שהתגור בתוכו וכבר כתבנו שהצית שהתגור בתוכו הוא חס ציותר ואפי' בפחות ממהלך
 מיל הוא מחמין. זאת ועוד שלשין יותר משיעור חלה וכבר כתבנו בס' תנ"ו שכל שלשו העיסה
 יותר מכשיעור כל ששוהין בעסק העיסה יותר משיעור מיל הוי חמין. ואף גם זאת שעורכין ומקטפין
 סמוך לפי התגור ועוד שאחר שנתחממה העיסה צידים מניחים אותה בלא עסק לפחות רביע שעה
 והרי פסק הרב המחבר שמיד יחמין ואחר כל אלה ג"כ משתהין בכל עיסה קרוב לחצי שעה וממלא
 דהוי חמין גמור. ואין לחמני ומנהיגי הדור כ"כ עוגש לפי שמה יעשו גדולי הדור שאין דורס דומה
 יפה

ודאי אבל נשאר עדיין ספק תחתיו ספק אין
 תחתיו ואי הוי קפדי בלישנא אחמי קרי ליה ספק
 ספיקא ניחא אבל איןנר' כך מלשונם :
וב"ל דעת התוספות דרובא וחזקה רובא
 עדיף מדאורייתא כמו שכתבו בפ"ק
 דחולין בשם רבי' חייס ז"ל ויליף לה מפרה
 אדומה דחזלי' בתר רובא ולאו טרפה היא ואע"ג
 דאיכא חזקה כנגדו דאדם שמוין עליו בחזקה
 נמא ואע"ג דג"כ איכא חזקה אחריתי דמסייע
 לרובא דהיינו חזקת הפרה דלאו טרפה היתה
 כשגולדה דהא קי"ל דהיא בת ג' שנים וטרפה
 אינה חיה הא לאו חזקה היא שהרי לא נתבררה
 ולא היתה לה אז טרפה וא"כ לא נשאר כי אם
 רובא וחזקה דהיינו חזקה דגברא ואמר' בה רובא
 עדיף, וכיון דמדאורייתא רובא עדיף אפי' בספיקא
 אית לן למימר דה"ל כספיקא דאורייתא. גם על
 תירוק ה"ר אשר ז"ל קשה לי מה שאמר אבל
 הכא איפשר להתירה מטעם חזקה בלא ביטול
 רוב כגון שזנתה קודם שנתקדשה שהרי א"א
 להתירה מטעם חזקה זו שהרי יש חזקה כנגדה
 חוקמ' בחזקת בתולה עד שנתקדשה כמו שלריך
 לומר כן בחשט כהן וא"כ חזקה זו מגרעת כח
 חזקה

דיבמות דילאה מליאה חוששת ר' יהושע אומר
 אינה חוששת מפרש"י בצכורות טעמא דר' יהושע
 משום סמוך מיטעא דמפילות למחלה דנקבות
 והווי ליה זכרים מיטעא ולמיטעא לא חיישי'.
 ומי' היינו התם דמחלה זכרים ומחלה נקבות הוא
 ודאי ובהכרח כי כן יסד המלך מלכו של עולם
 לקיום המין וא"כ ע"כ הזכרים הגולדים מן
 המעוברות מיטעא גינהו שהרי מיטעא מפילות
 ואין להמלט מזה בשום פנים, אבל כאן אין לנו
 אומרים שהגעלות בזנות מחלה תחת בעליהן
 ומחלה בלתי תחתיהם כי היכי דנימא סמוך
 מיטעא למחלה ונתירה דמנין לנו זה שיה' מחלה
 על מחלה אבל לנו אומרים שהדבר בספק שזה
 איפשר כמו זה ואף אם נאמר סמוך מיטעא
 דאונס לאין תחתיו אכתי לא הוי תחתיו ברטון
 מיטעא בודאי אבל עדיין נאמר שאיפשר זה כמו
 זה וכל שזה קרוב לדברי ה"ר נסים ז"ל ג"ר
 אלא שהוא אומר דלית להו לרבנן סמוך כתי
 האי גוגא, ואני אומר דאף אם נאמר ביה סמוך
 אכתי לא הוי תחתיו ברטון מיטעא אבל עדיין
 הספק במקומו עומד, אבל עדיין קשה לי על התוס'
 מנא להו לרבנן נימא רובא וחזקה דרובא עדיף
 בכה"ג דאף כי ניזיל בתר רובא אינה אסורה

הארץ

דיני ארץ ישראל

זהב

יפה. ומ"מ ראוי להכריז על פתם שהוא חמץ ולהרחיקם בכל מיני הרחקות עד שיקבלו עליהם
 חת הדין ע"כ :

[ז] **פע"ה** ירושלם ת"ו דמימי צורות מסתפקא וממלאין מהם מים למנה ושותין ומבשלין מהן תוך
 הפסח. ראוי להכריז בצבור שיהיו מזכרים מאד דימי ההגעלה שלא ירצו מי ההגעלה
 שכן מים מחומלים לצור שכתב הב"ח ז"ל סי' תס"ז דאף אם היה מעשה קודם הפסח אסורו
 לצור לכתלה מאחר שאפשר לשאוב מים מצור אחר אין לשאוב מזה לכתלה. וכ"ש לנוהגים לחשוש
 לסברת האומרים חוזר וגעור דאף אם היה המעשה קודם פסח המים אסורים. והרב פר"ח בסו'
 זס"ז סי' כ"ג העלה לענין הלכה בצרוסת חמץ שנפל לצור דאף אם לא נשרית במים מעט לעת דהמים
 אסורים לפי שהפרוסה מתפררת פרוצין דקין בתכלית וגמסית במים וכדאמר' פ' כ"ש חמץ דממים
 א צעי פירור ואפי' סיטון לא מהני מטעמא דכתיבנא ומ"ש מרן הב"י ז"ל בסוף סי' תס"ז דבארות

חזקת התר דאין תחתיו ורובא מגרע כח חזקת התר דאזכר:
ע"ב היה לי פנאי לעיין ולהבין מאמרך ולא יותר כי זה היקף שהביא כחבך היה כחך לשבז ותפלותי להשיבך על ידו שאשר פניו מועדות להסתלק נגד מחנך הקדוש דרך ישראל לא יפנה דרך כרמים אמרתי בלבי לא לילך בידיים רקניות ולא היו בידי אז חדוסי הרמב"ן ז"ל מגיטין ע"כ לא עיינתי בלשון ההס ובסוגיות בהרת לא ראיתי דבר כי היא הלכה חמורה ולא היה לי פנאי לעיין בה כי בכל יום תעמודנה לכנדי ולעומתי סבות מונעות מטרידות אותי ממלא חפלי ודבר דבור על אופניו במה שילטרך בו עיון דעה והשכל גם כי לא ראיתי דבר ממה שהשיב אליך הרב נ"ר כי בשתי לשאלו אליו פן יבין כי פדך המדבר אלי, ומראה הגדי והארי אשר נאמר אמת הוא כי נעשה ארי בכח לנלח, ואיל בעל קרנים דמיותי דובי בקרנייה וימה ולפניה מנגחי שכלו זך וללול ומאד מאד קל להבין, משנתו קב ונקי אין בה לא מורסן ולא סובין, ומן מולא דבריו תדע ותשכיל, דעת שפתיו ברור מללו ודבריו במשפט מכלכל, סוף דבר ירבו כמותו בישראל, פי המדבר מיחל ומלפה גשם

כרבות משמי מרום חכמתך תניף להשביע שואה ומשואה ולהלמיח מולא דשא ולהאיר מחשבו בארץ עיפתו, לישר הדוריו ולתקן את אשר עותו, דורש שלום תורתך ארוכה מארץ מדה ורחבה, עלו ושמת בשלתך ונהנה בטובה.
אחיך העשיר יצחק בר ששת ז"ל.

על הכתב מי כהחכם מודיע תעלומות ופותר, כל רז לא אגס ליה ומנגד עיניו לא יסתר, בכל תושיה חכמה ומדע מרעהו יתר ה"ה הר' חסדאי בר שלמה נ"ר :

דבר השמי'טה.
[סי' ד'] בגליון א' סי' א' נשמע סוף מאמר הילקוט דפ' בא ע"פ ובכל וכו' וז"ל, "אני ה' מה שא"א לב"ו לאמר קן, "אני ה' בשבועה אני גפרע מהם והלא דברים ק"ו ומה אם מדת פורענות מועטה אמר הקב"ה לעשות ועשה, מדה טובה שמרובה על אחת כו"כ ע"כ, ובזה יובן דקדוק השביעי וע"ס נפל שם וז"ל, "היה ראוי שיאמר אתה ה' נאמן וכו'" וק"ל: **בזה"א או"א, ע' בסו"ס שערי רחמים, בע"ז ע"ש. כ מה**

הארץ

דיני ארץ ישראל

זהב

של גויים שיש לחוש שמה יש חמץ בצור שיש לסנן המים בצגד נקי בכל פעם ששואב. אלמא דסגון מהני. ההוא חמץ שאינו ידוע אבל אם ידעין בודאי דאיכא חמץ לא מהני סגון וכן נראה מתשו' הרשב"א הביאה מרן הב"י ז"ל סי' תמ"ז שכתב שאלה מי שמוא בשעת הגיתות חתיכה מחומלת בכלי מלא יין והוליאיה משם ולזמן לקח מאותו היין ונתן בחציות אחרות שהיו חסרות מעט. תשובה הגאונים ז"ל בולס אסרוהו בשתייה ע"כ והיינו מטעמה שיש לחוש שמה נמוחו קלת פירורים ביין ואע"ג שכתבטל חוזר ונעור. ואף לאין חוששין יש לאסור לכתחלה כיון דאפשר לשאוב מים מצור אחר ועין בזה במ"א סי' תס"ז ס"ק י"ט וכ"ז ובת"ז שם ובתשו' בית יהודה ח"ח סי' י"ד :

[ח] ערב פסח, כתב הרפ"ח ז"ל סימן תס"ח דבירושלים יש לנהוג שלא לעשות מלאכה בע"פ כל היום כיון שמתקבלים שמה אף ממקומות שנהגו בהם איסור קודם חלת נמי עי"ש שהכריח קן מדברי החוס' ז"ל וכ"כ בסו" תל"ו בדיני מנהגי האיסור ס"ק כ"ב ז"ל בירושלם

מעוות לתקון.

[סי' ה'] כמה גדולים דברי חכמים שאמרו
 (שבת קי"ט, חגיגה י"ד,
 גיטין מ"ג, ע"פ והמכשלה הזאת תחת ירך] אין
 אדם עומד על ד"ת אלא א"כ כשגל בהן, (עפ"רש"י
 פס) הגה ככה קרה לנו כי כשגלו בתתנו לקהל
 הקוראים את השאלה והתשובה להרדב"ז ז"ל מתוך
 הכת"י (בגליון א' סי' ב') מבלי שיש עיונינו עליה.
 כי התשובה אינה מתחמת אל השאלה. ומה ענין
 שמיטה לה"ס (ענין מתנות שלא הורמו לדין
 חתיכת יבלת) ידענו גם ידענו כי שגיטו ברואה,
 והמכשלה הזאת תחת ידינו, גודה ולא נבזש!
האמנם שמעו ונגידה לכם קושט אמרי
 אמת ונגול מעלינו האשם אשר
 אשמתו, והשגיאה אשר שגיטו, והוא, כי בין המון
 כת"י מראשונים, ואחרונים חו"ר ירושת"י אשר
 חננו ה' היו בתוכם כחמשים שו"ת הרדב"ז ז"ל,
 והחלנו במלאכתנו מלאכת הקדש לתור ולחפש
 בחמשה חלקי תשובותיו וצספרו יקר תפארת
 אולי ימלאון פס, ולא נשוב עוד להדפיסם, רק
 אם יהיה, כי הכ"י אשר בידינו יש בהן נוספות
 על הגדפסות, או אז נאלים לנו לחזור ולשנותה
 ולתתה לקוראינו, ויהי כאשר החילנו בעבודתנו

זאת אשר יכבד עלינו ככובד משאה, אם אשר
 מלאנו כי כבר באה ונהייתה בתשו' הגדפ' החימו
 תיו עליה, "גדפסה בחלק פ' סי' פ", והתשובה
 הלזו לא נרשם עליה שום סימן, כדרכינו, דימינו
 בלבנו כי לא באה בדפוס, ונתנו להדפיסה,
 והימים ההם היו ימי חפזן מטרדות החג הקדוש
 פסח, והיה בזואינו להגיה אות באות
 כמשפט ההגה והפעלים אליס לאמר כלה
 מלאכתך לא הרגשנו בטעותינו, ואחרי ככלות כל
 הגליון מאור הדפוס, אז ראה ראינו כי המעתיקה
 והמוריקה מכלי אל כלי להשאלה והתשו' הלזו,
 המירה באחרת והחליפה, של זו בזו, וחסנו על
 הולאתינו ועמלינו כי לא יהיה לריק, אמרו
 לתקן מעוותינו, בהגליון הזה, ובימי החג כי חופסה
 ניתן לנו מטרדותינו, מלאנו כי להשאלה הג"ז
 באה תשובה בח"צ מתשובותיו סי' קמ"ז דנ"ט ע"א
 עי"ש, אולם, התשו' הזאת ע"ד רבינו הגדול
 הרמב"ם ז"ל בדין חתיכת יבלת ועל מה שהל"ע
 הרב המגיד ז"ל, אם כי מלאנו בח"ה סי' ש"א
 רי"ז, עכ"ז הכ"י שבדינו הוא העיקר כי באו
 הדברים בארוכה ודברי רבינו מזכירים ה"טב,
 ובהגדפסת המעתיקים קלרו במקום שהארץ
 הרדב"ז

הארץ

דיני ארץ ישראל

זהב

בירושלם יש לנהוג חומרי המנהגות לעולם לפי שכולן לקוטאי ניגוה ואפשר שהרוב יהיו ממוקמות
 שנהגו חומרה ואיסור בדבר :
 [ט] **על** דברת בני אשכנז שמתגוררין בארצותינו כתב הרב גו"ר י"ד כלל ג' ס"ה דלין חייבין
 לנהוג כחומרת בני מקומן ומעשיהם בחג הפסח ומנו להקל כבני הספרדים והרבה
 להביא ראיות על זה דכל שנסתקפו בארצות הספרדים ואין דעתם לחזור רשאים להקל כמנהג בני
 הספרדים בהלכות הפסח :

אך אמנם כל זה אינו ענין רק ליושבים בחו"ל בחוץ הספרדים אבל היושבים בירושלם ת"ו שיש
 להם צ"ד לבדם והם ידועים לקהלה בפני עצמה חייבין לנהוג כמנהג אשכנז בכל חומרות
 הלכות הפסח ואשכנזי הבא מחו"ל לירושלם ת"ו לאו כל כמיניה לומר שלא יחשב מצני קהלו דכיון
 דיש שם צ"ד קבועין בירושלם ת"ו שנהגים כחומרת מקומן על כרחו הוא נגרר אחריהם, ודוקא
 בירושלם

ועתה אחרי האותכם הכי והנדפס, בעת
 חפיים חנו מפשע, ואין צנו כי אם
 שגיחה לא גדולה, אשר היה לנו לגדול המון
 ערדותינו ורוב עבודתינו, במלאכתנו זאת, עבודה
 רבה, במלא מובן המלה, ועכ"ז מהיום והלאה
 ירצה מפעלנו היקר להקסל הנכבד, ונצטייחכם
 כי בעזר עליון השוכן בציון צעמול בלי חשך,
 ונעבוד ככל כחינו, ונתנה לכם עניינים יקרים
 מספרות התלמודית ודושיים תורניים, ומהמרים
 מחוכמים מראשונים, ואחרונים, והכ"י לא ילא
 מתח"י עד אשר נעצורו תחת שבע הבקורות
 במנוחה והסקט, מבלי חפזון, וקוראנו הנכבדים
 ימלאו נחת וישתעשעו בהם ויפיקו הלון מאלתנו,
 אך בזאת כר תושינו לנו יד עזרתכם ותתמכנו
 ותחזיקוננו ככל הצא מידכם, הן בגשם, הן ברות,
 למען נלך הלאה במסלה זו אשר סלוננו לנו, וה'
 ישלח לנו עזרו מקדש ומליון יסעדנו. כ"ד המעתיב
 בעדכם, כי תאריכו ימכם ושנותיכם, צמוצ
 ונעמיים כרות נפשכם, החותם בצרכה צס"א
 לירח זיו מש' התרנ"ז פע"ה ירושת"ו ברבעו ושלוש.
יצחק בר' מיבאל באדהב חי"ו המו"ל.

הרדב"ז לבאר דבר רבינו ברומז מצינתו וכדרכו
 בקדש להיות מולך מליך טוב ע"כ דבר אשר יקשה
 על רבינו משה, והנני קטן לפניכם את השו"ת
 הגד' כתבניתה מבלי מגרעת ותוספת וישר יחזו
 הקוראים ההדבל רב שבין הכת"י להנדפס
 וישפוטו הם, אם הדרך אתנו ואם יפה עשינו
 להדפיסה, או לא, וז"ל :
שאלת ממני עמ"ש הרמב"ם פ"ט מה"ש
 "וז"ל וכן החותק יבלת מגופו בין
 "בין בין בכלי פטור בין לו בין לאחר וע"כ
 "בלחה חיירי, תשובה בעל מ"מ שהיה בקי בדברי
 "רבינו העלה הדבר בל"ע ומה אתה שאלני
 "אבל אחר בקשת המחילה מהרב ז"ל אודיעך
 "דעתי תנן בפ' המלניע (?) חותבין יבלת במקדש
 "אבל לא במדינה ואם בכלי כהן וכאן אסור
 "וסובר רבי' כהן תירולא הא והא בלחה והא
 "בין והא בכלי הילכך הך מתני' ביבלת לכה
 "חיירי וקתני בכלי כהן וכאן אסור ומדלא קתני
 "כהן וכאן חייב חטאת אלא כהן וכאן אסור למד
 "רבינו דאפי' במדינה ובלחה ובכלי חין כהן חייב
 "חטאת אלא איסורא דרבנן והוה שכ' צצור זה
 "כלע"ד עכ"ל :

זהב דיני ארץ ישראל **הארץ**

בירושלים ת"ו שיש שם צ"ד קבועים לאשכנזים אבל בשאר ערי הספרד אינן נגררים אחר ירושלים :
[י] והן עוד היום דבעו"ה נחרצ בה"כ שלהם והגם מועטים ואין להם צ"ד כתב הרב משה יוסף
 חי"ד סי' ג' שהאשכנזים שמחמירין בהלכות הפסח כפי מנהג מקומותיהן לרדך
 שידיעוש שהספרדים הם מקילין בדבר ואם כה יאמר שמה שהיה נוהג להחמיר הוא משום שהיה
 חושש לס' הרמב"ם ושאר פוסקים דס"ל חוזר ונעור, אין לו להקל ואף אם נשאל אין מתירים לו
 דאין לו התרה לעולם שהרי הוא עליו בחיסור תורה, ואם כה יאמר שמה שהיה מחמיר היה מחמת
 המנהג יודיעו לו הדין דכיון דאין דעתו עוד לחזור למקומו ודעתו להשתקע בירושלים ת"ו אינו חייב
 להחמיר ומותר לו להקל במנהג הארץ ואפי' התרה א"ל ואם הוא דולה עוד להחזיק במעוון משום
 סייג ופרישות הרשות בידו ותע"ב ואין בזה חשש אל ישנה אדם מפני המחלוקת. ואף דמדברי
 הרשב"ם סי' קל"ג משמע דאורחים אין להם להחמיר על עצמן מפני המחלוקת הכא בנידון
 האשכנזים שאני שהכל יודעים שהאשכנזים נוהגים להחמיר בחוקות הפסח והמנהג מיושר עפ"י סברת
 הפוסקים.

מקשה זהב.

את זה מלאנו באמתחותינו, כמוס באגרותינו, כח"י יסן נוסן, כחצו על רצע באגנן. מלך האחר, ומלך הב' חידת הרצב"ע ז"ל על אותיות אה"י ופירושה (הדפסת בהקדמת ביאורו עה"ת) והמאמר הלז מאשר יקר צעינינו, אם כי הוא ע"ד הסוד, אך קרוב לפשט הנהג, אמרנו ליתנו להקל הנכבד, וצמח כי לא ראה אור הדפוס עדנה, ואין הפנאי לתנו לחקור אחריו אם כבר זה בדפוס בספרי הספרות החדשה מחוקרי קדמוניות, כי עתותינו ספרות לבקר אחר הכתבי ידות הכמוסס פח"י מראשונים, ואחרונים (חז"ר ירושת"ו) מספרות התלמודית העתיקה, פן נכשל עוד, כאשר כשלו בפעם הראשונה, ואם גדולי ישראל אשר יד ושם להם בחכמת ספרות החדשה, או הבאים בסוד ה' ויודעי חן המטיילים בפרד"ס, המה ימלאו הכ"י הזה מודפס בחיזה ספר פשטי, או סודי, והגחנו לא נדע, כל יאשימונו, כי קטון הוא המאמר ואינו כדאי לאחד זמנינו הקרוב מכל חפן, בחפש מחופש.

כ"ד יצחק ב"ר מיכאל בארהב המו"ל.

והא לכם לשוננו, מבלי מנרעת ותוספת :

[ס'ר'] מצאתי כחצו מיד החכם החס' ה"ה דק (בהכ"כ) היה שתי אותיות מורכבות זו ע"ג זו ולא יכלנו להולמן, גם לא היו מנוקדות, ונראים כד' ק'. ודאי שהוא סק' (ר"ת הקדוש) בוגאפ"ז בן אלקאטאנטיני זל"ה ואלה דבריו :

דברי החכם האלק"י האמיתי מורי כ"ר (כבוד רבי) חיים בן אלבאלג ז"ל (נגראה שהרצ החסיד הזה מר ניהו חותן המלך יוסף מרן הקדוש מוהר"ר יוסף קארו ז"ל ע"ה"ג מער' חית).

אמר חיים בן אלבאלג ז"ל, הנה מן הדון לעשות כפי קבלת החסיד ז"ל שלמ"ד עגולה כר' לא כד' והס"י יכפר במה שאגלה או אם אין כונת החכם כנה, והנה ז"ל החכם כ"ר עודרוס הלוי ז"ל בס' אולר הכבוד בפ' אין דורשין, והגני מעיר את לבבך אולי ידאג בקרבך לדרוש ולתור בחכמה ואשמיעך בזורת האותיות תנ"ן (אולי ז"ל ותגן) למ"מ (ל"י להבין הר"ת הזה) שהיה בידינו אחר שעברו כמה זמנים ובאו הסופרים שכל דור ודור לפי גורך הזמן ורחוק המקומות

זהב

דיני ארץ ישראל

הארץ

הפוסקים דס"ל חוזר וניעור אין בזה שום קפידה וליכא חשש מחלוקת ולכן הרשות בידיהם להחזיר, וגם נהגו באיזה חומרות משום סייג שהחמירו מעצמן ולא עפ"י ס' הפוסקי' ולא קבלו עליהן אותו המנהג בדרך קבלה אלא שכך נתפשט המנהג בנייהס. אז אם דעתו טעה להחזיר מותר לו להקל וכן אם היה המנהג ע"פ המרבין תורה של ארעותס אם דעתו טעה להחזיר מותר לו להקל אף שדעתו לחזור ואם אותו האיסור נתפשט ע"פ קבלה שקבלו עליהס וטוא היה בכלל המקבלים משאל ומתירין לו ובלא שאלה אסור בכל המקומות ואם אינו מן המקבלים אלא שהוא מבני בנייהס חלה עליו הקבלה ואין לו התר לעולם אף שהלך למקום שמקילין ואף שאין דעתו לחזור ע"ש באורך ובס' מטה אשר ז"ל דף קל"ס :

(המשך יבא א"ה).

ידיעה בנתים לקוראינו היקרים.

כראות מר גיסינו, ידידיו החכם זרע קודש ה"ר אליעזר פאפו הי"ו אשר החלנו במלאכת

הקדש

המקומות ותשבו ל'פנות האותיות ותקנתם היה
 קלקלתם ומהם לא למדו עם סופר מהיר ונעוהת
 הנורה מאליה עד שנשתנית נורתה העליונה מיד
 ליד ומקום למקום עד שכמעט נהפכה לנורה
 אחרת, ודע שבנורה האותיות נרמזו סודות סתומים
 וחתומים כמעשה מרכבה וכמעשה בראשית לפי
 המקובל בידינו מאנשי אמונה מא' ועד תי' ו
 ואכתוב לך נורת ל' לבדה לפי הקבלה הנכונה
 כיון שבאה לידינו וזו היא נורתה המקובלת ל' ואי'
 ארוכה על גבה וזה סוד סתום וחתום אשר לא
 ניתן ליכתב, ודע שהנורה הזאת רומזת לזמן שבית
 המקדש קיים, ועשאו שאין השם שלם ואין הכסף
 שלם יש שנוי דק מאד בנורתה מורה על החרבן
 ועל הגלות ואינו ראוי לזיירה משום כבוד אלי'ם
 הסתתר דבר.

אבל חודיעך דבר אולי יאורו עיניך להבין דבר
 מתוך דבר, ראה ל' דויסליכס אל ארץ
 אחרת שהיא גדולה, ובאמת שהמגדל היום פורח

באור ואין להאריך, עכ"ל החכם ז"ל ידוע הוא
 כי המגדל הוא מגדל עוז שם ה' בו ירוך לדיק
 וכשגב כאשר פי' בזה החכם ז"ל על מגדל דוד
 הפלגה כביכול שבעת החרבן נתעלה בכחו העליון
 בסוד י' משעות השכינה ע"ד קדיש בשמי מרומא
 עלאה בית שכינתיה ופרחה למעלה באויר הן
 הקדמון ונשארה הד' של הל' בלתי עטרה כמו ר' בסוד
 נפלה עטרת ראשינו עד שהיה קדיש על ארעא עובד
 גבורתיה ואחריו לעלם ולעלמי עלמאי וזהו סוד
 שינוי הנורה כי העין (מן הלז היה כתוב ל"ע)
 פרחה למעלה למעלה בסוד אריכות ל' דויסליכס ולכן
 לריך לכתוב האורח ארוך וגם אחורי הד' עגול כר',
 והרמז לכל זה כבוד אלי'ם הסתר דבר סודו
 כב' וד' הסתר ד' בר' כי מכ"ב אותיות נסתרה
 נורת הל' שהיא וד' בר' והש"י ימחול כי עת
 לעשות לה' מזל השכחה ודע כי הל' היא באמצע
 האותיות והבין תם,

ידידינו הקוראים.

בגליון החולף הבטחנו לכם, להוציא לאור עניינים יקרים האורים באורות ציון וגנזי
 ירושלים ותשעשעו בהם, הנה באה העת, עת לתת מקום לגאוננו ודבני וחכמי עיר עז לנו ירושלים
 דדהבא

זהב

דיני ארץ ישראל

הארץ

הקדש הלזו להוציא לאור בת"י עתיקים מראשונים ואחרונים זלה"ה, הואיל בעובדו לתת לנו את אשר
 נמלא חתו כנוסם באורותיו, כתבי ידות מאבותיו הקדושים, ה"ה הרב המופלא, החסיד האמיתי, קדוש
 יאמר לו יום"ע בקש"ת כמוהר"ר אליעזר פאפו זנוק"ל וזיע"א, ורבותיו הקדושים, אשר נו"ן עמסה,
 ומצנו הרב החסיד כמוהר"ר יאודה פאפו ז"ל מיקירי ירושלים, עשה הגהות והערות על ספרי הרב
 מא"ה ז"ל. וליתן להסיד ושם בהקובץ הקדוש הזה, והרב החסיד הנ"ז כבר ילא מוניטיון שלו בעולם
 בחסידותו, וקדושתו, ויראתו, ורבים מיראו ה' וחושבי שמו, שמים בלמא את דבריו בספריו היקרים
 המסולאים ומלאים יראת ה', ה"ה, חסד לאלפים על א"ת, פלא יועץ, חלף המגן, אורות אלים, בית
 תפלה, יעלזו חסידים, ועוד לו בכתובים חס"ל על ש"ע ז"ד מראש וע"ס, שיטה על איזה מסכתות,
 שו"ת, דן אנכי, דרשות עה"ת מתוקים מדבש, ולבקשת ידידינו הנ"ז ראה ראינו להאזיל מתוך ספרו
 הקדוש חס"ל ליו"ד דינים ההווים, ורבים מעמי הארץ עוברים בהם ולא ידעו להזהר, ובפרט דיני
 רבית

לדבא, (יען כי תורתן של ראשונים הכמוס תח"י לא נדפס עד אשר נעבור עליהם שבט הזקרת
 צעינא פקיאח פן ואולי ברו בדפוס) בהקובץ הקדוש הזה. ובטרם נחל להו"ל חדושי תורתם, חובה
 מוטלה עלינו להודיעכם, מעלתם, וחוקי קדושתם, ועו ייראה את ה', ויראה חמלאם הקדומת לחממתם,
 למען נדע לעבוד את ה' ביראה ואהבה ונלך בעקבותיהם הקדושים, ואז יאמר ביעקב ובישראל, אם
 הראשונים (נגידו) כמלאכים אנו כבני אדם, ותחלה וראש להדפסת חד"ת וש"ת מרבני ירושת"ו
 ראינו לנכון להדפיס מכבוד הר"ב ר"מ ור"מ בפעה"ק ירושת"ו עיר וקדיש ליו"ע קש"ת כמוהר"ר
 ישראל יעקב אלגאזי זלה"ה (כי ברו אלינו חד"תו במוקדם) ולמען תדעו מהותו, וקדושתו
 (הגם כי הוא מפורסם בספריו הקדושים) ומעלת גאון יעקב ותפארת ישראל, הגנו מדפיסים שני
 נוסחי שטרי התקשרות ליראה את ה' הנעשה בימים ההם ובזמן ההוא,

וזה הוא העתק שטר ראשון התקשרות לאהבה את ה' ולעבדו בלב אחד הנעשה
 ש' הבק"ר או"ר [תק"ד] בין חו"ר תקיפי ארעא דירושת"ו יה"ר זיע"א וזה נוסחו.

לשם יחד קבה"ש וכו' אנחנו החברים חברי הגפש צע"הו וצ"הב הבאים על החתום נתוועדנו
 יחד בדחילו ורחימו למרס את דס אהבת החברים שלא יקרוש וזאנו להוסיף על הקדש על
 התנאים שבינינו המפורשים בהסכמתנו הראשונה בקשר אמין קשרא דמהימנותא בחיובים אלו
 הראשון שבראשון כי איזה מהחברים אשר יולד לו בן מחוייבים ג' חברים חוזר חלילה בכל שבוע הבן
 ללכת לבית אבי הבן ללמוד שמה לשמירת הילד ובליל הח' לחילה מחוייבים להמלא שמה כל
 החברים יחד באהבה כלולה ללמוד שמה תיקון המסדר לליל הו' ולכוין בעד הילד הנולד ולהתפלל
 עליו שלא יפגום בריתו לעולם והכל לפי המקום כ"א יהיה המקום קטן מהכיל ילכו שמה מקלת
 החברים ותו לא, החיוב הב' נתחייבנו בכל תוקף באהבה נפש זכה שאם ח"ו יחלה א' מן החברים
 להתחמק בכל לב ובכל נפש בתפלותינו ולימודינו על רפואתו כאיש צנו ובאחינו ממש וביותר, ואם ח"ו
 יכד עליו חוליו נתחייבנו להתוועד יחד ביום זכוי בסליחות ותחנונים עליו ואם ירצה החולה בשינוי
 השם לשנות את שמו ע"י אחד מן החברים היודעים כוונות שני השם ולכוין להוריד לו נשמה חדשה
 ואח"ך

הארץ

דיני ארץ ישראל

זהב

רצית, ויען כי דיני סכנה וגילוי הכתובים בסי' קי"ו כ' הפ"ח ז"ל כי גם צה"י אריך ליוזר
 בהם ע"כ אמרנו לספחו אל הקונט' מדיני ח"י וקראנו בשם זהב סגור, כי זהב כינוי לדיני
 התורה כמ"ש צב"ר ע"פ זהב הארץ היא עוב עי"ש, וסגור ר"ת להלכות אשר יבואו בקו'
 הזה ה"ה דיני ס'כנה ג' לוי ודיני ר'בית, ולזכות את הרבים דינים אלו שלא יכשלו בהם, ולהיות
 דוצב שפתי לדיק הוא הקדוש הרב הג"י אשר אסף וקבץ דינים אלו מראשונים ואחרונים בדרך
 קלרה נתגנו להם מקום בגלוינו הלז, יה"ר כי זכות הרב הקדוש הג"י יהא מגן ונזה עלינו ונלך
 הלאה בדרךנו זה, ומזה להו"א לאור הדפוס תעלומות חכמה דברים יקרים אשר לא שזפתם עין,
 וקוראינו ימלאו בהם חן, וישורנו בכל יכלתם, והקובץ הזה יהיה לתפארת ציון—וירושלם.

כנפש ידידכם, המו"ל.
 משקין

ואח"ך ללכת אלל החבר החולה ולכוין בסוד ביקור חולים והתפלה המסודרת בס' מ"י בסוד ה' יסעדנו על ער"ש דו"י ולומר עליו קדיש התקבל בדמע לב, ואם דעת החולה מיושבת עליו לדבר על לבו על דברי יודיו דברים וקבלת עול מלכות שמים עליו ככתוב בסוד ביקור חולים ושיאמר הי"ג עקרים שצפויט יגדל אלהים חי ואחריו סדר אין כאלהינו אין כאלונו עד תקום תרחס ליון כי הוא מסוגל מאד לאבד הבאים לתעתעו באמונות רעות ח"ו ולדבר על לבו כי יפריש מממונו ק"ס פרוטות ויתנם בידו ויאמר זה לפדיון נפשי ויעשו לו סדר פדיון נפש של הרב ז"ל ויחלקהו לז' עניי עמלי תורה ולכוין לפדות נפש החבר מז' פורעניות ואחר זה יוסף עוד ע"י פרוטות של כסף נגד שם י"ה המשמש בעוה"ז ועיקר פגם האדם בזה העולם הוא בשם י"ה ובפרט בפגם ברית המעור וזה השם לריך כל אדם לתקן בחייו בסוד לא המתים יהללו י"ה ויחלקום לעניי עמלי תורה לו לשמו ואם אין לו לחולה יגבו החברה הקדושה סך פרו' הג"ז ויזכו להחבר החולה ע"י אחר במתנה ויעשו לו כסדר הג"ז בכל עז ותעלמות בבני יבואו ובתחנות ילאו על נפש החולה בכל שעה ובכל רגע לא יסחו דעתם ממנו, החיוב הג' נתחייבו בכל תקף שאם ח"ו יראו כי תקיף ליה עלמא טובא ועת מלא זו מיתה קרובה אליו להתועד כולנו יחד שם בביתו סביב למטחו ביראה וברעדה ובדמע לב ונפש מרה ללמוד סדר ויאת נשמה שנדפס בס"פ ההכנה להר"ן אשכנזי ז"ל ומקלט החברים ילמדו באדרא זוטא וכו' ולהתפלל לפני הקב"ה בדמעות שליש על יליאת נפשו שיהא בחמלה ותגינה בישועה ורחמים ולכוין בעדו להעלות לנפשו למקום שממנו חוצבה ולהלילה מפח יוקסים ויחלקו לשמו ע"י פרו' לעניים בסוד יסור יסרני י"ה ולמו"ת לא נתגני פתחו לי שערי דק ויאמרו אלו הפסוקים בעת שיגבו ע"י פרוטות של כסף על נפשו וברגע לאת נשמתו יעמוד א' מן החברים היודע לכוין ויאמר קדיש בקלא תקיפא ובכל כמו וכונתו להעלות את נפש החבר מ"ן למעלה, החיוב הד' שאם ח"ו נפטר בשבת נתחייבו כולנו יחד אחר סעודה שבת להתועד יחד שם בבית הנפטר ללמוד ה' ספרים שבתהלים מלה במלה לומר ערילים ולהכרית ולהלמית נגעי בני אדם כל יקרבו אל חברנו החביב עלינו כנפשינו ואם בית החבר קטן מהכיל כל החברה יתועדו בבית א' מן החברים וילמדו ויבטו

סגור

דיני סבנה וגילוי

זהב

סי' קי"ו (מיו"ד) דברים האסורים משום סבנה.

(א) משקין

שנתגלו באתר דשכיחי נחשים כגון באמ"ך או בא"י אסרום חכמים דחיישין שמה שמה נחש מהם והטיל בהם ארס ואם נתערבו לריך שיעור כדי שתאבד בהם המרה ולא מהני ס', ועיסה שנילושה במים מגולים יש אוסרים את הפת (שוריו ברכה) והיבא דשכיחי גודע מתוך הריח שמריח הבית כעין ריח מור ולריך ליזר והתחול מועיל לשמור הבית מהנחש [מז"ל]:

(ב) צריך

ליזהר שלא לאכול בשר ודגים ביחד מפני שקשה לזרעה וכן אין לללות בשר עם דג משום ריחא ויש אוסרים אפי' בדיעבד משום ריחא כגון בתנור קטן ופיו סתום וי"א שאם נתערב דג עם בשר אינו בטל בס' (והפר"ח כ' דבטל בס' וכן הש"ך בג"ה וברב חת"ס סי' ק"א ב' דג"ל עוקר כנ"ה וכו' כ' בתשו' חוט השני סי' ס"ז בראיות ברורות ונכונות עי"ש:)

לריך

ויבטו בשפתים לו לשמו בצונה הנו' וקדיש אחד בכל ספר וספר להצרה גושפנקין דפרזלה ולצטלא כל קליפין החיוב הו'. נתחייבנו בכל תוקף לפקח בעסקי קבורתו, שתהא תיכף למיתתו קבורתו, ולא יזוזו כל החברה הקדושה להיות אללו סביב למטתו מעת לאת המטה מדלתי ביתו החולה מי צתפלה מי בלימוד אם המקום נקי והחברים היודעים לכון שילווהו בחמירת ויהי נועם ז' פעמים בכל- כמותיו והשמות היוצאים ממנו וגם בהגיע המטה אל בית הקברות שלא להניח לאיש זר לעשות ההקפות וההקפות יהיו ע"י החברים היודעים והמכוונים והיות המתקדים והמתקדים ויכוונו בכל הקפה להגביה המטה באויר ולהורידו אל הקרקע להצריח הקליפות וגם לפקח בעשיית קברו שיזוו לקברים לעשות קברו רחב ועמוק שיפור קומתו מ"מ כמו שכ' הרב זלה"ה ושנים מהחברה הקדושה מהיודעים והחשובים יניחו את המת בתוך הקבר והמה שליבו עליו את העפר הדק הראשון בכל גופו ויתפללו עליו בדמעות שליש המלך ברחמיו יקל מעליו דינא דקברא, החיוב הו' ללכת כל החברה הקדושה כל ז' הימים יום יום לביתו וללמוד שם בש"ס משנה ובס' הוהר שיפור ב' שעות בכל יום ויום וכן בתשלוס החדש וגם לבנות נפש על קברו בתשלוס הו' ונתחייבנו ללכת על קברו בתוך שנתו בכל משמרה ומשמרה של ר"ת, החיוב הו' לפקח על בניו אחריו שילכו בדרכי ה' ולהשתדל כל החברה על בניו לאיש צבנו גם לתת דקה להקל דינו מהנפטר ז' דקות ביום המיתה כנגד שבע ערפין די יחלפון עלויה וכן נתחייבנו ליתן דקה בכל יום עד תשלוס השנה וכל הדקה הנו' אם אפשר תהיה ממון הנפטר ואם לאו תהיה משלנו, עוד נתחייבנו חיוב גו"ש כל אחד ממנו להשתדל ליכות לחבירו שיקיים חיוב מלוה שחבר ממנה ואינו בא מידו לעשותה ומי שבא מידו ממנו להחזיק בידו שיעשה המלוה ישתדל ככל הבא מידו שיקיימנה וכן בכל מיני דשמיא עוד נתוודענו יחד ונשתתפנו שותפות גמור כולנו כאחד ואין כוונתנו בשותפות הזה ח"ו לגרוע ולזכות כל אחד לחבירו מזכותיו ממש כי אם כוונתנו ע"ד שכל ישראל זוכים זה לזה ויחיד עושה המלוה מזכה לכל ישראל אלא דע"י שותפות הנו' נזכה כולנו כאחד יותר בצרעות משאר כל ישראל והכל נגמר מידנו בחנו"ש וצקנו"ש ובהסכמה גמורה וחומר וחוזק הסכמה זאת כחומר וחוזק כל ההסכמות הנעשות מימות משרע"ה

סגור

דיני סכנה

זהב

ג) צריך לזהר מויעת האדם שכל זיעת האדם סס המות חוץ מויעת הפנים, ולריך לזהר מליתן מעות בפיו סיד הכל ממשמשת בהן ויש מהם חולים וזוהמתם דצקה בהן ואותה זוהמתא קשה לאדם, כשנותנה לפיו ולא יתן פס ידו תחת שחיו שמה נגע ידו בצס רע, ולא יתן כיכר תחת בית השחי וכדומה מפני הזיעה, ולא יתן תבשיל ולא משקין תחת המיטה אפי' מכוסה בכיסוי צרזל מפני שרוח רעה שורה עליהן :

ד) אסרו חו"ל משום סכנה לקץ אילן מאכל אם אין לריך למקומו (הגהה מצנו, הרב כמוהר"ר יאודה פאפו זלה"ה, והרב חתם סופר חו"ד סי' ק"ב הסכים כל דלא בריא שיהא ריוח הקלינה יותר מהפירות דטעין אילנא אסור למקלייה וסכנה אינא אפי' בצסיקא שלא כדרך השחתה, אך אי אינא רווחא אפי' רק בצריך למקומו שרי, ואם אפשר למיעקר עם שרשוהי וקלה גוש עפר עמהם שיכול לחיות ולנוטעם במקום אחר אסור למיקליניה עי"ש) וי"א אפי' לריך למקומו

משרע"ה ולהיות חמת חממנו שמויתנו פעה"ק בזים ראש חדש אדר משנתנו הבק"ר או"ר והכל שרי"ר
 ובזרי"ר אוקיים.

אברהם ישמעאל	חיים די	שלמה בלא"א דוד	שמואל אחריף	רפאל איעור	שמואל אחריף
חיים סאנגונימי	רוזה	פ'רנאנדיש דיאס ס"מ	ס"מ	פרחי ס"מ	ס"מ
רפאל משה	שלום מזרחי רידיע	אברהם בעלול	יעקב ביטון	יום טוב	יעקב ביטון
גאליקו יצ"ו	שרעבי ס"מ	ס"מ	ס"מ	אלגאזי	ס"מ

וזה הוא העתק שטר שני מהתקשרות הנעשה בשנת תקי"ח מבלי מגרעת ותוספת וזה נוסחו:

שטר חברתינו הקדושה הנק' אהבת שלום תכון בצדק לעד

ולעולמי עולמים בחן ובחסד וברחמים, אבי"ר.

ברצות [ס' ז'] ה' בתשובת השבים רוח לבשה אותנו אנחנו לעירי האלון הח"מ וכלו חתנו
 אחינו וידידנו כמוהר"ר יעקב ביטון גר"ו וכוהר"ר מנחם צבר יוסף גר"ו
 אשר לעת כזאת טובים השנים הנ"ז בקריית חולות ה' יחזירם לביתם לשלום שלמים בכל כי"ר
 ואנחנו הח"מ בלירוף שני לנחרות הזהב הנז' שנים עשר איש כמספר שבטי יה ולכבוד ולתפארת
 ועטרה לראשינו נלוה אלינו הרב המובהק חסידא קדישא אבינו רועינו קדוש יאמר לו כמוהר"ר
 ישראל יעקב אלגאזי זכר לדיק לברכה ונעשו בינינו תקנות ומנהגים לעשות כ"ר ליוזרנו ונכתבו
 שלשה שטרות בעניינים אלו אבל בקושטא עינינו הרואות אורך הקר"ש בדם אהבתנו וגם כמה
 תקנות שנתקנו שגבו ממנו שאי אפשר לנו לקיימם, אי לזאת נתעוררנו אנחנו הח"מ וגשחנו ונתנו
 בכל העניינים הנכתבים ונחתמים בשלש שטרות הנ"ז באהבה ואחיה והסכמנו לבטל העניינים אשר
 ראה ראינו כי קשים לקיימם ולמען. תהיה לעדה הדברים והתנאים אשר עלינו בהסכמה לקיימם בעזר
 משי

סגור

דיני סכנה

זהב

למקומו כגון שרולה לבנות שס, ואם הוא לורך גדול לפחות יזהר שיקון ע"י עכו"ם :
ה) אין ליתן מחט חוד הלחם לכלב רע שחא ישתגע ויהיה סכנה. יש לאסור הכבשים שגדל בהם
 מין שחין שרגילים למות בו ויש סימן בכבד שהוא לקוי והפך ללבון, וכשולין אותו נפל
 תלחי תלחי וצכה"ג אסור משום טריפה (ז"ל) לא ילך על גשר רעוע ולא יכנס לחורבה ולא ילך
 על הגשר או על הספינה כ"א צרגלים לא על העגלה ובשעת הליכה על המים יאמר פסוק כי
 תעבור במים וכו' והוא רחוס וכו' ומזמור יושב בסתר עליון, לא יאכל שום או בלל או ביצה קלופה
 שעבר עליה הלילה, לא ירחץ ידיו שחרית במים מגולים וק"ו להדחת פיו כ"א במים מזוסיים כל
 הלילה (ונהגו שלא להקפיד כשבני אדם נעורים) לא יצבה את הגר בפיו, לא יצנה
 אדם בית ע"ג קרקע שלא עמד בו בנין מעולם, ואם צנה לא ידור בו שנה תמימה, אווז או
 תרנגול וכל דבר חי הכופה קערה או כלי אחר יש לשחוט אותו מיד וכן פרה אשר תלד צ' עגלים

משדי זאת זכרון בספר להגיד כי ישר והרוח תשוב להיוותנו אנחנו ח"מ עם טובים השנים ה"ז וארישא קחי הרב החסיד זל"ה ה"ל כאיש אחד חברים והכל לשם יחוד קבה"ז לעשות נ"ר ליוזרנו ועל דבר זה נכרת ברית בינותינו עפ"י התנאים הללו שרירין וקיימין חוקים כראי מולק כל יסעו יתדותיהם לגלח. ראשון הוא שכלנו השנים עשר במספר שבטי י"ה נהיה כולנו אוהבים זה לזה אהבה רבה אהבת נפש ואהבת הגוף והכל לעשות נ"ר ליוזרנו בדביקו דרוחא חדא אך בחלקות לענין הגש"ם בלבד ואולם איש את רעהו נפשו קשורה בנפשו שנהיה כולנו בנפש אחד רבה תפארת וכל אחד יעלה על חבירו כאלו הוא חלק ממנו ממש בכל נפש ובכל מאד באופן שאם ח"ו יהיה לער לאחד ממנו לסייעו כלנו יחד או כל אחד בפרטות ככל הבא מידו ועיקרו של דבר להוכיח כל אחד לחבירו אם ח"ו שמע עליו חיזה חטא ובכלל הדבר נתחייבנו אנחנו הח"מ לקשר אהבתנו בתכלית הקשר אמין ומקבלים עלינו מעכשיו מחדש ככל אשר קבל הרב המובהק הגניף העהור עיר וקדיש מורינו ורבינו אביר יעקב זל"ה על עצמו שלאורך ימים ושנים בעוה"ב יטרח כל אחד ממנו הן בעודנו בעוה"ב להליל ולתקן ולהעלות את נפש כל אחד מחברתיו בכל מה שיכול ובכל מיני הטרחא שיכול לעשות כל אחד בעוה"ב וכל אחד הכל יליל את חבירו, וגם שאם ח"ו יבכימו מן השמים שאחד ממנו יקח את הטוב מחבירו ע"ד זכה נוטל חלקו וכו' מעכשיו בשביל עובת הגאה שקבלנו כל אחד מחבירו להשתתף בלדתו שלא הבא נתחייבנו בחגו"ש בכל לשון ואופן המועיל בדיני אדם ודיני שמים למחול לו הטוב ההוא לאותו חבר שגזר עליו לקחת את טובו ושלא נהנה ממנו ואיש את קדשו ל'ו יהיו ע"ד שפי' מרן האר"י זל"ל בכונת ושים חלקינו עמהם על הדרך ההוא נתחייבנו באומר, כלל דמילתא שחדשנו וחוקנו ואמלנו והקמנו על תלה חברתנו ומחדש מעכשיו נתחברנו ונתקשרנו ונתיחדנו כאיש אחד חברים בכל מכל כל לסייע ולעזור ולחזק ולאמץ איש את רעהו לשב בתשובה ולהוכיחו ולהשתתף בלדתו בין בעוה"ז ובין בעוה"ב על הדרכים הנלמדים ויותר מהמה, ואנו מבארים שכל הדברים הכתובים בשטר אחד מהשגשה ה"ז שזמנו ר"ח אדר משנת הבק"ר אור' וחתים עליה מורינו הרב ה"ז לא יהיו עלינו בעורת חיוב והסכמה כלל רק בהגיע תור חיזה פרט מהם נתחייבנו להתועד יחד כלנו או

הרוב

סגור

דיני סכנה

זהב

יחד או תרנגולת שקראה כמו תרנגול יש לשחוט מיד, ואילן העושה פירות ב"פ בשנה יש לקוללו מיד, לא יגדל אדם קעגלים הנולדים מבהמותיו ולא יושב תרנגולת על בינים לגדל אפרוחים, ואסור לילך בכ"מ סכנה כגון תחת קיר נטוי או יחידי בלילה וכן אסור לשתות מים מן הנהרות בלילה או להניח פיו על קלות מים לשתות משום סכנת עלוקה, מנהג פשוט שלא לשתות מים בשעת התקופה ויש שינוי מנהגים יש ששופכים אותם המים או משימים בהן ברזל, ויש שאין מקפידין כ"א שלא לשתות מים באותה שעה ואין לשנות יש לברוח מן העיר כשיש דבר בעולם ב"מ בחללת הדבר או יכבד וישב בביתו ויסגור בעדו ובכן יסגור ה' בעדו ואיתא בזה"ק ערום ראה רעה ונסתר ופתאים עברו וענשו אם לא עברו כ"א ע"ז שלא נסתרו ועברו על מצות ונסמרתם מאד לנפשותיכם היא הטותפת שנענשו ושומר נפשו הי"ו ומזו"י כי מצות ונסמרתם ראויה היא שתגן :

(ו) מצוואות ר"י החסיד ז"ל שלא לשתות פתח או חלון לגמרי אלא יניח חור כ"ש ואפי' בכותל המפסיק

הרוב מחברתינו ולשאת ולתת בדברים שאפשר לקיימם לפי העת והמקום והזמן ואשר יסכימו הדוב
 כן יעשה לאותו חבר, עוד נתחייבנו שכל תקנה וסייג ומנהג טוב שיסכימו רוב חברתינו לעשות שכלנו
 וכל אחד ממנו לבדו יתקנה ויעשה הדבר ההוא וזאת אם יהיה לו חונם, עוד נתחייבנו ונאותנו ונתחייבנו
 שלא לשבח איש אחד ממנו את חבריו ואפי' שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין לכל מראה עיניו ושלא
 לקום איש ממנו לחבירו כאשר אין זה אמתו מלא קומתו רק הדור בעלמא ושלא להפציר בכבוד
 באופן שנתנהג כאלו כולנו כאיש אחד ואין יתרון מקלטו אל קלתו והעיני בשר לו לב יודע ערכו
 וערך חבריו ומן השפה ולחוץ מפקגת לית ליה באפי מריה, עוד נתחייבנו בכל חוקף שלא לגלות
 הדבר הזה שנתחברנו ונתייחדנו כגו' ובפרט מחידוש החברה וביחוד התנאים הגו' לשום נבדל שבעולם
 בשום ד' ואופן ובלי קום פתח שבעולם כלל כלל לא, עוד נתחייבנו שלא להקפיד שום הקפדה איש
 על חבריו כלל ועיקר בין בענין התוכחת בין בענין אחר ואם יחטא איש לאיש ימחול לו מיד בכל
 לב ובכל נפש כל זה נתחייבנו בחיוב גו' ובקגו' ש' בדל"ב מיד כולנו כחח"ל והסכמנו בכל האמור
 בהסכמה גמורה בתוקף כל ההסכמות הנעשות מימות משה רבינו ע"ה ויהי נועם ד' אלקימו עלינו
 ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו, עזרנו אלהי ישענו ע"ד כבוד שמך וגו' ולאות אמת
 ח"ם פעה"ק ירושלם ת"י חדש ניסן שנת תקח"י מוסר וקיים.

שלום מורחי	חיים די	רפא ליעזר	שלמה בלא"א דוד	יום טוב	שמואל אלאדיף
דיריע שרעבי ס"מ	רוזה	פ'רחי ס"מ	פ'רנאנדיש דיאש ס"מ	אנאי ס"מ	ס"מ
אברהם בעלול	חייא אהרן בכר	יצחק מורחי	הצעיר חיים יוסף	יוסף ס...	(שאר האותיות
איה הלוי ס"מ	ס"מ	ס"מ	דוד אוולאי ס"מ	היו מורכבות לא יכולנו להולמן)	

רצונו לבאר שתיבת וגם שבטיה ח' הוא כתוב על המחק ודין קיומיה ולרצויה חתמתי שמי בהסכמת
 כולם והנה אמת נכון הדבר והכל שריר ובריר וקיים. שלום מורחי דיריע שרעבי ס"מ

בקצה היהיעה מהשטר הגו' מצד ימין היה כתוב עוד הו"נ :
 יען שבעוה"ר הח"ר מנחם בכר יוסף היתה מנוחתו כבוד בחו"ל, לכן הסכימו כל החברים
 הי"ו בהסכמה גמורה להכניס במקומו לכמה"ר ישמעאל אברהם סאנגוויניטי כר"ו ואברהם היה יהיה
 בחברתינו איש ממנו ככתוב ומפורש לעיל והח"ר אברהם הגו' נתלה ונאות בכל מכל ולאות אמת
 ח"ם בהסכמת כל החברים הי"ו והנה אמת נכון הדבר ושריר וקיים.
 שלום מורחי דיריע חיים יוסף דוד יום טוב אנאי חיים די יוסף ס... (כנו')
 שרעבי ס"מ אוולאי ס"מ ס"מ רוזה

עליונים למעלה הטיבו אשר דברו ועל דבר אמת אני חותם באהבה רבה וקיים.
 ועירא דבית רבן אברהם סאנגוויניטי

יש אתנו עוד שלשה שמרי התקשרות דומים לאלו, כי שבתם וקמתם של חו"ר ירושת"ו היתה ביראת
 ד' לדעת לעבוד את ד' באחדות ואיש את העהו יעזורו, ובגלינות הבאים כ"א על מקומו ימא"א"ה.
 הערת המו"ל, הגה השטר הראשון סדר החתימות, היה בזה האופן, י"א התומים לאורך השטר, והרר"מ גאליקו ז"ל
 היה חתום לבדו בשורה השנית, וכפי קבלתנו מקיימנו הוא, כי החתום בסוף השורה הוא השני, והאמנעי הוא
 השלישי, והסמוך להראשון הוא הד', ולהאחרון הוא הה', וכיו' לכך רשמנו אותיות א"ב כפי קבלה זאת ומזה תקינו על חתימות
 שאר שטרות אשר יבואו בהקובץ הזה, וא"ל לרשום א"ב בכל פעם, וזיירו נגד עיניכם כאלו התומים לאורך השטר, ודי בהערה
 זאת, ואם באולי שגינו, אח"מ והר"ע, ואפשר לגדל ענותותם לא היו מקפידים ע"ע זה כמ"ס פנים השטר.

אלופים ומיודעים! אחרי קריאת השני שטרות הנ"ל וראייתם גודל מעלת קדוש ישראל ועו יראתו את ה' וגודל עמדתו ויראת חטא הקודמת לחכמתו עתה נתן לכם מחידושי תורתו הקדושה מאשר לא נדפס בחיבוריו היקרים ה"ה שמע יעקב. שארית יעקב. נאות יעקב. קהלת יעקב. ארעה דרבנן, מענה לשון, חמת ליעקב שלמי צבור וס"ת, ועוד לו בכתובים (ע' בשה"ג להגאון חיד"א ז"ל) והנה חנה ה' לדידו קונטרס מטהרת ידו יד הקדש כללים מערכת א"ב, אשר עד כה היה כמוס בצית גזויו של הרב המובהק מגוש היחס בנש"ק כמו"הר יוסף אהרן בכמו"הר מרדכי מיוחס זלה"ה נין וכנד להרב ברכות מים. ועלה לשמים יום כ"ג כסליו שנתנו זאת יה"ר תלצ"ה, וכבוד ידידנו עמיתנו בתורה חתן הרב הנ"ל הרב הכולל מו"ר רב עהור כה"ר רפאל ישראל הי"ו הואיל בטובו לתת לנו כל כתבי הקדש אשר היה אצור בחולרות יוסף וליתן להם מקום בהקובץ הקדוש הזה. יהי זכרו ברוך. והואלנו להתחקות על שורש תולדות יעקב

וקורות ימי חייו, אולם לע"ע לא נודע לנו לכתוב ידיעה ברורה. רק זמן עליית נשמתו הטעורה אל מקום אשר חוצבה. הוא יום וי"ז תמוז התק"י כ"כ במלצת קבורתו אשר העתיקה הרא"ס לוכן צירושלים שלו ש"א לז 124, . ואם כתוב כי היה ר"מ ור"מ דפעה"ק וכ"כ בשה"ג, וכמה היו ימי משך נשיאותו לא ידענו, וברבות הימים נרכוש לנו ידיעות ברורות וגאמות ויחקו בספר אשר יחדנו לתולדות רבני וחכמי ירושלם וקורות ימי חייהם מוזמן הרמ"בן ז"ל עד דורינו זה, ונבקש מקוראינו היקרים בארץ וצח"ל, מי שיש לו ידיעה ברורה וגבוהה מתולדות רבני וחכמי ירושלם מפי סופרים ומפי ספרים, או מחתימת שטרות והסכמות ייטיבו חסדם להודיענו בכתב על שמיתו, וזכרם לטובה בספרנו הנ"ל אשר ילא לאור בעזר עליון, השוכן בליון. הכ"ד ירושכס, יליד ותושב "ציון וירושלם"

יצחק ב"ר מיכאל באדהב, המו"ל.

והא לכם לשוני חות באות :

(ומקלת ממנו הביא הרב המחבר בס' ארעה דרבנן)

זהב

דיני סכנה

סגור

המפסיק בין בית לבה"כ יש להחמיר, וכן שלא לנתחן תנור וכירים ויש להחמיר אפי' אם רוצה לעשות שם בית תלמוד, דחמירא סכנתא וכן מכלל לוואותיו שלא יהיו חתן וחמיו משם אחד וכן כלה וחמותה ועי"ש כהנה לוואות בענין הזיווגים ושאר ענינים (וכבר ילא עתק בקונ' יעלזו חסידים) ומי שאינו יודע כלל מלוואותיו עליו נאמר שומר פתאים ה', אבל היודע לריך לחוש ורבים לא חששו ולא האליחו בזיווגם והיה סופס רע רח"ל לכן בעל נפש יחוש לעלמו. וה' עמו :

ז) ציוואת

רבניו האר"י ז"ל שמי שילא מצית אחת ודר באחרת לא ישוב לדור בבית הראשון עד שיעברו ז' שנים ומה שאומרים העולם שאם מינה אחזה דבר או קבע מסמר בבית הראשונה דיוכל לחזור לא נמלא כן בדברי גורי האר"י ז"ל :

ח) נסר

הנתחן מנג לגג אפי' רחב הרבה אסור לעבור עליו, ויהר לשפוך מן המים קודם שתי' אפי' בבית ודוקא השותה הוא ישפוך, (ז"ל ח'ג) אל יגדל אדם יומים בביתו לא ילך לבה"ק אם לא ללורך קבורת מת, לא ילך על קבר אחד ב"פ ביום אחד, אין להריח בריח נבלה, אסור להזכיר שם סמא"ל ואפי' (בלע"ז) דיאב'לו ובפרט בלילה כי יכול להזיק מזה. אין ללבוש ב' מלבושים ביחד, לריך לשמור מלאכול שום לב בהמה, לריך. ליזמר מלשמש מטתו ביום ל' אחר עיבור אשתו,

אין

(ד)

דך כלל דאין מעבירי על המלוות לא איתמ' אלא כששתיהן שוות לא בחד עדיפא מחברתה כדמוכח סוגיא דפ' התכלת דף מ"ט בצבור שאין להם תמידין ומוספין איזה מהן קודם ומוקי לה במוספין דהאידיגא ותמיד' דלמחר תדיר עדיף או מוקדם עדיף ואם כסברת הרב"ז אף אם תדיר עדיף מוספי' קדמי מטעמא דאין מעבירי על המלוות אלא עכ"ל דהא דאמרי' אין מעבירי אינו אלא כששתיהן שוות אבל לא בחד מיניה עדיפא.

יאני אומ' כי לא על הרב"ז תלומתיו כי על תלמוד ערוך דמטני דקרא דאורח חיים פן תפלים ייזו דלא יניח הקטנה כ"א הגדולה משום דאין מעבירי על המלוות וכמ"ש הר"ן ז"ל והן הן דברי הרב"ז ז"ל.

יעוד מן הדא יש להביא ראיה מהיהא דר"ה דף ל"ב ב' העובר לפני התיבה ב"ט של ר"ה הב' מתקיע ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל ופריך מאי שנה ב' מתקי' משום דברוב עם הדרת מלך אי הכי הלל נימא בב' משום רוב עם ה"מ אלא מאי שנה ההלל דבראשון משום זריז' מקדימין למלוות תקיעה גמי נעבד בראשון משום זריז' מקדמי' למלוות א"ר יוחנן בשעת הגזרה שנו ולעולם דטעמא

לשם יחוד קבה"ו,
(סי' ה') אין מעבירין על המלוות כתב הר"ן ז"ל פ"ק דמ"ק אהא דרמינן קראי כתי' פלם מעגל רגליך וכתי' אורח חיים פן תפלם ומשני ל"ק כאן במלוה שא"א לעשותה ע"י אחרי' כאן במלוה שאפשר לעשותה ע"י אחרי' ופי' הר"ן ז"ל כתי' פלם מעגל רגליך כלומ' שישקול הליכותיו במלוה להניח מלוה קטנה לעשות הגדולה וכתי' א"ח פן תפלם כלומ' לא תשקול ולא תניח מלוה הקטנה ע"י הגדולה הא כיוד כשאפשר לעשותה ע"י אחרי' הגח הקטנה שיעשו אחרי' ועשה הגדולה ואם לאו עשה הראשונה הבהא לידך כדרך שאמרו אין מעבירי על המלוות ע"כ.

צא ולמד דס"ל להר"ן ז"ל דכלל דאין מעבירי על המלוות איתמר אפי' בחד מינייהו עדיפא מחברתה דלא יניח הקטנה ע"י הגדולה. ודברי הר"ן הללו ראיה גמורה לתשו' הרב"ז סי' י"ג שהשיב על מי שכתן לו השר רשות ללאת מבית הסוהר יום א' לשנה כדי להתפלל ולעשות מלוה דראוי הוא שלא להחמיק המלוה כי אין אתה יודע שכהן ומה ילד יום ואין מעבירי על המלוות תנן ע"כ וראיתי בס' לקט הקמח א"ח די"א תהי עלה

סגור

דיני סכנה וגילוי

זהב

אין לשמות מים ביה"ש של מולאי שבת שימות באסכרה. אין לקרות כתב שע"ג הקבר אם הוא בולט. אחר ברכת הלבנה יש לנער שולי בגדיו (עו"ל):

(ט) יש לזהר בכל הדברים שאמרו רז"ל בש"ס ומדרשים שהם מוזיקים ואעפ"י שיש שינוי במקומות ובזמנים מ"מ למיחש מיהא בעי, לא יסתה מים פושרין כל שהוחמו בכלי מתכות כל דלא שדי בהו מידי ולא הרתיחו על האש, לא יישן יחידי בצילה בלי נר דולק (שם) המקוין לרפואה לריק שלא יאכל ולא יטעום מידי קודם ההקזה אבל אחר הקזה המקל בסעודה הפסיד ולריך שיאכל בשר וישתה יין אפי' אינו חולה ואסור ללאת מביתו אחר הקזה מקמי דליטעום מידי (שם) יש ימים בכל חדש שיש סכנה להקוין בהם ושומר פתאים ה' אבל ראוי לחקור ולדרוש קודם הקזה איזה ימים טובים ואיזה אינם ושומר נפשו ירחק מהם וזה דוקא במקוין שלא בהיותו חולה. אבל לחולה כל יומא זמינ' שמה יכבד עליו חוליו ולא יועיל עוד הקזה (מו"ל) וכן יש ימי' שאין נשבעי' בהם (לח"פ ע"ש).

אמר

אין מעבירי' עה"מ אפי' בדחלה עדיפא מחברתה,
 ובהכי יחא נמי תשו' הרדב"ן. (ואפשר לומר נמי
 ליישב קושיית הר"ב לקט הקמת דר' חייא בר
 אבין דפסיק התם במגלה כרשב"ג מספ"ל
 בטעמיה דרשב"ג אי משום דכל דאדר הב' עדיף
 משום מסמך גאולה לגאולה לא חיישי' לאין
 מעבירי'. או אי ס"ל דעולם אין מעבירים והתם
 שאני משום דכתיב השנית):

איברא דאיכא למידק מההיא דריש פ' תפלת
 השחר דכ"ז א' היו לפניו ב' תפלות
 א' של מוסף וא' של מנחה מתפלל של מנחה
 ואח"כ של מוסף שזו תדירא וזו אינה תדירא.
 והא התם דעכ"פ בזמן בתפלת מוסף הוא דפגע
 ברישא ואפ"ה לא חיישי' לאין מעבירים עה"מ
 משום דמנחה עדיפא דהויה תדירא. ובפסחים דף
 ק"ד א' אמרי בית הלל ברכת הין קודם לברכת
 היום. שזו תדירה וזו אינה תדירא ותדיר ושאינו
 תדיר הוא והא התם דקדושת היום קדש ובה
 ברישא שכבר קדש היום ועדיין יין לא בא ואפ"ה
 לא חיישי' לאין מעבירי' כיון דברכת הין עדיפא
 דהויה תדירא. ואין לומר דלא קפדי' מהא דאין
 מעבירים אלא במידי דעבדי' עובדא לא בדבור
 בעלמא. דהא התם בפסחים דף ק"ג א' עלה
 דאמרי' לא נחלקו ב"ש וצ"ה על המזון שהוא
 בתחלה כה' רש"י ז"ל על המזון שהוא בתחלה
 כיון דגמר סעודתו בשהוא איחייב ברישא ואין
 מעבירין על המלות, ויש ליישב דוק. תבגא לכללין
 ונמלינו למדי' עוד מדברי הש"ס בפ"ק דמ"ק
 ומדברי הר"ן הגו"ל כלל אחר בזה דהא דאין
 מעבירים עה"מ היינו בדא"ה לעשות ההיא מלוא
 דפגע ברישא ע"י אחרים אמנם אם אפשר
 לעשותה ע"י אחרים ועבד הוא ההיא דעדיפא
 לית בה משום אין מעבירין עה"מ. ובבר הארכת
 בכלל זה בקוגמרים ארעא דרבנן. ועיין עוד לענין
 כלל זה בט"ז א"ח ס' תע"ה ס"ק ג' וס' תרע"ו
 בסופו ומ"ה ס"י תרפ"ד :

ונשאל

דטעמא דהלל בראשון משו' רזיז' מקדמי' למלוות .
 שמו מינה דאע"ג דאיכא מלוא דברוב עם ה"מ
 דחשיב מלוא כדאמרי' בזומא דף ע' ועדיף טפי
 להניח ההלל עד הב' אפ"ה שהווי מלוא לא משתיק
 ואמרי' הלל בראשון משום אין מעבירין על המלוות.
והך סוגי' נמי הויה תיובתיה להרב לקט הקמ"ח
 שחילק דהך כללא דאין מעבירי' לא אתמר אלא גבי
 יחיד לא בלבור דאין לבור מתים ע"ש והך סוגיא
 דהכא בלבור שני ואפ"ה אתי עלה מטעמא דאין
 מעבירי' על המלוות ובר מן דין סוגיא דפ"ק
 דמגלה דפ"ו ב' הויה תיובתיה דאמרי' התם
 דמסתבר טעמא דר"ה דקאמ' מקרא מגלה לכתחלה
 באדר הראשון משום דאין מעבירי' על המלוות
 ואם כדבריו מאי מסתבר טעמא והלא נהפוך הוא
 דאדרבא כיון דאין לבור מתים לא חיישי' ועבדי'
 בשני' אלא ודאי עכ"ל דלא מפליג תלמודא בהכי
 ובין ביחוד ובין בלבור אין מעבירי' על המלוות.
ואנכי הרואה מתוך כך סוגיא דמגלה הגז' דדין
 הרדב"ן במחלוקת הוא שנוי דהא התם
 אמרי' דרשב"ג דאמ' באדר הב' משום דמסמך
 גאולה לגאולה עדיף ולא משגיחי' בכה"ג לאין
 מעבירי' עה"מ כל דבאדר הב' עדיף מאדר א'
 ומינה דס"ל דכללא דאין מעבירי' א"ה כששתיהן
 שוות וליכא עדיפותא בחדא טפי מחברתה אבל כל
 היכא דעדיפא חדא מחברתה מעבירים. וסוגיין
 בעלמא קי"ל כרשב"ג כדאמרינן התם א"ר חייא
 בר אבין אר"י הלכה כרשב"ג. ואיכא למידק דהתם
 צפ"ה התכלס איכו גופיה הוא דבעי התם הך
 בעיא בעא מיניה ר' חייא בר אבין מר' חסדא
 תמידין דלמחר ומוספס דהאידיגא תמידין עדיפי
 שכן תדיר ומאי מצעיא ליה זהא קי"ל כרשב"ג
 דהיכא דעדיפא אידך לא חיישינן לאעבורי המלוות
 ופשיטא דתמידין דלמחר דתדירי עדיפי וס"ל
 דר' חייא בר אבין ס"ל דטעמיה דרשב"ג לאו
 משום עדיפותא דאדר ב' דמיסמך גאולה לגאולה
 אלא כלידך שיעויה דמשני התם מטעמא דכתי'
 את אגרת הפורים הזאת הב' אבל בעלמא אמרי'

ונשאל

גשאל מעמדי על מו שנתאחר
 זלילה לבא לבית הכנסת ומלא
 זכור שכבר התפללו תפלת ערבית וזאלו לברך
 ברכת הלבנה מהו שיברך ברכה הלבנה עמהס
 ואח"כ יתפלל תפלת ערבית כיון דאיכא קמיה
 מזוה דברזב עם ה"מ דחשיבא מזוה כדאמרינן
 זיומא דף ע' לא יעבור על המזוה או נימא
 דתפלת ערבית דהיא תדירא עדיף ויתפלל
 ערבית זרישא וזרכת הלבנה יברך זיחוד. וכן
 בזפירת העומר יפול הספק הזה. והיתה תשובתי
 איפכא דהיה מקום להזיבא ראייה דיקדים ברכת
 הלבנה לערבית כדרך שכתב הז"ח זח"ח סי'
 תל"א דמי שלא התפלל עם הזכור ליל י"ד
 דיבדוק תחלה ואח"כ יתפלל ויקרא ק"ש. אבל
 אין ראייה משס די"ל דאע"ג דק"ש ותפלה תדיר
 שאני התם דחשו לאפרושי ממיסורא דחמיר עובא
 דשמא ישכח מלזדוק. אכן יש להזיבא ראייה דמזוה
 ברכת הלבנה דפגע זרישא דהיה זבה מזוה
 דברזב עם הדרת מלך קודם מתשו' הרדז"ו
 הנז"ל דס"ל דלכל דאין מעבירין איתמר אפי'
 היכא דאידך עדיף טפי. ועשינו לו סמוכין מדברי
 הש"ס והר"ן זפ"ק דמ"ק דגראה זבהיה דכלל
 גדול אמרו אין מעבירין על המזוה ל"ש גדולה
 ל"ש קטנה :

ועוד

יש להזיבא ראייה מדברי מרן זב"י א"ח
 סי' כ"ה שכתב ז"ל זריכיס לזיהר שלא
 שימוו כיס התפילין למעלה כדי שלא יפגע זבהס
 תחלה וילטרך להניחס קודם עשיפת זליות כדי
 שלא יעבור על המזוה דאע"ג דגבי תפילין אס
 פגע זשל ראש תחלה יסלקנה ויניח של יד תחלה
 שאני התם דכתיב והיו לאות על ירך והדר
 ולטוטפות זין עיניך ומש"ה מוטב שיעבור על
 המזוה משיעבור על מה דכתיב זתורה אבל הכא
 דאין לנו דמזוה זליות קודמת אלא מאסמכתא
 דתדיר מוטב שתדחה אסמכתא זו משיעבור על
 המזוה ע"כ. ולכאורה איכא למידק ע"ד דא"כ
 מאי קמזעייא ליה לתלמודא זפ' כל התדיר

דף ז"א אס קדם ושחט לשאינו תדיר מהו מו
 אמרי' כיון דשחיט מקריב לכו או דילמא יהיב
 ליה להממרס דמו ומקריב ליה לתדיר והדר
 מקריב לשאינו תדיר, ולפי דברי מרן כיון דשחט
 לשאינו תדיר וקא עסיק זיה אס זביק ליה איכא
 משוס אין מעבירין על המזוה ומוטב שתדחה
 תדיר משיעבור על המזוה. ועוד ק' מההיא
 דאזעייא לכו זפ' התכלת הנז"ל זמוספין דהאידינא
 ותמידין דלמחר מהו תדיר עדיף או מקודש ואי
 כדברי מרן אע"ג דתמידין הוו תדיר מ"מ מוטב
 שתדחה תדיר משיעבור על המזוה דהאידינא.
 ומיהו זבהא יש ליישב לדעת מרן דשאני התם
 דתמידין ומוספין דחד מינייהו אחדי לגמרי משא"כ
 גבי תפילין זליות דלח הוי אלא לענין קדימה
 התם איכא למימר שפיר מוטב שתדחה תדיר
 משיעבור על המזוה דזכהי נמי ניחא הא דמזעייא
 ליה לרבא זפ' זמה מדליקין קדוש היום וזר
 חנוכה מהו קדוש היום עדיף דתדיר או"ד ז"ח
 עדיף משוס פרומוי ניסא. ולפי דברי מרן ק'
 דטיפוק ליה דנר חנוכה הוא דפגע זרישא קודם
 שיקדש היום ואין מעבירים על המזוה ואע"ג
 דקדוש תדיר נימא מוטב שתדחה תדיר משיעבור
 על המזוה. אמנם לא היו דברי מרן ז"ל אלא
 לענין קדימה דמוטב שתדחה תדיר אבל לא
 לדחות תדיר מכל וכל.

האמנם

היה דפ' כל התדיר דמזעייא ליה
 לענין קדימה לכאורה ק' לדברי מרן
 ז"ל, אכן האמת והנכון דבדברי מרן זב"ש זבאוי
 לישנא אסמכתא דתדיר ולכאורה יש לתמוה דהא
 הא דתדיר הוי דאורייתא מיסורא דקרא דאשר
 לעולת התמיד כדאמרי' ריש פ' כל התדיר
 וזכרות דף כ"א וזיבמות דף ה' שכן תדיר וכו'.
 אמנם נר' דס"ל למרן ז"ל דדוקא בקרבנות
 דכתיב זכו קרא דאשר לעולת התמיד הוא
 דקפיד קרא לתדיר אבל זעלמא זחולין הא
 דמקדימין לתדיר א"א אסמכתא זעלמא ומש"ה

כתב דבליית ותפלין דתדיר דידהו אינו אלא מאסמכתא מוטב שדחה אסמכתא דתדיר משיעבור על המלוה דכלל דוכתא דבר תורה היא אבל בקרבנות דתדיר בזה מדאורייתא מספקא ליה לש"ס בפי' כל התדיר הי מנייהו עדיף כיון דתרווייהו דאורייתא. ודון מנהג לכ"ד נמי דתדיר דתפלה אסמכתא הוא, הדין נותן דמוטב שדחה תדיר דתפלה משיעבור על המלוה דברוב עם הדרת מלך דבעלמא בכל דוכתא הוי דאורייתא וכ"ש בספירת העומר למ"ד דהוי בזמן הזה דאורייתא :

וביהו

היה זה עובדא והיה לביל מולאי שבת ולא עבדי עובדא להקדים ולומר ברכת הלבנה קודם ערבית מטעם דעדיין לא הבלתי בתפלה מטעם שכתב הרדב"ז סי' קל"ג דאין מצרכין ברכת הלבנה לביל שבת דשמא יש תחומין למעלה מי' והוי כאילו הולך להקביל חוץ לתחום. וכל שלא הדייל עדיין קדושת שבת עליו ועוד מטעם דבברכת הלבנה אנו שואלין חפלינו סי' עוב תהי לנו כו' אם ירקדו אחרים וכו' וכבר כתב הרשב"א בתשו' סי' של"ט דכשם שאסור לעשות חפלינו קודם שיבדיל כך אסור לתבוע חפלינו קודם שיבדיל ע"כ דמה"ט נלע"ד דתקנו הבלה בצרכה ראשונה של חמטיות כי היא תחלת שאלת לרכיו ואסור לתבוע חפלינו קודם שיבדיל. ומהאי טעמא אין להקדים בחפלינו שבת ברכת הלבנה קודם שיתפלל, אכן בשאר הימים נראה ודאי שאם מלא לבור מצרכים ברוב עם מוטב שדחה תדיר דתפלה ולא יעבור על המלוה דפגע בה דברוב עם הדרת מלך כמדובר נלע"ד :

(סי' מ"י) השו"ת הזאת היתה כמוסה ביד ידידו החכם מר יעקב בכור פאפולה הי"ו, ונתנה לנו להנחיה לאור, מה' תהי משכורתו, וחפשו בתשו' מוהר"מ גאלאנטי ז"ל ולא מנאניה, ומוהרמ"ג הגו' הוא הרב המוסמך בזמן מוהר"י ב"ר רב ז"ל ע"י שה"ג והמעלות לשלמה חוץ, ועל ארבעה הגאונים המסכימים עמו ע"כ"א בשה"ג.

מעשה

שהיה כך היה הר' בנימין בן בודק בהיותו בעיר תיטואן נשתתף עם הר' שלמה הכהן לזמן עשר שנים וכל חלק אחד מהם חלקו ידוע בכנס השותפות והסכימו ביניהם שכל הריוח שזימין להם השי"ת יחלק ביניהם לחלואין ועשו ביניהם שטר השותפות כתוב בכל חזוקי סופר ב"ד וחתום בקנין ושבועה על יד הסופר הר' שלמה אטובי וטופס השטר נשאר בפנקס הסופר הגו' והשטר מסרו בידם והיה כתוב בשטר השותפות הגו' שנתחייבו לבוא שניהם יחד לא"י עם בניהם וקודם ילכו לסמנבול למכור הסחורה שהביאו מתיטואן ולהלביש המעות בסחורה של אבנים ומרגליות ע"י הר' בנימין וכן עשו ובאו שניהם לסמנבול ומכרו הסחורה שהיתה בידם, והר' בנימין המעות ההם עם שאר מעות אחרים שהרויחו בסמנבול קנה בהם כנו' אבנים טובות ומרגליות ומסרם לשותפו הר' שלמה יל"ז הגו' וכוונתם שיליכס הר' שלמה הגו' לפ'אם וימכרם עם ויחזור עם ביתו מפ'אם לא"י כי בן היה התנאי ביניהם מתחלה ואחר שקבל הר' שלמה הגו' האבנים והמרגליות מיד הר' בנימין יל"ז הגו' בסמנבול ונשאר הר' בנימין במזרח כדי לקיים נדרו ושותפו ילך לפ'אם וישא ויתן במעות ויעתיק דירתו כנו' כשנכנסו האבנים והמרגליות ביד הר' שלמה רלה להפך נדרו ולהעליל עלילות ברשע על הר' בנימין יל"ז הגו' באומרו אליו שקשה בעיניו להכנס צום ובסכנות גדולות ויתן חלי הריוח להר' בנימין שהוא יושב לבטח זה אינו, אלא אם תרנה האמת יתבטל השטר שעשינו בתיטואן על אותה האופן ונחדש בכאן שטר בסגנון אחר והוא שב' חלקים מהריוח להר' שלמה ושליש אחד להר' בנימין כל עוד שאינו מהנוגע שום תנועה ולא תורה בפרקמטיא הגו' ואם לא יסכים הר' בנימין בזה יכפור הכל ואומר שלא קבלתי מידך מאומה ומה שבידי הם שלי ואיים עליו בערכאות עד שהוכרח לעשות מודעה

בנכבדי סטנכול וכתבו לו מודעה בכל חזוקי סופר
 ז"ד ואיך הכירו באונסו הטיב ואח"כ ביררו להם
 ג' בירורים ועשו ביניהם תנאים חדשים והשטר
 שבידו מסרו ביד הברורי על סמך שעדיין נשאר
 העתקת השטר ביד הר' שלמה חטובי בתימון.
 ועתה יורנו רבינו אם המודעה קיימת והשטר
 הישן קיים והשטר של הברורי בטל או בהפך.

תשובה

המודעה ראינו אותה כתובה וחתומה בקוים
 ז"ד וראוי לשום בספר ולכתוב לכל
 מבין ודיין ששם ידונו אלו השותפים שאין במודעה
 הזאת שום דופי כלל כי היא הגונה ובהיות המודעה
 קיימת כל התנאים שעשו מחדש השלטה בירורים
 בטלים אותם התנאים והשטר הראשון בכל מקום
 שהוא קיים ואעפ"י שהר' שלמה השותף הנז' לקח
 השטר מיד הברורים ולא גודע מה עשו כבר
 נשאר זכרונו ביד הסופר בתימון והנה מופס
 המודעה לפני כל ז"ד וז"ד שימלא שם שותפות
 הנז' ידונו בדין התורה שעדי המודעה כתבו
 במודעה שהכירו וידעו כל אמתות הדבר שהיה
 אנוס והכירו באונסו וידוע מה שכתב הרמב"ם
 ז"ל כל מודעה שאין כתוב בה וידענו באונסו
 אינה מודעה והוא בזמנו או בעושה פשרה בדין
 דידן על ידי שלטה ברורין כתבו שהכירו באונסו
 ושהיה אנוס גמור :

והגם כי כתוב בשטר הברורין כי זולת שטר
 זה של בירורין שיהיה קיים כל שטרי
 שותפות וקומפר"א מיז"ם ושטרות שעשו הנוגעי'
 בענין כזה ושטרי מודעות בכלל הם בטלים כלם
 ונחשבים כחנם הנשבר שאין בה ממש ושטרי
 הברורי' הוא העיקר עכ"ל הכל הוא בטל כי
 מודעה זו כתוב בה שאפי' יהיה כתוב בשטר
 הברורי' שפוסל עדי מודעה לדעת הרשב"א ז"ל
 מודעה זו מבטלת מת.... ר ועוד שאינו כתוב בשטר
 הברורי' פיסול עדי מודעה זו ואפי' הי' כתוב

בטילה וכבר ידעת מה שכתב הר"ן ז"ל על מה
 שכתב הרשב"א ז"ל שכתב שתקון המודעה קיימת
 היא לפסול עדי המודעה אבל אותם שכתבין
 במבול כל מיני מודעות אינו כלום עד שיפסול
 עדי המודעה בפ' כתב הר"ן ז"ל בראש פרק
 הכותב בכתובות כתב דברי הרשב"א ז"ל דפסל
 עידיה לא מהני וכתב עליהם שאף מסר מודעה
 אף על פיסול עידיה לא מהני שאף פיסול זה
 מחמת אונס הוא בא שפסל אותם וכבר קדם
 ומסר מודעה על זה הכתב.

ולפיכך נראה לי הבדל היבא דידעין באונסיה
 ומסר מודעה על הדבר ההוא ואף
 על ביטול העדים הרי הדבר ההוא בטל ואין לו
 תקנה עכ"ל ז"ל.

והנה נדון דידן אין כתוב בשטר הברורים
 אפי' סברת הרשב"א ז"ל ובמודעה
 כתוב שאפי' כתבו הברורים סברת הרשב"א ז"ל
 הוא מבטל אותו ענין מבטול עדיה והמודעה
 קיימת וכבר כתבנו שאפי' היה כתוב לדעת
 הר"ן ז"ל בטל כ"ש שאין כתוב בה באופן
 שמודעה זו שיואלה מתחת יד הר' בנימין ז"ל
 הנז' היה מודעה קיימת וכל מה ששנה וחזר שותפו
 ועשה תנאים אחרים חדשים הכל בטל ואעפ"י
 שיש ג"כ שבועה היא שבועת אונסים שהוא אנוס
 ויש שבועה בשטר הראשון שחייבים שניהם לקיים
 השטר הראשון ואעפ"י שנטלו ממנו הוא באונס
 וכבר פסקו הפוסקים ואחד המיוחד הרמב"ם ז"ל
 שאפי' על עסקי ממון בדי אונס נשבעין לחרמים
 ולמוכסים והוא תלמוד ערוך ונריך הנשבע לאדם
 או למוכס שכונתו לדבר אחר הפוטרו וכתב
 הרמב"ם ז"ל שאעפ"י שדברים שבלב אינם דברים
 הואיל והוא נכנס ואינו יכול עמו יסמוך על
 דברים שבלבו והנה פה במודעה אינו מקבל
 אותה שבועה אבל אינו יכול עמו ובלבו עמו
 לדין ולא יהיה תפוס בממונו ויתבע ממנו כל
 התנאים הראשונים שהיו בשטר שכתב בתימון
 לכן

היותו איש תם וישר א"מ ומאזה עלינו וחובה על מי שספק בידו לעמוד על ימיו להוציא לאור משפטו וכבר הורה זקן החכם השלם נר"ו ודבר ה' בפיא חמת ולהפיק רצון השואל באתי על החותמת :

הלעיר חיים כפוסים ס"ט.

(סו' י"ג) למען דעת כל עמי הארץ כי ה' אלקים חמת ותורתו חמת וקושטא קאי שקרא לא קאי ולמען ידע כל ערום יעשה בדעת מה שלבו חפץ ברח גדול וביד חזקה כי כבר קדמוהו רבנן להעלות ארובה לגשיכת שועל ולא יחרוך רמיה לידו ראוי לכל שופט שיעדו נא גאון וגובה וישים את מלחו כשמיר חזק מזור לעומת מזרים (?) של תקיפי דארעא ויראה כל גאה ויכניעו כמו שהיה מתפאר אותו לדיק וגשברה מתלעות עול ומשניו אשליך כימה ש... ופסקו רבני לפת תוב"ב שמודעה זו שרירא וקיימת ועומדת במקומה כיתד שלא תמוט וכי כל... ג' הברורים אשר הוצברו אח"כ לדיינים ולפסרנים כלם ישא רוח יקח הבז הוא דין חמת ומשפט לדיק ואין דבריהם לריכוס לא חיזוק ולא סמוכות כי הם סמוכים לעד. לעולם עשויים בחמת וישר ואולם להפיק רצון השואל חזו דאתאי לאפשי גברי אלה דברי אדם להצל דמה, זעירא דמן חזרייא אצל ציון ולא חסוב.

מנחם די לונזאנו ס"ט.

(סו' י"ד) ראובן פקיד עה"ק ירושלם ת"ו באו לידו מעות לכולל סך מה שהיה רוצה לתתם לתובעים ממה שחייבים כו' עה"ק והניחם בחיקו תוך נייר אחד והוא חגור אזור כמנהגו. ולהיות שקראוהו בחפזון ללכת להקביל פני השופט שהיה בא לעיר וכבר היה קרוב, נחפו ללכת והלך עם המעות בחיקו לפתח שערי ירושלם וגפלו מחיקו : **וישאר** שאל האיש אם חייב לפורעם מאחר שלא שמרם בצית כדוני השומרים,

או

לכן כל ז"ד וב"ד שיעמדו לפניהם ויגיהו בעד ה"ר בנימין נר"ו ויכופו לשותפו לעמוד בתנאים הראשונים והמודעה קיימת וכל מה שעשו הברורים בטל וכל ז"ד יחייבו להגיל עשוק מיד עושקו ולא יהיה כל אחד נוטל ממון חברו והלך לו וידע כי יש אלקים בישראל ויצורפו מפי עליון ויחולו ברכות על ראש כל המקיים שבועתו הראשונה כי לא לקלים המרוך. וה' ישם ברכתו על שניהם :

הלעיר משה גאלנטי ס"ט.

(סו' י') **ראיתי** תשובת הרב המורה וגם ראיתי נוסח המודעה והדברים ברורים ומלובנים חיים וקיימים כי המודעה קיימת וכל שטר הברורים אשר נעשו מחדש אפי' שהיו בכל חזוקים שבועלם אין זהם ממש כלל ואפי' אם פסל עידי המודעה לדעת הרשב"א ז"ל הכל כלול במודעה כי הכל כלול באונס, באופן כי כלל הדברים כי המודעה קיימת וכל השטרות אשר עשו ביניהם מחדש כולם בטלים כחרם הנשבר, והשטר הראשון אשר נעשה מקודם הוא הקיים וברוך יהיה הדיין אשר יגיל עשוק מיד עושקו לדון דין חמת לאמתו.

נאום הלעיר שמואל ס"ט

די חזירה, בעל מדרש שמואל.

(סו' י"א) **ודאי** היות מודעה זאת נעשית בחקנה, שטר הברורים בטל והשטר הראשון קיים וכאשר הורו החכמים השלמים ישמרם לזרם והדברים פשוטים ולית דין לריך בשש, אך להפקת רצון וגם כי היכי דלמטיין שיבא מכשורא לכל ילא משפט מעוקל לכן באתי גם אני על הרשום (בכתב) חמת, נאום הלעיר **מלביאל אשכנזי** ס"ט.

(סו' י"ב) **מודעא** זאת אין לנו עידיה אצל (כאן נשרפו האותיות מהדיו) עידי מודעה הישים הנכבד ה"ר בנימין

או מיפטר מאחר שהניחם בחיקו ללד שמאל, וגם שהיה נחפו ללכת שאם לא היה מגיע למזל השופט בכניסתו היה לער וזק ממון להכולל. והנה אם היה באופן שהניחם בחיקו תוך הכיס שעושין בצגדים הנק' כואוג'ובי שכן דרך כל המניחים ממון בחיקם מניחים שם היה ודאי פעור דאע"ג דקי"ל דכספים אין להם שמירה אלא בקרקע, מ"מ כבר פסקו קמאי ובתראי כס' הגאון מוהר"י ברליגוני שהביא הטור בסו' ר"ך וז"ל כתב הרב ברליגוני ודאי כך הלכה שאין לכספים שמירה אלא בקרקע. אבל כך קבלנו מרבתינו שלא נאמר זה אלא בשעה שגנבים מלוויים וכו' שמחפשים אחריהם, אבל במקום דליכא כל הני אין נריך להניחו בקרקע אלא מניחו במקום שמניח מעותיו ולא עדיף מדידה, וע"ז סמכו קדמונינו וכו' א"ח הרא"ש ז"ל ורחוי לסמוך על קבלתו דהכי איתא בירושלמי אם נתנו במקום שרגיל להניח שלו פעור. ועיין במ"ש מרן הב"י ז"ל משם כמה מרבוותא וגם מה שכתב משם מוהריק"ז שרש ו' דלא אמרו אלא בכנסם לשמרם אבל מפקי' להתעסק פשיטא דהוי כמו אמר ליה בפירוש שאין מלריכו לקברו בקרקע דאטו בכל פעם שרונה להתעסק ולעשות סחורה יטרך מרא וחלינא וכו' וכל דייגא דדאין כהאי גוונא לאו דייגא וכו' יע"ש :

וא"כ בנ"ד שמחמת שהיה נחפו ללכת להקביל פני השופט לא שמרם כראוי נראה שהוא אונס ופטור. אמנם כד דייקנין שפיר גם מהא אין פוער אותו דאחר שעיקר דינו של הרב לא היה מזה הטעם אלא מהטעמים הקודמים שכתב וזה היה סניף ואין למדין ממנו וגדון הרמב"ן היה שכבר היה שמור כראוי אך מחמת חוליו שמחמת החולי לא היה בדעתו כדי להרגיש שגנבוהו אז ודאי פעור שהחולי אנסו שלא ירגיש משא"כ כאן שהיה בדעתו והיה יכול להניח ידו תוך חיקו דרך הלוכו ולא היה נופל :

ועוד דאעיקרא דינו של הגאון המצ"ט קשה דאין הכי נמי שאח"כ אירע האונס בלכתו ובזוהו מ"מ בשעה שהציוו לביתו הי"ל לשמרו במקום הראוי ופשע במה שהניחו שם אפי' דהוי ש"ח תחי' בפשיעה וסופו באונס חייב וכמ"ש מרן ז"ל בסעיף כ' וז"ל אם לא קשר בדרך הזה אפי' נאנסו חייב לשלם שהרי תחילת בפשיעה וכו'. ובגדון הג"ז מתחילה פשע שהניח תוך חיקו שאינו מקום המשמור וכפי זה חייב לפורעם מכיסו :

אמנם אחר ההתבוננות יפה יש לפטור להפקדו הנ"ז והוא ממאי דגרסי' במס' קמח דף ז"ג ההוא ארנקא דלדקה דאיתיי' לפומבדיתא

או מיפטר מאחר שהניחם בחיקו ללד שמאל, וגם שהיה נחפו ללכת שאם לא היה מגיע למזל השופט בכניסתו היה לער וזק ממון להכולל. והנה אם היה באופן שהניחם בחיקו תוך הכיס שעושין בצגדים הנק' כואוג'ובי שכן דרך כל המניחים ממון בחיקם מניחים שם היה ודאי פעור דאע"ג דקי"ל דכספים אין להם שמירה אלא בקרקע, מ"מ כבר פסקו קמאי ובתראי כס' הגאון מוהר"י ברליגוני שהביא הטור בסו' ר"ך וז"ל כתב הרב ברליגוני ודאי כך הלכה שאין לכספים שמירה אלא בקרקע. אבל כך קבלנו מרבתינו שלא נאמר זה אלא בשעה שגנבים מלוויים וכו' שמחפשים אחריהם, אבל במקום דליכא כל הני אין נריך להניחו בקרקע אלא מניחו במקום שמניח מעותיו ולא עדיף מדידה, וע"ז סמכו קדמונינו וכו' א"ח הרא"ש ז"ל ורחוי לסמוך על קבלתו דהכי איתא בירושלמי אם נתנו במקום שרגיל להניח שלו פעור. ועיין במ"ש מרן הב"י ז"ל משם כמה מרבוותא וגם מה שכתב משם מוהריק"ז שרש ו' דלא אמרו אלא בכנסם לשמרם אבל מפקי' להתעסק פשיטא דהוי כמו אמר ליה בפירוש שאין מלריכו לקברו בקרקע דאטו בכל פעם שרונה להתעסק ולעשות סחורה יטרך מרא וחלינא וכו' וכל דייגא דדאין כהאי גוונא לאו דייגא וכו' יע"ש :

וכפ"ז בנ"ד אם היה מניחם בחיקו בכיס הפעור במלבושו ודאי שאז היה פעור, אך כיון שהניח המעות תוך חיקו בתוך גייר אחד אף שהיה חגור אין פוער אותו דפושע הוא דקרוז הוא ליפול ובפרט שהיה הייר קמן בזהובים שבו. וס' הגאון הנ"ז ומוהריק"ז פסקס מרן בש"ע סי"ח וסי"ט, ועיין שם ס' כ' שלריך שיהיו לרורים בידו או קשורים כראוי על בטנו נגד פניו וכו', ובנ"ד כיון שלא היו קשורים חייב : **ורכאורה** היה כ"ל לפוערו מטעם שהיה נחפו ללכת להקביל פני השופט שאם לא היה הולך היה היזק לכולל ולו. ומחמת

לפומבדיתא אפקדא ר"י גבי ההוא גברא פשע
 בה אתו גבאי גבזה וכו' חייביה רב יוסף א"ל
 אבוי והא תניא לשמור ולא לחלק לעניים א"ל
 עניי פומבדיתא מיקץ קיין להו ולשמור הוא וכו'
 יע"ש וכתב רש"י בד"ה דקיין להו ממון כו"כ לשבת
 לכל אחד והו"ל ממון שיש לו תובעים וקרינא ביה
 לשמור יע"ש וביאור דבריו הוא דכיון דלא קיין
 כו"כ לכל אחד אפילו שיעקר הממון בה לעניים
 הוי ממון שאין לו תובעים וקרינא ביה לשמור ולא
 לחלק וכו' ואין לדקדק דהא כיון דר' יוסף אפקדיה
 גביה אמאי לא קרינא ביה לשמור מאחר שר'
 יוסף שהוא הגבאי הוא התובע. וראיתי בשיטה
 מקובלת קמא שכ' משם רבינו יהונתן שר' יוסף
 גם כן הפקידו אללו כדי לחלק ולא להחזירם לר'
 יוסף וגם הרב מאיר נראה דמתוך כן מדכתב
 הפקיד אללו מעות לחלק לעניים ופשע בו או אבדו
 בידים פטור שכיון שאמר ליה לעניים נסתלק מהם
 ועניים אין להם עליו תביעה שהרי אומר לכל
 אחד לא כך היה ליתנו וכו"כ הרא"ם ז"ל בתשובו'
 סי' ג"ב מ"מ אם זה הפקידו לשמורו או להפקידם

בידו שיהיה הוא מחליף וכו' הרי הוא תובעו וכו'
 וגובה ממנו מורה שמוקי הך עובדא בנתנס לחלק
 וכו' ומדברי הראב"ד ורבינו יהונתן והרב המאירי
 שכתב הרב עיניך תראינה דהטעם הוי משום דהוי
 ממון שאין לו תובעים יע"ש וכפי זה בג"ד נמי כיון
 דממון זה הבא ליד המפקיד לא קימא לפ' ופלוני
 אלא לכל הלריכים ליטול מן הכו' ישראל וגויים וכו'
 ודלוי דהוי ממון שאין לו תובעים ופטור ועיין שם
 שהביא משם הרמ"ה טעמא אחרונה דלא קיין להו
 כו"כ לשנה או לחדש אלא כל היכא דאיתו שקלי
 פטור דלא קרינא ביה לשמור דהא אי אתו זוזי
 לאו אדעתא דשמירה אתו אלא אדעתא שיהיו
 מלוויים לעניים תדיר דהא כל שעתא ושעתא חיישי'
 דילמא אתו עניי ואי עביד להו נטירותא בקרקע
 אפשר דאתו עניי ולא שכיחי אטוול להכי לא
 חייביה רחמנא אפשרותא דכיון דלא אתו לידיה
 בתורת שמירה ולא יכול לקוברינהו וכו' לא מני
 לנטורינהו שפיר וכו' יע"ש :

ג בג"ד כן הוא דהתובעים רבים גויים וישראלים
 לאו אדעתא דנטירה קבלינהו ולא חייביה

זהב

דיני גילוי

סגור

יוד הרפ"ח ז"ל האריך בדיני גילוי וצדברים האסורים משום סכנה ואסף איש עהור כל הדברים
 הנזכרים בש"ס אשר בעל נפש למיחש צעו ומזוה רבה יחשב לו בקיומו מ"ש בתורה השמר
 לך ושמור נפשך מאד ומ"ש וגשמרתם מאד לנפשותיכם וראויה מזוה זאת שתגן להגיל מכל לרה
 ומכל הנחה ולהניח ברכה ואני אבא אחריו ואלקטם באמרים אחריו הקולרים אלו הם הנאמרים
 להיות נזכרים ונעשים בס"ד. ג' משקין אסורים משום גילוי המים והיין והחלב ודוקא יין שלא
 החמין ושלא הרתיחו על האש בכדי שיתמעט ממדתו. דבש יש בו משום גילוי. כל דבר האסור משום
 שנתגלה בין ביום בין בלילה אסור ואפילו היה בלדו אדם יטן אבל אם אדם ער יושב בלדו אף
 על פי שאינו משמרה לא אסור משום גילוי וספק מים מגולים אסורים כל שנשארו מגולים אסורים
 העכו"ם אינם נזהרים מגילוי ופריך מים שלהם אסורים. לגין מגולה שהניחו בטיבה ומוגדל
 אם לא בדק שם תחילה או שיש נקב בטיבה אסור משום גילוי ודוקא בטיבה מהני בדיקה אבל
 בית אפילו מרוקף אצנים וישם אסור משום גילוי לפי שניתן רשות לארץ ליבקע מפניו ולא ניתן
 רשות לכלי ליבקע מפניו. חצית שנתגלתה אף על פי ששתו ממנה ט' בני אדם לא ישתה עשירי
 ואפילו סגנו במסנת אסור. מים שנתגלו לא ישפכם לרשות הרבים ולא ירבץ בהם את הבית ולא

די
 די
 די
 די
 די

ח"ד סי' ל"ט כתב על אותם מלוים לקהל ברבית וכו' וכתב לחילה מתשובת הרשב"א ז"ל ודחה שכבר הרא"ש חולק וכו' וכתב שם דף מ"ג ע"ג וז"ל ובאמת הדבר לר"ך תלמוד דמאן לימא לן דברבית בעלים יודעים בעיני ועוד דבפרק שום היתומים וכו' ועוד דבפרק איזהו נשך וכו' ועוד הקשה מסוגיין דהחובל דל"ל לשמור תיפוק לי מדכתיב רעהו וכו' וכי יהיב לעניים תו לא הוי כמפקיד וכו'. מכח הגך סוגיות הוכיח דלא אמרה הרשב"א אלא בעניים דלא זכו ולא קיי"ן להו דמזמן שאין לו תובעים הוי דיכול לחלק לכל עניים שירלה וכפרש"י ז"ל דעניים לא מזו תצבי דלכל אחד אומר לאו לדיך יהיבנא אלא לאחריני וכיון שמזמן שאין לו תובעים הוא לא חשיב מזמן לענין רבית ולא לענין גול והביא ראיה מפרק הזרוע במזיק מתנות כהונה וכו' והא דאלטר"ך קרא לשמור לפטור שומר מפשיעה ודאי במידי דלית ביה בעלים כלל כגון פאה ומתנות עניים לא לר"ך קרא למפטריה פירוש דבריו דודאי לא מיקרי רעהו ופטור וכי אלטר"ך קרא היינו בחדש

דחמנא אפשיעותא וכו' ואין לומר דאין הכי נמי דפטור מפשיעה מ"מ בנ"ד מזיק בידים הוא שהניחו בחיקו בלתי שום קשר ובדואי הוא שעתה מזיק הוא ויהא חייב וכו' דהא נמי הרי מלינו להתנא הגאון הרב משנה למלך פ"ד מהלכות מלוה הלכה י"ד דף כ"א ע"ב שהכריח דאפילו הזיק בידים פטור. ונסתייע מפרק הזרוע והגמוק"י יעוין שם בדבריו :

ג רש"ל בים של שלמה ס"פ החובל כתב כן בפשיעות שפטור השומר אפי' שמאבדו בידים יע"ש. ומאחר דרבינו הרמב"ם ז"ל ס"ל דפושע מזיק הוא כמבואר ממ"ש בה' שכירות פ"ב דין ג' שכתב אבל אי פשע בה חייב שכל הפושע מזיק הוא וכו'. ולענין זה דלשמור ולא לחלק לעניים פסק בר"ם פרק ה' מהלכות שאלה וז"ל ופשע בהם ונגנבו פטור וכו' מורה דס"ל דגם מזיק בידים פטור וכפ"י מר"ן שפסק בש"ע בס' ש"א ס' ו' כדברי הרמב"ם ודאי דס"ל דאפילו מזיק פטור וא"כ בנ"ד הן לו יהא דחשבינן ליה מזיק פטור. ומוהרי"ט ז"ל בשניות בתשו'

סגור

דיני גילוי

זהב

יגבל בהם את הטיט ולא ירחק בהם פניו יו"ר ולא ישקה מהם לא בהמתו ולא בהמת חברו אבל משקה אותם לחתול שלו. שיטור המים אם יאסרו אם נתגלו כדי שיהא הסס ניכר בהם ומזיק אבל אם היו המים מרובים כדי שתאבד בהם המרה הרי אלו מותרין. בהמה שאכלה סס המות של אדם אסורה משום סכנת נפשות. דבר האסור משום גילוי אף על פי שהניחו תלוי באויר אסור. (אמר המו"ל הרב המחבר ז"ל האריך עוד בדיני סכנה ואסוף וקבץ כל לואות ריה"ח זיע"א ומשאר ספרים אך אנו קלרנו בהם ונתחיל מ"ש הרב ז"ל בדיני רבית אשר איסורו חמור מאד ואולי יועיל לאחד מני אלקי וזה שכרתי)

סי' קנ"ט דין הלוואה למומר ברבית. מומר מותר להלוותו ברבית ואסור ללוות ממנו ברבית ויש מחמירין אף במומר להלוותו וטוב להחמיר אם אפי' להשטט ממנו ובמומר להכעיס יש להחמיר טפי ואין להלוות לו ברבית והכותים יש אומרים שיש להס דין מומר אבל הקראים אין להס דין מומרים ואסור להלוותם ברבית וכ"ש שאסור ללוות מהם ברבית ותינוק שנשבע לבין הגוים ואינו יודע מתורה ישראל כלל דינו כקראים ואסור להלוות לו ברבית ולכן מומרת שיש לה בן מן הגוי שהבין הרי הוא כמוה ונקרא מומר אסור להלוות לו ברבית דהוי כתינוק שנשבע לבין הגוים :

שנתן משלו לעניים ביד צ"ד להכי אלטרין קרא
 דהי לאו קרא הוה אמנא ציון דמפקיד מיוחד
 הוא אינו חשיב בעל הדבר לתבועו דכל כמה
 דלא עביר שליח שליחותיה אכתי ברשותא דמאריה
 איתא ציון כאן בעל מיוחד דלזכי לזה ק"מ לן
 לשמור ולא לחלק לעניים . וביאור דבריו הוא
 דכיון שיגא מידו אף שלא עשה שליחותו עדיין
 כבר זכו העניים . אמנם אינם בעלים יודעים
 לתבוע דכל אחד אומר לאו לדידך יהיבנא ולא
 קרינא ביה לשמור וכו' ובהכי תירך תשו' הרשב"א
 וכפ"ז גרין דידן נמי שאין שום אחד יכול
 לתבועו דלכל אחד אומר לא לך יהיבנא לא קרינא
 ביה לשמור . ואח"כ הוקשה לו בההיא דארכין
 דכיון דרב יוסף היה גבאי והוא מכירו מאי קא פריך
 הש"ס לשמור. הא רב יוסף הוא התובע, ולא היה בידו
 שיטת הרב"ז שתי' ר' יהונתן דמייירי שהוא נתנם
 לחלק וכו' ותירך הוא דלא עדיף האי שומר מגברה
 דאחא מחמתיה שהוא רב' יוסף שאם פשע בה
 מופטר וכו' אף הבא מכחו פטור :
ולפק"ד הוא דוחק דבשלמא רב יוסף מופטר
 כיון דאין בעלים יודעים לתבוע מה

שאין כן האי שומר דר' יוסף הוא התובע כיון
 דהוא היה גבאי ויד עניים והבא מכחו גרע כחו
 הרבה וכו' ובהכי תירך ההיא דפרק שום היתומים
 וכו' יע"ש ברם דברים קשים ראיתי שם דלכאורה
 דבריו סתרי אהדדי דמתחילה כתב דכל שיכול
 לדחות לכל אחד ולומר לא לדידך יהיבנא
 ממון שאין לו תובעים הוא :

והרואה יראה שסיים שם וילפינן מינה דהיבא
 דאיבא עניים דקין להו כגון ת"ח
 שלוקחים פרס וכן התלמידים והמלמדים והעניים
 אשר ארוחת תמיד להם קרינן ממון שיש לו
 תובעים ובעלים מיוחדים וכתב עוד ובר מן דין
 כל בני העיר מקרו בעלים יודעים שאלמלא זה
 היו לריבים הכל משלהם וכו' נמלא שהריוח הוא
 שלהם וכו' יע"ש וזה סותר הקודם :

אך לע"ד דבריו פשוטים שלא אמרו אלא לענין
 רבית דליבא מיעוט בההיא השומר דכתב
 לשמור ולא לחלק אף שהעניים אלו הנמלאים
 לוקחים מכל מקום כל שאינם יכולים לתבוע לשמור
 קרינא אמנם גבי רבית שיענינו הרואות שריות
 אלו

זהב

דיני רבית

סגור

[מסו' ק"ם עד קע"ה] כל פרטי דיני רבית ואני עני ראתה נפשי ללקט באומרים כל הנמלא
 כתוב בהני ספרי דבי רב הנמלאים אחי ולרשום דבר בשם אומרו כל אשר אינו
 כתוב בס' ט"ש"ע כאשר כן דרכי והואיל וחילוקי דיני רבית רבו והוא דבר ההווה ולריך מאד
 לברייתא ורבים מירחי' ה' רולים לזוהר אבל לא ידעו מהו האיסור ומהו ההיתר ולפי חומר שבו
 יחרדו בניס מלעבור עליו ופתאים עברו ונענשו גם בלא דעת כשלו ונפלו הגה כי כן נכספה
 נפשי להיות גומל **חסדי רארפים** ולרשום דיני רבית באופן זה לחלק אותם לשתי חלקים
 חלק אחד כחא דהתיירא חלק ב' ר"ק רע מה שהוא רבית קגולה אליבא
 דכ"ע וארי"א דאוסורא שם יתבאר אצק רבית ויש אוסורים וזה החלי וה' חלוקים יעזור לי ואני
 פירם אחלה לדבר היד כותבת חומר שבו וגודל עונשו אשר מתוך עונשו הלב מצין כמה מכעים את
 בוראו ושומר נפשו וחס על כבוד קונו ירחק ממנו ואשר כספו לא נתן בנשך ישא ברכה
 מחלוקי עולם ולא ימוט לעולם :

צריך

ליזהר מאד מליכשל באיסור רבית כי הוא חמור מאיסור חלב ודס וגבילה ועריפה וכדומה
 שכמה לאין כאמרו בו ואפילו הלוה הנותנו והערב והעדים והסרסור והסופר עוברים ואין
 חילוק

כמ"ס רבינו ירוחם בשמו וכן נראה מדברי רבינו שמשון שהביא המרדכי בפ"ק דבתרא דין תק"ג שהקשה למה לי דרשה דלשומר תיפוק לי דהוי ממון שאין לו תובעים ותירך דר' יוסף גבאי והיה תובע ולהכי אתא קרא דלשומר דכיון דלענייני הוא פטור :

וראיתי להר' הגדול במחנה אפרים שנסתפק בדעת הרמב"ם שכתב מי שהפקידו

אללו מעות עניים ופשע בהם ונגנבו הר"ז פטור משום שנאמר לשומר ולא לחלק לעניים והרי הוא ממון שאין לו תובעים וסתמיות דבריו נראה שאפי' הפקידו בידו לשומר ואם כן אין כתב דהרי הוא ממון שאין לו תובעים והלא הצעלים יכולים לתובעו את אשר הפקידו אללו וכו' יע"ש :

ולפק"ד נראה לי ברור שהרמב"ם כס' ראב"ן ורבינו שמשון ס"ל והוא מדכתב מי שהפקידו אללו מעות של עניים וכו' ומדלא כתב מעות לעניים אלא כתב של עניים מורה שכבר זכו העניים וכגון שאמר תן מעות אלו לעניים דשוב אינו יכול לחזור ואין לו בהם

אלו המעות הם לבני העיר שאלמלא זה היו נותנים מכיסם והם עלמס הלויים על ידי טובי העיר שהם שולחיהם הרי זה רבית מלוה למלוה וכו' שלא מלינו קרא דממעט ברבית כיון שאינם יכולים לתבוע ואיסור הרבית הוא מחמת ההגאה שנהגים וכיון שנהגים אסור וזה פשוט בדבריו מה שא"כ בשומר כיון דמלי לדחות לכל אחד ואינו נהנה זה אלא הלוקח אין בעלים מיקרו וקרינא ביה לשומר ולא לחלק דליכא בעלים ידועים מה שאין כן עם דברבית זה הכל נהגים ודאי איסור רבית רמי על כולם מאחר שדאי נהגים וכו' יע"ש ועיין מה שכתב עוד בתשו' סס סו' מ"ה ובחלק ראשון סו' קי"ו ומה שיש להקשות עליו מיניה וביה כבר קדמוני אבי התעודה הרב כנה"ג חלק י"ד בסו' ק"ס בהגהת הטור מאות י"ג עד סוף אות כ"ט ובהגב"י מאות ס"ה ואילך בפרטות ברות ע"ז יע"ש וראב"ן ז"ל שיטה אחרת יש לו שכתב דאפי' אם הפקידו הצעלים בידו לשומר ופשע בו הרי זה פטור משום דרשא דלשומר לאפקוי הני זוזי דהרי הם עומדים לחלק וזו היא סברת הרשב"א

זהב

דיני

רבית

סגור

חילוק בין מלוה לעני או לעשיר וכל הנותן ברבית נכסיו מתמוטטים ויורד ואינו עולה ובאילו כופר ביציאת מזרים ובאלוקי ישראל ואינו קם בתחית המתים ופרוטה אחת של רבית שמערב בנכסיו מאבד כל נכסיו וכל המסייע ונטפל לעוברי עבירה זו נענש כעוברי עבירה וכל המלוה ברבית אין לו מלאך מליך טוב אלא הכל מלמדים עליו חובה וסופו רע ואף אם דרך רשעים ללחא יש עושר שמור לצעליו לרעתו ופתאום יבא אידו רע ירוע באחריתו ולכן בעודנו בחיים חיותו ימחר חרטתו ויתקן מעוותו ומלא כדי גאולתו :

[כחא דהתירא] א'. מותר לומר לחבירו הילך זוזי והלוה עשרה דינרים לפלוני ודווקא בדרך זה אבל אם אמר לו כל זמן שלא יתן לך פלוני מעות שאתה מלוה לו אני אתן כל חדש דינר אסור אף על פי שאין הרבית בא מיד ליה למלוה והא דמותר הוא שלא יחזיר ויקחמו מהלוה וכ"ש שלא יקדים לו הלוה לנותן דרך מתנה או דרך שכירות כדי שיסתדל לו הלוה מהמלוה והוא חוזר ונותן למלוה המתנה ההיא או פחות או יותר דרבית גמור הוא וגם לא יאמר הלוה למלוה פלוני יתן בשבילי ויש מי שאומר שלריך גם כן שלא יפייסנו הלוה לתת למלוה בשביל שילווה אלא שיעשה כן מעצמו בלא דעת הלוה :

שליטה וכמ"ס הרמב"ם בפ"ד מהלכות זבייה ומתנה
 יע"ש ומכיון שהם לעניים אפילו שהפקידו הגבאי
 סבירא ליה כראב"ן דהוי ממון דאין לו תובעים
 שעומדים לחלק ומש"ה סיים וכתב דהרי הוא
 ממון שאין לו תובעים וכו' יע"ש ומכיון שמרן
 פירש כהרמב"ם אות ברות נראה ודאי דהכי
 סבירא ליה יע"ש ועיין גם שהרב תירץ דהרמב"ם
 סובר דטובת הנאה אינה ממון וכו' ישוין גם .
 ומאחר דביארנו דפושע מזיק הוא וכתב הרמב"ם
 ופסע שמע מינה שכשמטע קרא לשמור היינו
 בפשיעה ומזיק ומ"ש הרמב"ם שם ואפילו באו
 עליו גנבים וכו' אין לך פדיון שבויים גדול מזה
 לאו למימרא דאי לאו הכי חייב משום שפסע אלא
 שהסבירא נותנת דכיון דהגיל עלמנו הוה ליה כאלו
 ליה אותם לעלמו דחייב משום הכי כתב דכיון
 דהגיל עלמנו מן הגנבים אין לך פדיון שבויים גדול
 מזה ולעולם דגם בפושע פטור ודלא כמו שסיים
 הר"ז"ל יע"ש ועיין לה' כהונת עולם סי' ד"ן
 והרב הגדול הרב משפט נדק ח"א סי' ל"ג נשאל
 על פרנס חברה שמן למאור והמעות לריכים להיות

אללו לקנות שמן וכו' והיו מונחים בארנו וכו'
 ושכח הארנו פתוח ונגנבו נשאל אם חייב שפסע
 בשמירתם וכו' והסיב דנדון דידן פושע הוא אלא
 שיש לחקור אם פטור או חייב והביא תשובת
 מוהריק"ו סי' ו' ולמד משם דפטור אפי' דהוי
 פשיעה יע"ש ובתוך תשו' הוקשה לו על דברי
 מוהריק"ו ש"ו ו"ל וא"כ ל"ל אף על גב דמעטיה
 קרא ש"ס מגניבה ואבידה מכל מקום מפשיעה
 לא מעטיה . נראה לע"ד דאפשר לומר דמכל
 מקום מודה הסמ"ג לענין מעות של עניים כיון
 דגלי לן קרא שהוא פטור מפני שאין לו תובעים
 וכו' אין לחלק בין פשיעה לגניבה ואבידה ואפילו
 בש"ס שהרי אין לו תובעים וכו' :

ועתה

יש לדקדק עליהם למה הגריכו לומר
 שהוא ממון שאין לו תובעים תיפוק
 לי מלשמור כדפטרין בפרק החובל וכו' וכתב
 הרב ו"ל וקשה על הרב דמאי קושיא כדי להכריח
 מ"ש שהרי מה שפטרו הכתוב הוא מטעם ממון
 שאין לו תובעים ח"כ מש"ה נקטי בלישנייהו וכו'
 מפני

זהב

דיני רבית

סגור

ב' מותר לומר לחבירו הילך זיו ואמור לפלוני שילוני ואפילו לבן המלוה מותר לומר כן והוא
 שלא יהא סמוך על קולחן אביו וי"א שצריך גם כן שיהא גדול וי"א דאסור למלוה ליקח
 מהמקבל זה הזיו שמה יבואו להערים וכן מותר ליתן שכר לחבירו כדי שיהא ערב בעדו אבל אם
 נתן שכר כדי שיתן שטר עבורה אסור משום אבק רבית : [לקט הקמח]
ג' שני תלמידי חכמים שהלזו זה את זה דברים של מאכל ונתן לו יותר על מה שלוח ממונו עד
 חומש מלגאו כגון מאה בק"ך הרי זה מותר שהדבר ידוע שלא נתן לו אלא מתנה ודווקא
 ששניהם תלמידי חכמים הלוה והמלוה ולא ירגילו עלמם התלמידי חכמים בכך כדי שלא ילמדו מהם
 ואין לסמוך על היתר זה כי אם היחידים הכשרים שבהם : [שו"ת ברכה]
ד' יש אומרים שכל רבית דרבנן מותר במעות של יתומים או של הקדש עניים או תלמוד תורה
 או לורך בהכנ"ס ויש מחמירין לומר שאינו מותר רק בצ"ד ולאמנה אין לה דין יתומים אלא
 אם כן היא אינה יכולה להתעסק בשום דבר וגדול שמה אביו ואינו יודע להתעסק בשלו חשיב כיתום
 ומיהו מי שאין אביו רוצה לפרנסו ולהתעסק בצרכיו אין לו דין יתום בזה ומותר להלוות נכסי יתומים
 דרך קנס שיאמר אם לא אפרע לזמן פ' הריני מתחייב מעכשיו ולזמן העיכוב סך כך : [ברכי יוסף]
 ה'

מפני שאין לו תובעים וכו' יע"ש :

ורפ"ד כוונת הרב מזכורת דהא כיון דעיקר מאי דקפיד קרא לחייבו הוא בנתנם לשמור וכשהם לחלק לא נתנום לו לשמור דהא כי אתו זוזי לדיה לאו אדעתא דשמירה אתו אלא אדעתא דליהווי מזויין אללו לעניים תדיר דהא בכל שעתא ושעתא חיישינן שמא יבואו עניים ואי עבד להו נטירותא אפשר דאתו עניים ולא שכיחי לו זוזי אמטו להכי לא חייביה רחמנא אפשיעותא כיון דלא אתא לדיה בתורת שמירה זהו הנראה על פי הפסוק וכמו שאמרו ולא לאבד ולא לקרוע וכו' וכפי זה אפילו שיהיה ממון שיש לו עניים תובעים דלא קיין להו אמנם מלד היותם עניים תובעים פטור . ואם כן לכל המפרשים שפירשו מפני שאין לו תובעים קשה למה לי האי טעמא תיפוק ליה שלא באו לידו לשמור וכו' אלא ודאי דכתבו זה הטעם כדי לפטור השומר שכן אפילו מפשיעה דהיינו אומר כיון שלוקח שכן הוה ליה כאלו קבל עליו לשומרם כשומר חנם וכיון שהוא שומר שכן ליחייב בפשיעה

כשומר חנם משום הכי כתבו הטעם דכיון דהוא ממון שאין לו תובעים דלכל אחד אומר לא היה לתתם לך וכו' יע"ש זו היא כוונת מוהריק"ז ז"ל וכפי זה גם מה שהקשה אחר כך לפי קולר דעתי יתורץ כאשר יראה המעיין שהראיה שמציא הוא ממ"ש לשמור ולא לחלק דלאו אדעתא דשמירה יהבה ניהליה ומהך טעמא פטור מגניבה ואבדיה אך לפוטרו משבועה כתבו הטעם שהוא ממון שאין לו תובעים ואפילו שומר שכן פטור מפשיעה וכו' אך בקיין להו הוי כאלו כל אחד מסר חלקו בידו לכשתבטיח כמ"ש הרא"ש וכו' יע"ש וסוף דבר פטור הרב את הפרנס אפילו מפשיעה והיה החופן שהוא ממון שאין לו תובעים וה"ה בג"ד יע"ש ועי' להר' גרור בס' התשב"ץ סי' ל"ד יע"ש :

המזרם מכל האמור דראובן פטור בזה שפצע כן נראה לי להלכה ולמעשה אם יסכימו עמי רבני ומוצהקי העומדים על המשפט ומני ומנייהו יתקלס עילאה כ"ד החותם בעטי"ו של נח"ך יטן רבו טרדותי **המז"ם** הוא

זהב

דיני רבית

סגור

ה' מי שחייב ליתומים וכשבא לפרוע טוען שנתן להם רבית ורוצה לנכות מחובו והיתום טוען שלא קבל היתום נאמן בלא שבועה ואפוטרופוס שעבר והלוה מעות של יתומים בר"ק אם הלוה נטל לחלקו ריוח לעלמו חייב ליתן להם ודווקא אלל יתומים הותר זה ולא לאיש אחר דלגבי יתומים איבא טענת מבטל כיסו לכ"ע [ז"ל ח"ג] ועל כל פנים לא יתן יותר על הקליזה ויש אומרים שנותן חלי הריוח אפילו אם הוא יותר על הקליזה רק שינכה ולא שכן טורחיו ואף אם לא היה ריוח אם עבר האפוטרופוס והאכיל היתומים ר"ק יש אומרים שפטורים מלשלם אפי' כשיגדילו וגם האפוטרופוס פטור מלהחזיר והוא הדין למעות של הקדש עניים או שאר מצות ומיהו אין המלוה נאמן לומר דמעות של הקדש היו אלא בראיה ויש לבית דין להשביע ללוה או להטיל ח"ס אם אומר שלא הרויח ואם הרויח חייב ליתן מה שקיץ אפילו אינו נשאר לחלקו כפי מה שקיץ [שירי ברכה] ואם היה חייב כבר ליתומים ודחקוהו לשלם ואמר הרי הם עלי צי' למאה לא הותר : [ב"ד סי' פ"ו]

י' מותר ללוות ברבית מפני פקוח נפש אבל המלוה עושה חסור . אם כל אחד מחזיק טובה לחבירו פעמים הלוה למלוה ופעמים להפך שרי :

קס"א [ז'] לקח רבית קלוה ומת אין הבנים לריכס להחזיר אלא אם כן היה דבר מסויים שהוא בעיין

וביען בידעו ומכירו קאמינא כי דבר ה' צפיתו
 אמת חין לנפשות ימין ושמאל. ואולם דין גרמא
 לי זאת קומתי בדברות שתיים יען מרן מלכא הי"ז
 גזר חומר גם חני אעגה חלקי מה שיעלה במודתי
 ודברו הקל הכתוב קבעו עלי חובה ואען ואומר
 כי מדברי הרב משפט דק ח"א סי"ב דף פ"ט
 ע"ד שכתב וז"ל מ"מ מהטעם שאמר אחר כך
 נאמר הכי שכתב צדור תורתו וז"ל יש גזר לומר
 דאפילו להרי"ף ולהר"מ דגבי שליח דעלמא לא
 מיקרי בעליו עמו הכא גבי ממונה על הליבור
 שידו כידם לענין לרכי לצבור מודו דבעליו עמו
 מיקרי והביא כ"ת רחיה מדברי הרש"ך ז"ל בח"א
 סי' קמ"ה על פרנס ליבור שהיו בידו משותף ממש
 המלך ונשתמש בהם שלקח גרושים שלמים והניח
 במקומם חסרים עם משותף הפחת ונאכדו באונס
 והקהל רצו לחייבו משום שליחות יד וכתב הרש"ך
 וז"ל ועוד נראה לפטור את הרב מאיר אפילו
 אם נאנסו המשותף בעודם בידו אעפ"י שנשתמש
 בהם כיון ששם והחזיר תמורתם וז"ל כאלו החזירם
 לק"ק כיון דידו כיד הק"ק שהיה פרנס על הליבור
 חין

(הוא ר"ת מרדכי יוסף מיוחס והיה
 ראש רבני ירושלים וראשון לציון משנת
 התקס"ב עד שנת התקס"ו) תבואות הארץ
 להרי"ש ז"ל דף מ"ה ע"ב. ושם מזכיר רבנים
 שהיו בזמנו ה"ה הרב יעקב קורחאל וההר"י זורלא
 והרב יצחק קובז [הוא שר המסכים בפסק זה]
 והרב מרדכי הלוי וההר"א נבון זכר כולם לצרכה
 והיתה מ"ך י"ג תשרי תקס"ו (ירושלם לרא"מ
 לונק ש"א לד 133) ושם בכתר הרבנות אחרי
 מות חותנו הגאון המפורסם שר התורה ראשון
 לציון כמהר"ר יוסף טובאלגאזי זלה"ה
 ומרן מהריט"א מלך משנת התקמ"ו עד תקס"ב
 (תבוא"א שס ע"ס.) וחבר ספר ברכות המיוס
 שער המיס. מיס שאל. מיס ראשונים. ועוד
 לו בכתובים סי' לנו המיס עין המיס. ביד בני
 משפחתו העי"א וע' המעלות לשלמה חזן):
 (סי' ט"ז) גם חנכי ראה רחיתי כל מיולי דמר
 מרן מלכא הי"ז הם המדברים
 אמרותיו אמרות טהורות הכי אמר מר דראובן
 פטור צמה שפטע. וכשאני לעלמי מה אני לבא
 אחר המלך ולדבר לא דבר ולא חני דבר יען

זהב דיני רבית סגור

בעין כמו שגזלו כגון פרה ועלית ועשה אביהם תשובה ולא הספיק להחזיר עד שמת
 ואם בא לעשות תשובה מעלמו ולהחזיר הרבית אם הוא דבר מסויים מקבלים ממנו ואם חינו
 דבר מסויים אם רוב עסקו ומחייבו ברבית חין מקבלים ממנו כדי לפתוח לו דרך לתשובה וכל
 המקבל ממנו חין רוח חכמים נוחה הימנו ורבית מוקדמת או מאוחרת אפילו לזאת י"ש חייב להחזיר:
דיני סאה בסאה: קס"ב [ח] מותר ללות מטבע כסף היוגא בהולאה ויש אומרים בדבזמן
 הזה מטבע של זהובים דינו ככסף ולווין זהוב בזהוב וכן נוהגים להקל כי יש להם
 על מה שיסמוכו ויש אומרים שמוחר ללות בכך לחם במטבע של כסף דמאחר דדבר מועט
 הוא לא קפדי בני אדם אהדדי בזה וכן נוהגין להקל [אבל ראוי להחמיר ומה גם לפי מה שהיא
 אדם מאן דקפיד קפדי בהדיה] ודרך מנהג שמוכר לו סאה שישלם לו סאה אחרת מותר:
מ' חף על פי שאסור ללות סאה בסאה אם יש לו מעט מאותו המין אפילו חין המפתח בידו
 לזה עליו כמה שאין לפרוע סאה בסאה ואם חין לו כלום מאותו המין יתן לו המלוה מעט
 מאותו המין ואחר כך ילוה לו כמה שאין ואם היה ללוה מזה המין פקדון ביד אחר הכי זה כאלו
 היה בידו וכן אם יש לו במקום אחר ויש למלוה דרך לשם ואם אמר הלוה שיש לו מעט מזה המין
 יכול

מכ"י הרב המופלא כמוהר"ר יוסף נ' ג'אמיל
נר"ו דבר נפלא .

אמר יוסף נכנסתי במדינת פ"אם שנת מ"ז
ובקרתי בה למר דוד בן זכרי נ"ע
והיה מוטל על ערש דוי חוליו אשר נפטר בו
והיה מדבר עמי עד שהודיעני מה שאספר .
אמר לי שאירע בזאת המדינה שכהן אחד גירש
את אשתו ולבסוף ראה להחזירה מה שאין הדבר
ראוי לו מן הדין ועמדתי על הגט ההוא והיה
בשני עדים והאחד היה קרוב לכהן הג"ל והתרתי
לו להחזירה, אחר שעיניתי בענין מנעתי מלהחזירה
עד ששלחתי שאלה למר יאודה גאון שבמרכיס
ומר יחזק בן עמר לסיפתא והגישוני תשובתם
שהכהן הג"ל אינו יכול להחזירה עם היות שהעד
אחד היה קרוב לכהן הג"ל ושלחתי שאלה להר'
המופלא הרשב"א זלה"ה וספרתי לו כל המעשה
ובעודי ממתין התשובה ראיתי בחלומי שהיה
הרמב"ם בוגה לי אלו הבתים .

אין כאן בעלים אחרים שיהיה לריך להחזירם
זולתו עכ"ל והעלה דח"כ אחר דמומי הק"ק יע"א
היו עמו במלאתו יד הממונים כיד הק"ק ובעליו
עמו מיקרי יע"ש עכ"ל הרב משפט לזק ז"ל .
אם כן מפורש יולא לגדון דידן דראובן פטור
במה שפגע מהאי טעמא שכתב הרב הגו' כן
נראה לי לע"ד אם יסכים עמי הרב מרן מלכא
הי"ו ואם שגיתי איתי תלין משוגתי . ממני הח"מ
ילאו הדברים הלעיר **יצחק קובי** ס"ט
(הרב המזכר הוא זקן
הרה"ג ראש"ל כמוהר"ר קוב'ו זלה"ה . ועמ"ש
בהקדמת ספר "עטרת זהב" סדר תולדותיו עוד
מלאתי כי הוא אחוס עם הגאון מוהרי"ט אלגאזי
ז"ל בספר התקנו' תקנה מ"ז מ"ח ג"ד כ"ח ובהסכמה
הנדפסת בספר מוצח אדמה בראש הספר עי"ש .
יום מותו וכמה ימי שני חייו לא נודע לי כעת :
[סי' ט"ז] את המאמר הלזה מלאוהו כתוב
בכ"י ספרדית בדף אחד והמעתיק
לא ידענו מי הוא, והעתקוהו לתתו להקהל
הנכבד לרוב קדמותו, וזה נוסחו ממש, . מלא

[וזה נוסח השיר אות בלות תיבה בתיבה]

זהב

דיני רבית

סגור

יכול המלוה להלוותו ואין לריך ראה לדבריו :

י' היה לחותו מין שער קבוע שבוק וידוע לשניהם מותר ללות סאה בסאה והא דיכול ללות על
שער שבשוק היינו דהלוה יכול לפרוע לו חימת שירלה אבל אם אומר לו לא אקבל פרעון עד
זמן פ' אעפ"י שאין ידוע שיתיקר השער אסור וכל שקבע זמן אפי' לא אמר לא אקבל עד הזמן אסור :
[קס"ג י"א] מי שהיה נושא בחבירו מעות ואמר לו תן מעותי שאני רוצה ליקח בהם חטים
אמר לו לא ועשה אותם עלי כשער של עכשיו ויהיה לך אלפי חטים בהלוואה אם
יש לו חטים כשיעור מעותיו מותר אפילו לא ילא השער ואם לאו אסור אפילו ילא השער וכן אם
היה לו חטים ועשה הלוואתו עליהם ובא אחר זמן ואמר לו תן לי חטים שאני רוצה למכרם וליקח
בדמיהם יין ואמר לו לא ועשה אותם עלי יין כשער שבשוק עתה אם יש לו יין הרי זה מותר ואם לאו אסור :
קס"ו [י"ב] מי שאינו לריך ללות מעות רק לטובת מלוה אמר לו בנה לך חורבה זו וכל
מה שתזיח על זה עלי לשלם וכל זמן שאינו משלם לך דור בה בחנם מותר הואיל
ואין כאן הלוואה רק עשה לטובת המלוה :

קס"ז [י"ג] מלוה אדם לחבירו מנה על תנאי שיתעסק בו לריוח המלוה עד שיהא שני מניס
ויהיה

עברי אשר בא לעזרני
 באו דבריני לאין מבין
 התבוננו בהם ולא ידעו
 ודעת אשר באו ביד אישים
 אז ידעו כי אין (?) מווקקין
 תמתין עדי יבא דבר הרב

אל תפחד כי לא תחיה נכרם.
 לא ידענו דרכם ומסלולם.
 כי אין אנוש מבין במקהלם.
 הם ידעו יופים ומעללם.
 על קו אמת עומדים כורם.
 על יד גביר נודע בנו שולם.

וכשגתעוררתי משנתי כתבתיים ושמחתי בהם ולא היו ימים מועטים עד שהגיעני מצרז'לונה כה"ר וידאל שולם נ"ע והביא תשובה מהרב הג"ל כמו שהורתי בחזרת האיש הכהן את אשתו וכן גזרו הבתים האלו וגשארתי מתפלה מהבתים האלו וממשקלם ועם היות שמילת השיר אינה מטבעי ולא הורגלתי בה מעולם ולא שמעתי בתים אלו מעולם, [ע"כ מ"כ והעניתינו על מאמר הלו תבא בע"ה בגליון הבא] :

הכוללים כמוה"ר אברהם ויחזק גאגין הי"ו נכד הרב הגאון החסיד המקובל האלקי ראשון לצי"ן כמהר"ר חיים אברהם גאגין זלה"ה (הוא היה ראש הרבנים בזה"ק משנת תר"ב עד תר"ת והיתה מ"ך יום כ' לחדש אייר וחצר ספר מנחה טהורה, שיטה על מנחות . חוקי חיים שו"ת . ועוד לו בכתובים ביד יורשיו) הואילו בטובם לתת לנו איזה כתיבות אשר היו כמוסות תחת ידם עד היום ליתן להם מקוסבהקובץ הזה יהי זכרם ברוך

[סי' טוב] כבוד האחים היקרים הרבנים

זהב

דיני

רביה

סגור

ויהיה באחריות המלוה עד אותו זמן ומכאן ואילך יהיה כל הריוח ללוה ובלבד שיתן שכר עמלו עד שיהיו ב' מניס ואם התנה עמו מתחילה אפילו בכ"ש שהתנה ליתן לו בשכר עמלו סגו ויש אומרים דאפילו בלא התנה תחילה סגו בשכר כ"ש ואף אם יאמר הנותן להתעסק בתחילת העסק הריני נותן לך מאה זהובים התעסק בהם למחלית שכר והפסד ואני חותם לך זה שאף אם תרוויח יותר לא תתן לי על שנה זו כ"א ו' זהובים וכל המותר יהיה שלך ואם תפסיד יהיה חזי הפסד עלי אפילו הכי לריך ליתן לו ש"ט דבר קלוב ולא כמו שנהגים להקל בזה ואם המלוה אינו מאמין ללוה על הפסד בקרן או בריוח אזי יכתוב בשטר עסקא שאין הלוה נאמן בהפסד הקרן כי אם ע"י עדים כשרים מפורסמים ועל הריוח לא יהא נאמן כי אם בשבועה ואם כותב שגם בריוח לא יהא נאמן כ"א בעדים הוא רבית גמור [ולקמן בכתוב נוסח שט"עם העולה כהוגן עפ"י הדין בס"ד] :

דיני יד גוי בחמגע. קס"ח קס"ט [י"ד. גוי שמלוה לישראל ברבית על מנת שיתן הרבית לישראל מותר וכן גוי שלוח משנת מישראל ברבית ובקס להחזירם לו ומלאו ישראל והאמר לו תנס לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו מותר ואפילו אמר לו אני אעלה לו כדרך שאתה מעלה לו מותר ששצביל הגוי נותנס לו ואם העמידו אלל ישראל אף על פי שניתן לו הגוי המעות

ובפרק המדיר תנן רשב"ג אומר בזמון קטנים
 אבל בזמון גדולים כופין אותו להוליא, ואתמר
 עלה בגמרא אמר ר' יעקב אמר ר' יוחנן הלכה
 כרשב"ג ורבה אמר רב נחמן הלכה כחכמים
 והלכתא כר"ג דקיימא לן כותיה בדיני. ובפרק
 הזהב תנן רשב"ג אומר אם מתה יירשגה.
 ולא קי"ל כותיה דרב רב שזמון תנאו קיים:
 (רפ) עוד כתבת שהרמב"ן ז"ל פירש הא דא'
 רבי יוחנן אמר ר' אמי כלי נתר אין
 להם טהרה עולמית (ע"ז דל"ג ע"ב) דלאו דווקא
 אלא שאין נכשרים מיד בשום הכשר אבל צייסון
 י"ב חדש נכשרין דלא גרעי מחלניס וזגיס ש"ג
 ודורדיא דארמאי. וקשיא לך על פי' א"כ מאי
 עולמית ואדרבה היה לו לדמויייה לחרס אדרייני
 תשובה הדין עמך גם אני הקשיתי עליו כן והיא
 כתובה אללי במקומה. וזגיס ומחלניס אי נמי
 דורדיא קיס להו שאין לחותן מתקיימת יתר על
 י"ב חדש אבל נתר בולע הרבה והיין נקרא
 בתוכו כחרס אדרייני גם הראב"ד ז"ל כן פירשה
 וכן השיקר:

צרוך. ומה' תהי משכורתם שלימה, וכבר הו"ל
 מכבר תשו' הריב"ש ז"ל לר' חסדאי ז"ל עיין
 גליון א' ומאמר לפסח ממוהרי"ש הלוי אלקבץ
 ז"ל עי"ל. ועתה נתן לכס עוד כת"י וז"ל.
 בראש הדף כתוב תשובות הר"ר שלמה אלבלג
 יל"ו (הרב הגו' לא מלאנו זכרו לא בסה"ד ולא
 בקוה"ד ולא בשה"ג. עכ"פ נראה שהוא מכת
 הקודמים והכתב הוא עתיק יומין כתב ספרדי
 ואולי היה בזמן מר"ן ממשפחת חותנו ע"ל סי'
 ויו) ומי שיש לו ידיעה יודיענו בכתב על שמינו
 ילחק בזהב המו"ל:

(רעט) בגמ' דערוס לבזבין (ע"ז דל"ב ע"ב)
 אמרינן אמר רב יהודה אמר שמואל
 הלכה כרשב"ג ומתמה עלה אביי הלכה מכלל
 דפליגי. וקשיא לי הלכה למה לי הא קי"ל כל
 מקום ששנה רשב"ג במשנתו הלכה כמותו חוץ
 מערב ולין ור"ייה אחרונה. תשובה אין למדין
 מן הכללות אפילו במקום שנאמר בו חוץ ואפי'
 על כלל זה דרשב"ג אין סומכין בו לפסוק כמותו
 אלא במקום שיש ר"יה או דמסתבר טעמיה

סגור

דיני רביה

זהב

בירו הואיל ומדעת ישראל נתן יש אוסרין דאמרינן יש שליחות לגוי לחומר'א ובמקום שנהגו להקל
 אין למחות בידם ולכן ישראל שאמר לגוי ליה לי מעות ברבית מישראל בשמך והמלוה לא ידע
 שבשביל ישראל הם המלוה מותר והלוה עושה איסור ויש מתירין ואין להקל כ"א במקום שנהגו להקל:
 ט"ן ישראל שאמר לגוי ליה לי מן הגוי ברבית והלך הגוי ולוה מישראל ברבית מותר אפילו ידע
 המלוה שלצורך ישראל הוא כיון דשני שליחותיה תו לא הוי שלוחיה:
 ט"ז ישראל שנתן משכון לגוי כדי שיקח לו מישראל הלוואה ברבית לריך להקנות המשכון לגוי
 ושיקנה הגוי המשכון במשיכה ואז מותר ולכן גוי שבא ליקח ברבית מישראל על המשכון אם
 הוא ידע שהמשכון של ישראל יש אומרים שאסור להלוות עליו ואף אם אינו ידע בדואי אם ידוע
 שהוא של ישראל כגון שהוא מלבוש שאין הגויים רגילים בו מכוער הדבר ליקח רבית אבל איסורא
 ליבא דשמא הגוי קנאו או גנבו או הלוה עליו וטעם האיסור בידוע שהוא של ישראל שמא לא הקנה
 המשכון לגוי ויש מתירין ואין למחות ביד הגוהגים להקל ואפילו אם הולך הגוי והישראל פודה המשכון
 שרי מיהו אם הזלוה אינו רוצה ליתן המשכון לישראל ששלח הגוי הרשות בידו שהרי אין לו עסק כי
 אם עס הגוי ולכן לריך גם כן בתחילה שהוא המשכון שזה נגד מעותיו כדי שלא יהא לו עסק עם
 הלוה

משום גזורה חדשה היתה וכשראה שלא היה יכול לו השיאו לדבר אחר ואמר ליה כי דברי דודים הם וחביבין הם יותר מיינה של תורה ואל ידקדק בהם או שישק נשיקות פיו שלא יבהל להשיב ולהקשות כי גזרה חדשה היא וכדעולא אחר כן שאלהו ומפני מה חדשו וגזרו אותה גזרה חדשה והשיבו משום ניקור . חזרנו ושאלנו טעם לעיקר מה שאמר עולא גזרה חדשה אין מפקפקין בה כל' שאין מפרשין טעמא . ומה הפסד יש בדבר אילו גילה לו ולימא ליה משום ניקור . והשיב כדמפרש עולא בעלמנו דילמא איכא איניש דלא סבירא ליה :

(רפג) עוד שאלת הא דאמר רב אחא ברבי דרב איקא הני פורגני דארמאי לבתר תריסר ירחי שתא שרו (סס דל"ד ע"ג) לכאורה משמע דלפרושי מתני' דקתני לחין אסורין יבשין מותרין הוא דאחא וא"כ הו"ל למימר אלו הן לחין ואלו הן יבשין במלתיה דרב יאודה אמר שמואל דלעיל . תשובה היטבת לראות וכדומה י

(רפא) עוד שאלת הא דאמרינן (תענית י"א ע"ז ל"ד) רב כהנא מתני בחלוק לבן שאין בו אימרא למה להו למימר הכי בודאי אין הכונה אלא לומר דזר הוא אלא בגדי כהונה דכתיב לאהרן אחיך והיה להו למימר לא אשתמש משה בבגדי כהונה כלל . תשובה חלוק לבן גמרא וכן תמלא בפ' הראב"ד ז"ל וגראה דמשום דמשיל של כה"ג תכלת נעשה של משה לבן להפריש ביניהן ושאין בו אימרא לומר שלא היתה לו אימרא תפורה אלא מעשה אורג בבגדי כהונה דכתיב בהו מעשה אורג :

(רפב) עוד כתבת בשמעתא דהשיאו לדבר אחר א"ל ישמעאל אחי חשוק שפסותיך זו בזו וכו' וטעמא מאי אמר עולא גזירה חדשה היא ואין מפקפקין בה . (ע"ז דל"ה ע"א) היכי דר פריך ולימא ליה משום ניקור . תשובה מתחילה היה מעלים רבי יהושע מרבי ישמעאל עיקר הענין והיה סבור להעמידו בדבר כאלו מן הדין אסורו מפני שמעמידין אותה בקבת צבלה או בקבת עגלי ע"ז וכל זה לכסות העיקר

סגור

רבית

דיני

זהב

הלוה כלל אם ירצה ודווקא בכה"ג שהישראל נתנו מתחילה להשכינו אבל אם הישראל השאיל כליו לגוי או אפילו נתן לו רשות להשכנם לפי שעה ושיחזירם לו א"כ הגוי שהשכנם לישראל לזמן גזלן הוא ולריך הישראל השני להחזירם לראשון ויש אומרים דמותר ליתן לבתחילה משכון לגוי אפילו לעבדו ושפחתו למשכנם אלא ישראל אחר אפילו הם ספריו והמלוה מכירן ואפילו אם חוזר המלוה ומפקידן אלא הלוה שרי הואיל ויד גוי באמצע אין שליחות לגוי ואין למחות ביד הגוהגים להקל ודווקא שיבא הגוי לפדות המשכון ויקח הרבית מן הגוי [באה"ט ס"ק ל"ד ע"ג] :

י"ז גוי שמשכן לישראל לחובו צעל כרחו של ישראל ומשכן הגוי אותו משכון לישראל ברבית אם הישראל פודהו למ"ד יש שליחות לגוי אסור ליקח ממנו רבית שזה ודאי לא הקנהו לו שהרי משכנו בע"כ ואם אחריות החוב והרבית אינו על המשכון לצד אלא גם על הגוי מותר וכן אם הישראל הממושכן לא ידע שהגוי הממשכן רצה למשכנו ביד ישראל מותר לקבל הקרן והרבית מיד הישראל : **י"ח** ישראל שחייב לגוי חוב על רבית והגוי הקנה אותו חוב לישראל אחר אם הגוי מקבל הרבית ונתנו לישראל השני מותר ויש אומרים שאם כבר חייב לגוי קרן ורבית יכול הישראל לקבלו עליו וליקח מהישראל קרן ורבית רק אם הישראל היה חייב לגוי הקרן ועדיין לא חל הרבית בראותה

דודרדאי דארמאי וקנקטים ש"ג ונבטא דטייעא
 דכטולא הלכתא בחר י"ב חדש שרי . וא"נ י"ל
 דרב אחא לאשמיעין אחא דמוטרין לגמרי ואפי'
 באכילה וכדר' יוחנן דאמר כשהן מותרין מותרין
 אפילו באכילה ואף על גב דרב אחא שרו סתמא
 קאמר צמתניתין מכל מקום דברי האמוראין בכל
 מקום אינן סותמין בדברי המשנה והברייתא
 ולולי שהיא מחיר לגמרי אפילו באכילה אין
 דרך האמוראין לסתום לשוני :

(רפד) אין הפרש בין בינה קלופה לשאינה
 קלופה אלא צבינה אסורה שנתבשלה
 צמותרת אז אסרת המותרות ואעפ"י שהמותרות
 אינן קלופות שאין הקליפה מעכבת מלבצוע
 ובינת אפרוח אפילו אינה קלופה אסרת ולריך
 ס' ואחת והוא כדאיתא פרק גיד הנשה אמנס
 כשנמצא דם צבינה המותרת אין הפרש בין קלופה
 לשאינה קלופה ואין אסר תערובתו שאין אסורו
 אלא משום מראית העין ובינת אפרוח שאסרת
 צב"א והיא מותרת שא"ת צריה היא ליתא מכמה
 טעמים

י"ל דרב אחא חדא דאית צביה תרתי קאמר. חדא
 דלבתר תריסר ירחי שהא יבשין . ועוד דמוטרין
 כחכמים דאילו למאי דקאמר שמואל לחיס כל
 י"ב חדש פירושה דמתניתין שמענו הלכתא לא
 שמענו . וא"ת הלכתא פשיטא יחיד ורבים הלכה
 כרבים דילמא מסתבר להו טעמיה דר' מאיר
 ולפוס כן אלטרין למויסק דלא כוותיה ודכותה
 איבא טובא בתלמודא וחדא מיניהו בגדה בפרק
 המפלת גמ' אחד ברית זכר ואחד ברית נקבה
 פשיטא יחיד ורבים הלכה כרבים מ"ד מסתבר
 טעמיה דר' ישמעאל דמסייען ליה קראי קמ"ל
 א"נ דילמא מידע ידיע דמאן חכמים יחידאה
 ודכותה ציבמות פרק החולץ א"ר חייה בר אבא
 א"ר יוחנן הלכה לעולם אינו גר עד שימול פשו'
 וכו' מאן חכמים ר' יוסי ותדע לך דהא דרב
 אחא לאו לפרושי לחין ויבשין דמתניתין בלחוד
 הוא אחא דאם איתא הו"ל לבצל הגמ' לסדורא
 לדרב אחא בחר הא דשמואל ולימא וכן אמר
 רב אחא פורגני וכו' אלא דשמואל לפרושי ורב
 אחא להלכתא והיינו דעריב להו בהני פסקי הלכה

סגור

דיני רבית

זהב

שעה שהקנה הגוי לישראל אם הקנה במכר גמור לישראל אסור גמור הוא ואם הקנה לו
 בתורת צמחון וכשרולה הגוי יוכל לסלק לישראל בזוי הוי כמו משכון ושרי מדינא אצל יש לאסור
 לישראל לקבל הרבית משום חומר רבית :

ד"א אם ישראל השאיל משכון לגוי ללוות עליו ברבית ומשכנו הגוי מותר לישראל להלוות לגוי
 עליו ברבית ואפילו הלך הגוי ופורע מישראל בעל המשכון קרן ורבית מותר ואם הגוי קנס
 ואינו רוצה לפדות המשכון ולהחזיר לבעליו לריך ישראל המלוה ליתן לפדות המשכון לבעליו והוי
 הגוי כגזלן שהשכין אצל אם אינו אנס ויוכל בעל המשכון לבקו לגוי לפדות את שלו אז יוכל ישראל
 המלוה לומר לו לאו בעל דברים דודי את וי"א דאפילו אינו אנס כיון שהשאילו לפי שעה להשיבו
 לו הוי גזלן ולריך להחזיר לו ואם הגוי אנס ואילו היה בח לפדותו היה לריך ליתן לו בלא רבית לריך
 ליתן ג"כ לבצל המשכון בלא רבית . גוי שהשכין משכון לישראל זה וחזר ומכרו לישראל אחר כשבא
 לפדותו לריך ליתן למלוה קרן ורבית ואפילו שהא לישראל לפדות לריך ליתן כל הרבית :
ד ישראל שהלוה לגוי ברבית על משכון ואחר כך אמר לג טן המשכון לראובן והוא יתן לך מעותיך
 וכן עשה נתן המשכון לראובן למכור וראובן עיכב המעות בידו אחר מכירת המשכון והמלוה

תובע

טעמים חדר ששרי אתה מכירה ואין אתה מצטל גופה אלא פליטתה והפליטה אינה ברירה. ועוד דבילה עלמה אינה ברירה כדליתא במסכת מכות דאמרין התם ברירה נשמה חשיבה ולא בטלה אבל בילה כחטה אחת כברייתא דמיה וצטילה היא. (ע"כ מ"כ ממוהר"ס אלבלג זלה"ה על דף אחד ול"ע) (ועיין יו"ד סי' פ"ו ס"ה וצ"ה"ט פס. ועיין ג"כ סי' ס"ז ע"ש"ה):

[סי' ק"י] אנה ה' לדינו קונטרס מכתב יד הקדש הרה"ג כמוהר"ר **שרמה האסאן** זלה"ה בן הרה"ג כמה"ר **דוד** חאסאן זלה"ה בע"ס קדשי דוד. מכתב לדוד. והוא היה תלמיד להגאון החיד"א זלה"ה (בתוך כת"י מזכירו בשם מורי הרב) ולהרה"ג כמוהר"ר ברוך לאזי זלה"ה וחתן המלך הרב הגאון המפור' ראש"ל כמוהר"ר **יום טוב ארגאזי** זלה"ה ספריו הלבנת כמבו' בהקדמת יו"ט וכו' ובתוך הקו' המזכר מלאכו כתוב וזה לשונו זה ממורי הרב.

מעשה

שהיה כך היה ראובן היה חייב חוב

ללוי חוב גמור בשטר והעד עדים כשרים ושעבד לו ארבעה בתים כדי שיהא לבו נכון ובטוח. אח"ך לא השיגה ידי ראובן לפרוע חובו ללוי ונתן לו רשות ללוי בשטר והעד עדים כשרים למכור אלו הארבעה הבתים שעבד לו כדי לגבות את חובו ומוה הכח שבידו מכר לוי אלו הד' בתים לגוי אחד ולקח המעות בשביל חובו אח"ך בא שמעון וערער על לוי וטוען שהוא ב"ח מוקדם של ראובן שחייב לו סך מה והוא זוכה באלו המעות בשביל חובו וטוען שהוא היה שותפו של ראובן וכשהיו שותפים באה לו לרה ומלוקה לראובן וכדי להגיל את נפשו מעבור בשחת נתן פדיון נפשו והוכרח ליקח כל הסחורות שהיו בידו מן השותפות ובכלל מה שלקח לקח זה הסך יותר ממה שהיה מגיע לו וכאשר חייב לי זה הסך וזה היה קודם הזמן הכתוב בשטרך וכ"ע ידעי שכן הוא נמלא שאני ב"ח מוקדם ולי הדין נתן שאקח אלו המעות בשביל חובי אמת הוא שאין לי עדים שידועים שחייב לי זה הסך אבל

זהב דיני רבית סגור

חובע רבית עד שיביא מעותיו לידו והגוי אינו רוצה ליתן עד שעת המכירה בענין שראובן לר"ך ליתן המותר יכול המלוה ליטול כל הרבית מהגוי ואם הגוי יכול לכוף את ראובן לפרוע הרבית בשביל שעיכב המעות אין צדק כלום:

ב"א גוי שאמר לישראל ליה לי מעות מישראל ברבית על משכוני מותר למלוה ליקח הרבית מיד ישראל השליח והוא שיאמר המלוה לשליח אתה תהיה שלוחי להביא לי המשכון מיד הגוי באחריותי ולהוליך לו המעות על אחריותי וכן בשעת פדיה תהא שלוחי להביא לי מעותי מן הגוי ויהיו באחריותי מיד כשילאו מיד הגוי וכן תהיה שלוחי להחזיר לו המשכון ואם אינו מאמינו יאמר כך בלבו וא"ל להודיעו או יתנה עמו שלא יהא נאמן לומר נאנס או נאבד אלא בעדים ואם עשה כן ובשעת פדיה אומר השליח לא אמרתי לך אמת תחילה אלא שלי הוא יאמר המלוה איני מאמינך אלא לדבררך הראשונים אני מאמין אבל חושש אני לדבררך ואיני רוצה לקבל ממך המעות וכשיבא הגוי ליתן לי המעות אתן לו משכונו ואפילו אם ירעה לי שבע אינו נאמן ויש אומרים שהוא נאמן וכ"ש אם נודע הדבר שכן הוא האמת שאכור ליקח ממנו הרבית והמערים לעשות כן נקרא רשע ואם לא ליה במשכון אלא נתן לו מעות להלוות לגוי על רבית ואחר כך אמר הלווקח לא הלויתי לגוי אלא

אבל אני נשבע בנק"ח שחייב לי זה הסך וירימו מוריו הדין עם מו ויבא שכמ"ה :

תשובה לכאורה היה נראה שהדין עם שמעון כיון דכ"ע ידעי שזה המעשה שלקח ראובן כל הסמורות שהיו ביד שמעון הוא קודם הזמן הכתוב בשט"ח שהיה לו ללוי נמלא שהוא ב"ח מוקדם א"כ הדין נותן ששמעון יטרוף מלוי אלו המעות כמו שפסק מר"ן ז"ל שבעל חוב מוקדם קודם שאפילו שהגבו לבעל חוב מאוחר בפני המוקדם ושתק מוויחיין מידו א"כ נמלא שהדין עם שמעון. וא"ת דלא אמרינן שבעל חוב מוקדם טורף מה שגבה המאוחר אלא כשהיה מלוה בשטר אבל כשהמלוה מוקדמת היא מלוה בע"פ אינו טורף. הנה כבר כתב רבינו בעה"ט בסו' ק"ד משם רבינו האי גאון ז"ל שמלוה בע"פ מוקדמת קודמת למלוה בשטר מאוחרת ואעפ"י שהרי"ף ז"ל חולק על רבינו האי גאון ז"ל מ"מ כבר פסק מר"ן ז"ל בשולחני הטהור כסדרת רבי' האי גאון ז"ל ועוד היה נראה שמה שגבה לוי אינה גבייה כמ"ס מר"ן ז"ל בשה"ט

ו"ל לא מיקרי גבייה אלא א"כ שמו בית דין המטלטלין ונתנו בידו אבל אם סגרו ב"ד חנותו של ל' לזה בעד ב"ח מאוחר אינה גבייה ובע"ת מוקדם גובה מאותן המטלטלין עכ"ל א"כ מה שהגבה ראובן ללוי אינה גבייה כיון שלא הגבזהו ב"ד א"כ כפי"ן נראה שהדין עם שמעון אבל כד חזי' שפיר הדין עם לוי שמ"ס מר"ן דלא מיקרי גבייה וכו' אינו ר"ל שאם הגבה הל' לבי"ח המאוחר אינה גבייה אלא לעולם אם הגבה הל' לבי"ח היא גבייה כמו גביית ב"ד ולא בא מר"ן ז"ל לאפוקי דלא מיקרי גבייה אלא אם סגרו ב"ד חנותו של ל' לזה שאינה גבייה כמ"ס בסוף דבריו אבל אם סגרו ב"ד חנותו של וכו' אינה גבייה וכן פסק הרב המז"ט ז"ל בסו' קי"א בשם הר"א י' אסמעאל ז"ל דמה שהגבה הל' לבי"ח הוא כגביית ב"ד ומ"ס מר"ן ז"ל שאפילו הגבו לבי"ח מאוחר בפני המוקדם ושתק מוויחיין מידו כבר כתב על זה הרב בהגהה וז"ל וכל זה במלוה בשטר אבל במלוה בע"פ אם קדם המאוחר וגבה

זהב דיני רבית סגור

אלא לקחתי לזורך עלמי נאמן ואינו נותן רבית ואם חשדו שהוא משקר יחריס עליו שכדבריו כן הוא והעושה כן נקרא רשע ומוותר להלוות לגוי ברבית על ידי ישראל באמצע אפילו בלא משכון כשאין אחריות המלוה על זה השליח כגון שהודיעו שגוי פלוני הוא שלוח ממנו או שהעמידו אצל הגוי ואם אומר לו מה שתקח רבית מן הגוי תן לי מותר אבל אם אומר לו כל זמן שמעותי ביד הגוי ואתה תתן לי דינר בחדש יש אוסרין ויש מתירין ויש אומרים דהא דשרי ללות על משכון של גוי היינו כשאומר לו משכון זה של גוי תלוה לי עליו וכשיצא הגוי לפדות תקח הרבית אבל אם אמר הלויני מעות ברבית על אלו המשכונות שהם של גוי ואני אפדם ואשלם לך הוי ר"ק ולא יטול רבית כלל: **כ"ב** ישראל שלוח מחבירו לזורך גוי וקלצ עם הגוי על הרבית ביותר ועם הישראל המלוה קלצ בפחות וכה הל' במה שקלצ עם הגוי יותר ממה שקלצ עם הישראל המלוה אבל אם קלצ עם המלוה ביותר והגוי אלם ואינו רולה לפרעם לא יפרע הל' מכיסו ויש אומרים שצריך הל' לפרוע לו מכיסו אלא אם הזכיר שם הגוי תחילה או שלא היה יודע השליח שזה הגוי אלם ומדע לו אחר כך שאז חייב המלוה ליתן לו המשכון בלא רבית דלמה יפסיד כיון שלא פשע במידי ומכל מקום לכתחילה אסור ללות על משכון גוי ולומר שהוא יפרע קרן ורבית דהוי כלה מישראל וחוזר ומלוה

וגבה מה שגבה גבה וכתב הסמ"ע ע"ז וז'ל בטור פסק בפשיטות דבשניהם צע"פ גובה המוקדם והמחבר פסק דאפילו מלוה ע"פ מוקדמת גובה קודם מלוה בשטר מאוחרת לגבות מבני חורין דשעבודא דאורייתא ואפשר דמור"ם ז"ל לא חיירי כאן אלא באם קדם המאוחר וגבה אצל לכתחילה גם כן ס"ל דמוקדם קודם עכ"ל ח"כ כפי"ז נמלא מה שפסק מר"ן ז"ל שבצ"ח מוקדם טורף מה שגבה ב"ח מאוחר אינו אלא דווקא כשהיא מלוה קודמת מה שגבה המאוחר גבה ומה שפסק מר"ן ז"ל שאפילו מלוה ע"פ מוקדמת קודמת היינו דווקא לכתחילה אצל אם גבה המאוחר מה שגבה גבה כיון שהיא מלוה ע"פ ח"כ נמלא בצ"ד שהדין עם לוי כיון שהגבה הלוה לב"ח והמלוה הקודמת היא מלוה בע"פ כמ"ש הסמ"ע ז"ל . ועוד בנדון זה לא יש עדים שמעידים שחייב לו ראובן זה הסך כי אם דווקא עפ"י שזעמו כמו שבא בשאלה ח"כ הוי נשבע ונוטל והלכה רווחת בישר' שלא יש נשבע ונוטל

כי אם דווקא אותם שתקנו חז"ל הידועים ונ"ד אינו מאותם שתקנו חז"ל ואפילו את"ל שיודה ראובן שחייב לשמעון זה הסך ונמלא שהוא ב"ח מוקדם כבר כתבנו שזה דווקא לכתחילה אצל בדיעבד מה שגבה גבה כמ"ש הסמ"ע ז"ל ואם יחלוק הצע"ד ויאמר דלית הלכתא כהסמ"ע ז"ל ולא יש חילוק בין לכתחילה לדיעבד מ"מ איכא הכא טעמא רבא אחרינא שהדין עם לוי והוא שכשגבה לוי חובו היה לו לראובן מטלטלין כדי חובו של שמעון שהיה יכול שמעון לגבות את חובו ואומר לו לוי מקום הנחתי לך לגבות ממנו וח"כ מה שגבה לוי גבה כמו שפסק מר"ן ז"ל בסו' ק"ד ואם קדם המאוחר וגבה קרקע אפילו הגבו לו בפני המוקדם וסתק מויליין מידו ח"כ גבה ב"ח מאוחר ציגונים והניח זיבורית לב"ח מוקדם דאז מה שגבה גבה וכן אם הניח ב"ח מאוחר מטלטלין לב"ח מוקדם מה שגבה גבה עכ"ל . ובג"ד כשגבה לוי חובו הניח לו לשמעון מטלטלין שהיה יכול לגבות חובו מהם . וא"ת כיון שנמכרו אלו

סגור

דיני רבית

זהב

ומלוה לגוי אלא תחילת הלוואה לריבית להיות לצורך גוי או שיהיה המשכון טוב שיהא שוה הקרן ורביית שיגיע עליו ואפילו יעמוד זמן ארוך שאז אין דברי ישראל מעלה ומוריד וכיון שמלוה לצורך גוי מותר ומכל מקום יש לזהר בדבר שלא לחייב עצמו ואם השליח בא לפדות המשכון ממעותיו מותר לקבל ממנו קרן ורביית מיהו דווקא שהמלוה נותן לו לפדות מרצונו אצל אם פודה השליח משלו הוי המאות שמתחילה על מנת כן הלווה שיהא המשכון בידו עד שיפדנו הגוי ואם לא יפדנו ישאר לו ואם אין השליח רוצה לפדותו והמלוה רוצה שיפדנו לא יוכל לכופו :

ב"ג ישראל שוה מישראל צריכת לצורך גוי על משכנו של גוי ואחר זמן רוצה המלוה למכרו והשליח אומר אל תמכרנו כי הגוי אלס אם הביא השליח המשכון עמו בשעת הלוואה אין המלוה לריך לחוש לדבריו כי אין למלוה עם הגוי כלום ואם השליח רח ממנו יטיל עצמו ויפדה המשכון או יוסיף משכון למלוה כדי שלא יפסיד בהמתנה ואם לא הביא המשכון עמו אלא ששלחו הגוי להביא לו מעות ואחר כך יתן לו משכנו דאז לא היה אחריות המשכון מעולם על השליח רק השליח היה שלוחו של ישראל ויכל השליח לומר אל תמכרנו שתזיקני שהגוי אלס ואם מכרו ובא השליח לדין הדין מזה חייב המלוה לפדותו ויש חולקים :

אלו המטלטלין ואין לו ממה לגבות עתה יחזור
 על הב"ח מאוחר ויטרוף ממנו מה שגבה . לא
 היא שכבר כתב הרב המבי"ט ז"ל בסו' ר"ל
 שכיון שבשעה שגבה הב"ח מאוחר היו המטלטלין
 בני חורין והיה יכול הב"ח מוקדם לגבות מהם
 אפילו שנמכרו אח"ך אינו יכול המוקדם לחזור
 על הב"ח מאוחר לטרוף ממנו כיון שהיו בני"ח
 בשעה שגבה הב"ח מאוחר והיה יכול לגבות מהם
 א"כ כנ"ד כיון שבשעה שהגבה ראוזן ללוי חובו
 שנתן רשות ללוי למכור אלו הבתים כדי שיגבה
 חובו היו לראוזן מטלטלין שהיה יכול שמעון לגבות
 חובו מהם אפילו שנמכרו אח"ך אינו יכול שמעון
 המוקדם לחזור על לוי המאוחר לטרוף ממנו
 מה שגבה כמו שהביא הרב המבי"ט ז"ל כאמור
 נמלא עתה פסקן של דברים שהדין עם לוי וזכה
 במה שגבה ואינו יכול שמעון לטרוף ממנו אפילו
 פר"ק הנלע"ד כתבתי ה' **ברוך צאני** ס"ט :
להיות שבא לפני א"ש
 ודרש מאתי לחוות דעי גם אתי והלא
 כה דברי ראיתי את השאלה ואת אשר נגזר עליה
 ואין

מאת הרב המובהק פטיש החזק עליון למעלה
 הרב הפוסק שיחיה וכל דבריו אמת ולדק . ואבא
 באותות שפיתס וזה החלי :
הנה השאלה הלוי נתלקת לג' טענות הטענה
 הראשונה שטען שמעון שהוא ב"ח מוקדם
 הגה הטור ח"מ סו' ק"ד שרמזו הרב הפוסק
 שיחיה הביא מחלוקת בין רב האי גאון והרי"ף
 ז"ל במלוה בשטר ומלוה ע"פ מוקדמת דלרב האי
 מלוה ע"פ קודמת לגבות ולהרי"ף מלוה בשטר
 קודמת והטור לא הכריע . אמנם מר"ן הרב"י
 בשה"ט פסק כרב האי ז"ל מלוה בשטר ומלוה
 ע"פ מוקדמת מלוה ע"פ קודמת לגבות מבני"ח
 כיון שהעדים מעידים שקדמה עכ"ל . והוא עפ"י
 מ"ם בצד"ה שלו ז"ל ולענין הלכה כיון דהר"מ
 ז"ל דסוגיין דעלמא בד"מ כותפיה משמע דסבר
 כרב האי והרשב"א נמי סבר כותפיה הכי נקטינן
 עכ"ל . ואעפ"י שכמה מרבותא פסקו בהרי"ף
 ז"ל ודלא כרב האי וכמו שרמזו הרב ש"ך ז"ל
 ס"ק ד' מ"מ אנו אין לנו אלא דברי מר"ן ז"ל

זבח דיני רבית סגור

ב"ד ישראל שאמר לחבירו טול מעות הללו והלוה אותם לגוי ברבית אם אחריות המעות על השליח
 בהולכה או בהוצאה אינו אלא כשאר שלוחים אם שומר חנם ש"ח ואם שומר שכר ש"ש ומוותר :
ב"ה ישראל שאמר לחבירו לזה לי מעות מגוי ברבית אם נתן לו משכון ללוות עליו ואחריות הגוי
 על המשכון בלבד ולא על השליח כלל מותר לשליח ליקח הרבית וליתנו לגוי ואם לא נתן
 לו משכון אסור אלא אם כן אמר לו לזה לי מעות ברבית מגוי על שמי והאמינו הגוי והוא סומך
 על הלוה ולא על השליח ויש מותרין אם הישראל מעגמוו בלי בקשת ישראל חבירו היה יודע שזריך
 למעות ולזה מגוי לזורך ישראל אז מותר לישראל לפרוע הרבית אם יראה ואין לחייבו אבל אם
 אמר לו מתחילה שיקח מהגוי והוא יפרע הרבית לכ"ע אסור [ז"ל ח"ג] :
ב"ן יש אומרים שמנהיגי הקהל מותרין ללוות מן הגוי ברבית לזורך הקהל אף על גב דהו
 כשלוחי הקהל ואע"ג דאחריות עליהם וחזרין ולוקחין מן הקהל שרי דהוי כאפוטרופוס של
 יתומים דשרי בכהאי גוונא וכן נהגו להקל אבל יש אומרים ויש תיקון יפה לשותפין שהולך אחד
 מהם ליטול מעות מן הגוי ברבית לחשבון השותפים כדי שלא יבואו לדין אסור רבית שישלם לגוי
 מיד הרבית ממעות שלקחו ממנו ומעתה לא נשאר חייב כי אם הקרן וכן יש לנהוג במנהיגי הקהל
 כשילערכו

ואין לנשות מדברי קדשו כבודע ועם כל זה בנ"ד
 חזיל ומודה מר"ן ז"ל שהדין עם לוי ולא לזק
 שמעון בטענתו כלל שהרי בעי' עדים מעידים
 שקדמה וכמ"ש מרן בביאור חמנס היכא דליכא
 עדים מעידים שקדמה כ"ע לא פליגי דמלוה בשטר
 קודמת לגבות ועל הטענה הז' והיא דכ"ע ידעי
 בנ"ד דמלוה ע"פ קדמה גם בזה לא לזק דהא
 הלכה רווחת היא צענין עדות שואליס לעד
 ואומרים לו היאך אתה יודע שזה חייב לזה אם
 אמר הוא אמר לי או איש פ' שהוא כשר ונאמן
 אמר לי שהוא חייב לו לא אמר כלום עד שיאמר
 שהוא בעלמו ראה שהלוה לו או שיאמר בפני
 הודה לו שהוא חייב לו כמו ששנו חכמים בלשון
 המשנה ופסקוהו כל הפוסקים כבודע ואם כן
 בנדון דידן דליכא עדות ברור שיבואו ויעידו בנ"ד
 מה לנו בקול דברים להוליא ממון בלא ראייה ובלא
 עדים ולא מפיו אנו חיים . ועל הטענה הג' שטען
 והיא חמת שאין לי עדים שיודעים שחייב לי
 אבל אני נשבע וכו' גם בזה לא לזק דמה לנו
 ולשבעותו דלא מלינו נשבע ונטול רק אותם חמשה
 שמו חכמים במשנתם בר"פ כל הנשבעין דאלו דוקא
 נשבעים ונטולים וכמ"ש כל הפוסקים והדברים
 ברורים לפי ענ"ד ואני מסכים והולך לדעת הר'
 המו' הפוסק שיחיה עליון למעלה והאל יתברך

יגילנו משגיאות ויראנו מתורתו נפלאות כה דבר
 הלעיר **מאיר די שיגורא** ס"ט :
 [ס' י"ט] **ראה**
 הרב עליון למעלה שמוכה לב"ח בשטר
 המאוחר ותחלת דברי פיהו כתב דלכאורה הדין
 עם הב"ח ע"פ המוקדם כדעת רב האי גאון ז"ל
 הביאו הטור ח"מ ס' ק"ד ופסקו מר"ן בש"ע
 שם ס' סי"ג דמלוה על פה מוקדמת קודמת למלוה
 בשטר מאוחרת ועוד דמה שגבה הב"ח המאוחר
 לכאורה הינה גבייה ממה שפסק מר"ן שם בס"י
 ק"ד סעיף ד' דלא מיקרי גבייה אלא ח"כ שמו
 ב"ד הממלטלין ונתנו בידו אבל סגרו ב"ד חנותו
 של לוח בעד ב"ח מאוחר אין זו גבייה ועל זה
 מסיק דכל זה ליתא דלא מיעט מר"ן ז"ל אלא
 סגרו ב"ד חנותו של לוח אבל אם הגבה הלוה
 עלמו לב"ח המאוחר הוא גבייה כמו גביית ב"ד
 וכ"כ הרב המבי"ט ח"א ס' קי"א עכ"ל הר' הפוסק
ובר דבריו כאן אינם אלא דברי תימא ומאי
 דמיייתי מדברי הרב המבי"ט לא שמה מתייבא
 חדא דאדמיייתי מדברי הרב המבי"ט עדיפא מיניה
 הו"ל לאתווי מדברי רבנן קמאי שכן כתב רש"י
 להדיא בפ' אלמנה ניוזת ד' ל"ה ריש ע"א ד"ה
 מאן שם ליד וז"ל ממי קבלת מכירה זו לא מב"ד
 ולא

זהב

דיני רבית

סגור

כשילטרכו ללות ברבית מגוי בעד כל הקהל על לז היותר טוב ולמנהיגי א"י יש מתירין ליטול ברבית
 אפילו מישראל [שוריי ברכה] ויש עוד תקנה לשותף שיתנה עם שותפו שיקח יתרון בריוח כפי מה
 שצריך ליתן רבית לגוי [ב"ד] וכשלוקח לזורך הק"ק יפרש בשטר שהוא להק"ק [ז"ל ח"ג]
ד"ד משכנו של גוי ביד ישראל והביאו לישראל חבירו שילוח לו עליו וכשיבא הגוי לפדותו שיקח
 הוא הרבית שעלה עליו עד אותו יום והשני יקח הרבית שיעלה עליו מאותו יום והלוא מותר
 ובלבד שיאמר לו הריני מוכר לך כל כח זכות ושעבוד שיש לי על משכון זה ואין לי עסק עמך
 ולא לך עמי ואם לאחר זמן רצה שני לחזור וליטול מהראשון קרן ורבית להחזיר לו משכנו מותר
 ואם אח"ך יאמר הראשון לשני אינו חמת שלא אמרתי לך בשם הגוי אלא שלי הוא והחזירה לי בחנם
 ישבע השני שכך אמר לו הראשון ולא יחזיר לו המשכון ויש אומרים דאפילו אינו מוכרו לו ולא אמר

ולא מיתומים יעו"ש וכ"כ רבינו יונה ז"ל ומייתי ליה הרא"ש ז"ל בפ' האשה שנתארמלה עמו"ש שם בגמ' ד"ך ריש ע"א חמר ר"ן חוקי תרי בהדי תרי וכו' ופירש"י וכו' יעו"ש והר"י ז"ל חלק על פי' רש"י ז"ל וז"ל הרא"ש ומלאתי בשם הר"י דתפיסה לא מהניא מדרמרינן בפרק אלמנה מאן שם לך אלא מיירי כשהתפיסוהו ב"ד או שהתפיסו הלוה וכו' יעו"ש הרי להדיא דתפיסת לוח חשיבא בהתפסת ב"ד אומגס כ"ז אינו משלנו וליכא למימר הכא בנ"ד הכי דע"כ לא אשכחן דמועיל התפסת הלוה בהתפסת ב"ד אלא במקום שאינו חב לאחרים כגון דליכא אלא חד מלוה אבל היכא דבהתפסתו חב לאחרים כגון דליכא מלוה אחרינא כנ"ד לא מהניא אלא התפסת ב"ד דוקא כמ"ש הרב פמ"א ח"ב סי' כ"ז ד' ח"ן ע"ב כדי ליטב דברי רבי יונה במה שתמה עליו הרב גד"ת ד' קל"ז ע"ב דקשו דבריו אהדי שהרא"ש בפ' הכותב הביא דבריו שכתב וז"ל דהא דאמרין ליה ולוה ואח"ך קבה חולקים אם קדם האחד וגבה מה שגבה גבה וכו' ודוקא שגבה ב"ד וכו' אבל אם גבה מעלמו אפילו ע"י שומא דליכא למימר מאן שם לך מה שגבה לא גבה ע"כ והביאו הטור ח"מ שם סימן ק"ד דמבואר מדבריו אלה דס"ל לרבינו יונה דכשגבה מעלמו ע"י שומא ליכא למימר מאן שם

לך וזה סותר הקודם מ"ש הרא"ש בפרק האשה שנתארמלה משם רבינו יונה עלמו בתפיסה לא מהניא מדרמרינן בפ' אלמנה דאמרין לה מאן שם לך ומהיחא דפ' אלמנה מוכח להדיא דכל שתפס ע"י עלמו אפילו ע"י שומא אמרינן ליה מאן שם לך כל שלא היה ע"י ב"ד או בעל הדבר וכו' עכ"ל הרב גד"ת והניחו בתומא והרב פמ"א תריך יתיב דבפרק הכותב מיירי שהתפיסו בעל הדבר ומ"ש אבל אם גבה מעלמו לאו דוקא ולא למעט אלא שלא הגזוהו ב"ד אבל לעולם הגזוהו בעל הדבר ומש"ה קאמר דאע"ג דליכא למימר מאן שם לך וכו' לפי שבעל הדבר הגזוהו וקאמר דמה שגבה לא גבה דבעי' ב"ד וכו' הגביית בעל הדבר כגביית ב"ד כמ"ש בפ' האשה שנתארמלה לזה לחלק ילא הרב פמ"א דהתם מיירי במלוה א' אבל הכא מיירי בלוה ולוה שהם ב' מלוים ומש"ה אינו השני הלוה ליוזק בשעבודו של ב"ד האחר ומש"ה לא מהניא תפיסתו שהתפיסו כל שהוא חב לאחרים עכ"ל. ותשו' הרב המ"ביע מתרגמה נמו בהכי דאע"ג דמיירי ב' מלוים מ"מ הא' מוקדם והא' מאוחר והלוה הגבה למוקדם מש"ה הוא דמייהדר הרב אזכותיה למוקדם שכך היא שורת הדין שהמוקדם קודם והמאוחר אין לו שום זכות וכמלא

זהב

דיני רבית

סגור

לו אני מסולק. ממשך אלא חזר ומשכנו אלנו סתמא שרי דודחי' מכוין להיתרא וכמאן דאמר ליה דמי' ואם בא הראשון לפדות המשכון ואין השני רוצה להחזיר לו המשכון הרשות בידו דהוי לגמרי בשלנו כאילו מכרו לו בהדיא עד שיבא הגוי לפדותו ואם התנו מתחילה שצריך לחזור וליתן לו כשצא לפדותו י"מ וי"א. ומותר ללוה לקלוז עם ישראל השני בפחות חעפי' שהגוי נותן לו יותר או שיוכל לומר אני אקח חלק ברבית הבא מן הגוי כל שצוה גם אם ירצה הלוה והמלוה שלא ליקח המלוה השני המשכון לידו רק יניחנו ביד הלוה הזה שהלוה עליו לגוי שרי וצריך לומר בפירוש אני מוכר לך במכירה גמורה בכל מקום שהוא ובלבד שיהא המשכון מאן ואילך באחריות המלוה השני ואם התנו זה עם זה שהמלוה הראשון לגוי שהוא הלוה עכשיו מישראל השני יתחייב באחריותו הרשות בידם דהא מתנה שומר חנם להיות כשואל וי"א דאפילו להקנות אלו המשכונות למלוה השני איג

וגמלא שהלוח לא היוקו אלא מן הדין הוא שניזוק
 איכו השתא מה מקום כאן בנ"ד לזכות לבעל חוב
 המאוחר מטעם שהתפיס הלוח דחשיב בעלמא
 כהתפסת ב"ד דשנייא הכא דאיכא ב"ח מוקדם
 ובהתפסתו זאת הוא חב ומיזק שעבדו של אחד
 שהוא זוכה מן הדין ובכה"ג ח"ן התפסתו מועלת
 כלום ובעלה היא ואררבה שורה הדין והלדק
 דמפקינן מיניה דאפילו בשהתפיסוהו ב"ד דינא
 הוי דמפקינן מיניה להב"ח מאוחר ויהבינן למלוה
 ראשון אפילו שהוא מע"פ מאחר שהוא זוכה לגבות
 ראשון לדין דקי"ל כרב האי גאון ז"ל :

עוד

כתב הרב הפוסק שיחיה לזכות לב"ח
 המאוחר דאע"ג דפסק מרן סי' ק"ד סי"ג
 כר' האי דמע"פ מוקדמת קודמת למלוה בשטר
 המאוחרת מ"מ הרי פסק מור"ם בתחילת הסי'
 שס דאם קדם המאוחר וגבה מה שגבה גבה
 ודברי מור"ם הללו הם כששתי ההלוואות הם ע"פ
 שהביא הטור ז"ל אחר מחלוקת רבינו האי והרי"ף
 ז"ל הביאם הרב כנה"ג בהגהת ב"י אות מ"ו :
והוקשה לו להסמ"ע בסק"ג וסק"ד דזהו
 לדברי הר"ן פ' מי שהיה נשוי ומביאו
 מר"ן הרב"י ז"ל דמע"פ מוקדמת ומלוה על פה
 מאוחרת כשבאו לגבות כאחת חולקים עד כאן
 דממלא דבר שמועין דאי תפס האחרון וגבה מה

וגבה מה שגבה דכל שאין בו דין קדימה מה שגבה
 גבה אפי' המאוחר כמ"ש הר"ן גופיה לעיל מזה
 סמוך ונראה ודברי הר"ן הללו הם עפ"י דעת
 הרי"ף ז"ל דלא עביד עיקר מהקדימה אלא מהשטר
 ומש"ה דשניהם ע"פ חולקים ואי קדים המאוחר
 וגבה מה שגבה גבה אצל לדעת רב האי ז"ל
 דעביד עיקר מהקדימה והמוקדם קודם אפילו
 למלוה בשטר ה"ג כשניהם ע"פ המוקדם קודם
 והשתא קשה חיך מור"ם ז"ל כאן בהגהה פסק
 לדברי הר"ן ז"ל הללו דאמורים לדעת הרי"ף ז"ל
 והוא עלמנו ס"ל כדעת מר"ן ז"ל שפסק כרב האי
 ז"ל בסי"ג וע"י תריץ יתיב הסמ"ע ז"ל דגם רב
 האי ז"ל לא אמר דהמוקדם קודם אלא לכתחילה
 אצל אי קדים המאוחר וגבה מה שגבה גבה ועפ"י
 דן הרב הפוסק המזכה דה"ה בנ"ד דהמאוחר בשטר
 והמוקדם בע"פ לדעת רב האי ז"ל המוקדם קודם
 ואפילו הכי אם קדם המאוחר וגבה מה שגבה
 גבה עד כאן :

ולזה

באנו להשיב לדידן דברי מור"ם ז"ל
 והסמ"ע ז"ל הגו' קשו עובא ולא מלאנו
 להם פתרון דהיך הפה יכולה לדבר כן לדעת
 רב האי ז"ל דבשלמא לדעת הרי"ף ז"ל דלא עביד
 עיקר מקדימת הזמן איכא למימר הכי כמו שביאר
 הר"ן

זהב

דיני רבית

סגור

לריך אלא מוז שהלוח השני יותן לו מעות ההלוואה קניו לו המשכון בכל מקום שהוא דדבר תורה
 מעות קנות ואע"ג דמדרבנן צבי משיכה מ"מ כהאי גוונא יש לסמוך על דבר תורה מיהו טוב שיקנה
 לו על ידי אחר ונאמן הלוח לומר שיש לו משכון מגוי ואין לריך להביא תהיה לדבריו ויכול המלוה
 להלוות לו אם לא שאינו מוחזק בכך דודאי משקר ואעפ"י שיש קלם מפסקים בהיתירות אלו כבר
 פשט המנהג להקל ואין למחות ביד העושים כן וכל זה לא מיירי אלא כשלא זקף הישראל שהלוח
 לגוי קרן עם רבית אצל אם כבר זקף הישראל על הגוי קרן ורבית ביחד אסור ללות ע"ז מישראל
 חבירו ושיעלה לו רבית מן החוב דהרי הכל חשיב קרן של ישראל והוי כאילו יותן לו רבית ממיסו
 אלא ימכרו לו סתם ויחזור ויקנה ממנו מעט יותר ממה שמכרו לו כפי ערך הרבית שהיה ראוי
 לעלות ואסור להתנות מתחילה כך אלא יקנה לו החוב בקנין גמור ואח"ך יחזור הקונה ויבטיחמו

הר"ן ז"ל את שיחותיו לכל שאין בהם דין קדימה
 מה שגבה גבה ומש"ה כאן במלוה ע"פ מוקדמת
 זממ"פ מאוחרת דדינא הוא דכשצלו לגבות כאחת
 חולקים דאלמא אין בהם דין קדימה מש"ה אי
 יקדים המאוחר וגבה מה שגבה גבה אבל לדעת
 רב האי ז"ל דאזיל בתר קדימה דאפי' היתה מלוה
 ע"פ מוקדמת ומלוה בשטר מאוחרת המלוה ע"פ
 קודמת כ"ש כשהמלוה המאוחרת היא בע"פ לדעתו
 ז"ל דאזיל בתר קדימת הזמן דממ"פ ראשונה
 קודמת ואם קדם המאוחר וגבה מוליחין מידו וכמ"ס
 כן הרד"ז ז"ל בתשו' הביאה הרב כנה"ג סי'
 ק"ד הגב"י אות מ"ד וז"ל דאפי' תפס בעל השטר
 שהוא מאוחר ואמר קים לי כהר"ף ז"ל כיון דהר"מ
 ז"ל כתב שדעת הר"מ ז"ל כרבי' האי ז"ל מוליחין
 מידו עכ"ל א"כ איפוא דברי מור"ם ז"ל בהגהה
 דדברי הסמ"ע בישובן תמוהים דלפי הנראה אין
 להם על מה שייסמוכו להעמידן לענין דינא לדעת
 רב האי ז"ל ודעמייהו א"כ היכי ניקום וגיעביד
 עובדא בג"ד להפסיד זכות הב"ח מוקדם עפ"י
 הדין ע"פי דברים תמוהים שלאחר העיון לא מנו
 למיקם באופן דמכל הזדדים הללו אין כאן מקום
 זכות לב"ח המאוחר במה שקדם וגבה :
עוד כתב הרב הפוסק לזכות לב"ח המאוחר
 ממ"ס מר"ן בסו' ק"ד הנו' סס"א שאם

הניח ב"ח מאוחר מטלטלין לב"ח מוקדם מה
 שגבה גבה והכא בג"ד הניח מטלטלין ע"כ וע"ז
 ראינו להרב החולק דמוכה לב"ח המוקדם דהא
 ליחא חדא דאותם המטלטלין היו ביד אפורופוס
 גוי וידו תקיפה ואינו יכול להוליא דבר מתחת ידו
 ועוד דעד השתא קרקע זה ברשותא דמאריה קמא
 קאי כיון שמה שעשה הב"ח המאוחר היה בלי רשות
 ב"ד ומה שגבה לא גבה נמלא דהשתא הוא רובה
 לגבות חובו מקרקע זה והשתא מיהת אין כאן
 מטלטלין אחרים ע"כ ונראה שאם אמת נכון הדבר
 שמטלטלין אלו אין גם מועיל שאי אפשר להליטם
 בשום ענין ובשום זמן שיד האומות תקיפה עליהם
 א"כ כמאן דליתגבו דמו ולא דמי למה שפסק מר"ן
 בסו' קי"א סי"ג דאם גזולן אדם אינו טורף ממשעבדי
 מפני שמזוין הם בעלי זרוע ליפול וסוף שיגבה
 מהם ע"כ דהתם לקחן האדם שלא כדיון ברם
 הכא בג"ד כאשר שמענו שלקוחים הם בשביל
 החובות מאחרים א"כ אינו עושה ניפול והיו כלל
 היו וא"כ לפי הנראה הדין עם הב"ח המוקדם על
 הדין ועל האמת וזה הנראה לדעתנו וה' יגילנו
 משגיאות ויעמידנו על האמת ועל השלום : **העיר**
חיים בבר שמואל מעלי הכהן ס"ט :
חיים העיר
אברהם סורנאה ס"ט : **חמות"**

זהב

דיני רבית

סגור

בדברים אמתיים שכשהיו לו מעות יחזור וימכרנו לו בדרך הנזכר או יאמר לו אתה תפטור הגוי בך
 וכך מכל וכל ובכך וכך אני קונה ממך מה שאני יכול להוליא מיד הגוי :
ב"ח להשכין משכון של גוי אלל ישראל אחר ביותר ממה שהוא ממושכן אללו והרבית לא יהיה
 כי אם מה שהגוי נותן לו יש אוסרים ויש מתירין :
ב"ט משכנו של ישראל ביד גוי מותר להלוות עליו ישראל ברבית ואפילו אם בא ישראל לפדותו
 מותר לקבל ממנו הרבית וי"א אלא אם כן אמר ישראל בעל המשכון קנה מעכשיו המשכון
 אם לא אתן לך עד יום פלוני ואם יש לגוי חוב על ישראל ועשה עמו שעבדים ליתן לו כל
 כו"כ רבית או שיאכל פירות שדה זו אם יש ביד הלוה לחלק הגוי ולהחזיר לו מעותיו מותר
 לישראל אחר לקנותו ממנו ואם יוכל לסלקו אסור לקנותו מן הגוי :

[ס'יב'] **חמותי** ראיתי אור יקרות דברי אלד'ים חיים, דבריהם כנחלי אש וכפטיש יפונך סלע ומולאיהם מולא חיים. מימיהם מן המקדש הם יולאים מקור מים חיים, הן הם גופי תורה עיריין קדישין המה הגזורים אשר מעולם שני המאורות הגדולים הרבנים המובהקים מאירים ומזהירים בי דינא רבא אשר במלריס יע"א יאירו זוהר הרקיע וכעלם השמים ייר"א :

עדי בשמים ובהדי במרומים כי לא היתי חפץ להטפל בענין זה שלא יאמר שמעון דבחר ידיה קאזילגא אמנס אין לי מקום פטור והנה כי כן הנה אנכי בא בפעם הזאת בדרך ארוכה קלת כדי לזרר שיחותי כי בפסקי הראשון קלרתי יען היה הדבר כ"כ פשוט צעינו ואף גם זאת שלא נשאר בי כח מכמה הרפתקי כמעט כלוני והנה עתה אנכי הרואה שמוכרח אני להאריך קלת לבל יחסדני שומע והייתי צעינו כמתעתע, ותחילה אומר שראיתי בדברי קדשם מ"ש בסוף דבריהם שאם אמת נכון הדבר שמטלטלין אלו אין צם מועיל כמאן דליתנהו דמו ול"ד למה שפסק מר"ן ז"ל בסו"י קו"א סי"ג דאם גולן אגס אינו טורף ממשעבדי דאגס שאני ברם הכא כאשר שמענו שלקוחים הם בשביל חובות אחרים א"כ אינו עושה ניפול והיו כלא היו ע"כ

ת"ד. ואני אומר דמה שפסקתי בתחילה היה על פי מאי דליתברר שמטלטלין אלו היו בתחילה מופקדים ביד ישראל הידוע אללי וכיון שכן שפיר הוה מני למי' לוי לשמעון מקום הנחתו לך, ואף גם זאת היה ברור אללי שמטלטלין אלו לא היו לקוחים בשביל חובות אחרים כי אם הנפקד דוקא נפרע סך חוב שהיה חייב לו המפקד והשאר ברשות המפקד הוה קיימי והוה מני שמעון למטרף שפיר, אמנס עתה שבתי וראיתי דחי מהא לא חירי"א שהרי כתב הרשב"א ז"ל בתשו' הביאה מר"ן ז"ל בב"י סי' קו"א דאם נתשל המלוה מלתבוע חובו וליפרע מז"ח ואחר זמן אישתדוף בע"ח גבי ממשעבדי ופסקו מר"ן ז"ל בס' הקלר שם סעיף י"ד, וא"כ יש מקום לומר דיוכל שמעון למרוף מבתים אלו אשר ביד לוי, אחר שכבר נמכרו המטלטלים רובם או כולם. ואף שכבר כתב הרב המבי"ט ז"ל בח"א סי' ר"ל דאם בשעה שנבזה הב"ח המאוחר נשאר כדי חוב המוקדם אפי' שמכרם או משכנם לאחר שאין הב"ח המוקדם יכול להוליחם מידו מפני תקנת השוק אינו יכול להוליח מז"ח המאוחר שיכול לומר לו הנחתו לך מקום ואם הוא מכרם או משכנם אח"כ לאחר ואיך יכול לגבות מפני תקנת השוק לאו כל כמיך שתחזור

זהב

דיני רביח

סגור

ר' מעותיו של ישראל מופקדים ביד גוי והלוה אותם לישראל ברבית אם היו באחריות הגוי לענין שאם יאבדו החובות יפרע הוא לישראל נעשה עליהם כלוה מעתה ומותר ליקח הרבית ואם היו באחריות ישראל אסור ואם הלוה אותם שלא מדעת ישראל מסתמא הם באחריות גוי ושרי וכן מעותי של גוי מופקדת ביד ישראל אם הם באחריות הגוי אם יפסדו החובות מותר להלוותם ברבית וכן אם אמר לגוי אני אלוה המעות לישראל פלוני ואם לא נמלא נכסיו לו אני אפרע לך מותר כדין ערב אבל אסור לעשות כן מפני מראית העין וכן גוי שאמר לישראל הילך שכרך או פליגנא לך בריוח והלוה מעותי ברבית כיון שהם באחריות הגוי מותר אבל אסור מפני מראית העין. אלא א"כ הדבר מפורסם לרבים שהם של גוי ולא סגי במה שיודיע ללוה ולעדים שהם של גוי וכן בישראל שהוא אפטרופוס על נכסי גוי או איפכא הכל תלוי במי שהאחריות עליו :

דסתמא אמרו דאס הניח המאחר מקום למוקדם
 לגבות מה שגבה גבה ואף שהיה חילוק מסתבר
 וכי מפני שאנו מדמין נעשה מעשה להוליא ממון
 ומנין לנו לבדות חילוקים מלבני אשר לא שערום
 הראשונים ז"ל כ"ש וכ"ש שאין הדעת סובלו
 ואין השכל מקבלו. ואבא היום להשתעשע בדברי
 קדשם כי ראיתי מה שחלקו עלי צמה שכתבתי
 בדברות הראשונות דאס הגבה הלוח בעלמו
 לב"ח המאחר הוא גבייה מעליה כמו גביית צ"ד.
 ומכת"ר הקשו ע"ז דזה אינו דע"כ לא השכחן
 דתפיסת הלוי מהני אלא במקום שאינו חב לאחרים
 אבל במקום שחב לאחרים לא ונסתיישו מדברי
 הר"ב פמ"א ח"ב סי' כ"ו שכ"כ ואני אומר
 דהאי דינא דהר"ב פמ"א ז"ל אחרי המ"ר לריבא
 רבא דמלבד שהוא דוחק לומר דלישנא דמעלמו
 שכתב הרב יונה ז"ל לאו דוקא והכונה ע"י בעל
 דבר. עוד בה דכל כי האי חידושא הו"ל להפוס'
 ז"ל לאשמועי' דלא מהני התפסת בעל דבר כל
 שהוא חב לאחרים ולא אישתמיט חד מיניו
 לומר כן ואס כונת רבינו יונה ז"ל כך היתה הו"ל
 לפרש דבריו בכל כי האי חידושא ולא למסתם
 סתומי ולא מנינו שחלקו הפוס' ז"ל אלא אי צעי
 תפיסה ע"י צ"ד או אי מהנייא אפי' ע"י עלמו
 כנראה

סתחור עלי וכו' ולא הוי כאישתדוף וכו' יע"ש
 וא"כ מ"ש הרשב"א ז"ל אינו אלא היבא דאישתדוף
 אבל נמכרו לא דמי לאישתדוף כיון דמה שאינו
 יכול להוליא אינו אלא מפני תקנת השוק. מ"מ
 נראה פשוט דאס נמכרו לגויס דמי לאישתדוף
 וכל כי הא לא צריירא לי מלתא אס נמכרו לגויס
 ולא חטפל בזה כי אין אנו זריכים לזה דעוד
 אחרת היתה עמי לזכות ללוי ולסבות האמורות לא
 כתבתי וקילרתי במקום שהיה לי להאריך והוא
 דעדיין יס מקום ללוי לומר לשמעון מקום נתתי
 לך לגבות ממקרקעי בני חרי והוא האוקיל"ה של
 הא"פר שכמעט שזה יותר מכדי חובו של שמעון
 וידוע מ"ש הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' מלוה ולוה
 והר"י בעהט"ו בס' ק"א ומר"ן ז"ל סס בשו"ע
 דגובין כל קרקע אפי' משועבד לכתו' אשה או
 לב"ח שקדם ואס יבא הראשון ויטרוף יטרוף.
 ושמעתי מערערים ע"ז ואומרים דזה אינו כלום
 לפי שכיון שהקרקע הנ"ל שזה כ"כ קרוב לודאי
 הוא דלכשתתאלמן אשת ראובן הלוח תטרוף זה
 הקרקע ממנו דבודאי אומדנא דמוכח הוא
 שכתובתה מרובה אומנס הבתים הללו שגבה לוי
 הם דבר מועט ולא יעלו כנגד כתובתה ולא
 תטרוף אותם וא"כ שמעון זה רלונו להיות בטוח
 במעט אלו דבריו ואני אומר אס קבלה נקבל

סגור

דיני רבית

זהב

ל"א ראובן שאמר לשמעון לקחת ממני רבית מיד ליד ושמעון משיב לא לקחתי כ"א ע"י גוי נאמן
 בלא שבועה דלא שביק היתרא ואכיל איסורא וצודאי בהיתר עשה ואס משיב אינו יודע
 אס נתת לי מעולם רבית ישבע שאינו יודע וכן בשאר טענות שבין לוח למלוה שזה טוען שהלוח לו
 באיסור וזה טוען שהלוח לו בהיתר המלוה פטור בלא שבועה ודוקא שהלוח בא להוליא מן המלוה
 כגון שהיה לו משכון או שכבר פרע לו אבל אס המלוה בא להוליא מן הלוח הלוח נתבע ופטור
 ואס יש שטר ביד המלוה נשבע ונוטל [ועיין מ"ש סי' קע"ז סי' ר'] :
ל"ב משכון שבד ישראל מישאל חבירו ואמר לו הלוח לך ומשכנו לגוי ברבית ועלי לפרוע קרן
 ורבית אס הגוי סומך על המשכון לבד כגון שהמשכון הוא טוב לו או שאמר לגוי אינו משתעבד
 לך כלל אלא יהא אחריותך על המשכון לבד מותר :

ראובן

עליו במטלטלקו, והרי התם קא עסיק רבינו
 הטור ז"ל במי שמת ואלמנתו בזה לגבות כתובתה
 כמו שהתחיל בריש הסו' וא"א לומר הגבטה
 היינו שהתפיסה הצעל שהרי מת. באופן דדברי
 הרב ז"ל ל"ע לע"ד והדרה קו' הרב גד"ת ז"ל
 לדוכתה. ושם י"ל דרבינו יונה ס"ל כרש"י
 והתוס' והרא"ש ז"ל שם בפ' אלמנה ניזונית בפי'
 מאן שם לך רלונו לומר מי החזיקך באלו הנכסים.
 וזהו שכתב בפ' האשה שנתארמלה תפיסה לא
 מהניא מדאמר' גבי אלמנה שתפסה דאמר' לה
 מאן שם לך הכונה מי החזיקך. ומ"ש בפ' הכותב
 אבל אם גבה מעלמו אפי' ע"י שומא דליכא
 למימר מאן שם לך רלונו לומר דהאי שגבה ע"י
 שומא ע"י צ"ד הדיוטות דדי בזה כמ"ש הותם'
 והרא"ש ז"ל וליכא למימר מאן שם לך שמוא
 ממש אפי"ה מה שגבה לא גבה משום דאמר'
 ליה מי החזיקך כמו גבי אלמנה. והשתא ח"ש לפי'ז
 דהוי מילתא בטעמא מ"ש מה שגבה לא גבה הגם
 דליכא למימר מאן שם לך והרא"ש ז"ל ק"ר כאן
 וסמך על מ"ש בפ' אלמנה ניזונית כפי' מאן שם
 לך דהיינו לומר מי החזיקך והראיה ע"ז ממה
 שכתב רבינו בצה"ט' ז"ל שם בא"ה אבל אם גבתה
 מעלמה אפי' ע"י שומא דליכא למימר מאן שם
 לך מפקי' מינה והיא היא סברת הרא"ש ז"ל כאמור
 ואם איתא כמו שהבין הר"ב גד"ת ז"ל מאי קאמר
 רבי' בצה"ט' ז"ל והרי הרא"ש ז"ל קאמר בפי'
 מאן שם לך דהיינו לומר מי החזיקך וא"כ אף
 שגבתה ע"י שומא שפיר איכא למימר מאן שם
 לך אלא ודאי כדכתי' ונראה שזהו כונת הרב
 צ"ח ז"ל שכתב שם וז"ל נראה דרלונו לומר דמאן
 שם לך דקאמר תלמודא אמר' לה אפי' הו' נ'
 הדיוטות

כנראה מדברי מר"ן ז"ל בצ"י סו' ק"ד סעיף
 יו"ד ומדברי מהרשד"ם ז"ל חח"מ סו' קמ"ה דיש
 סוכרים דאפי' ע"י עלמו מהנייא אבל בהתפסת
 בעל דבר עלמו משמע דליכא מאן דפליג ומהנייא
 לכ"ע. והרואה יראה למהרשד"ם ז"ל שם דמשמע
 מדבריו בכל אותה תשובה שהבין דלישגא דמעלמו
 שכתב רבינו יונה ז"ל דהיינו מעלמו ממש כפשוטו
 שהרי הביא שם תשו' מהר"ם ז"ל שכתב אבל
 אי חינו תפיס לא מפקי' מיניה וכתב אח"כ וז"ל
 וא"כ שמעי' מינה שאעפ"י שהרמב"ם ז"ל נראה
 דבריו כדברי רבינו יונה ז"ל אחר שהרא"ש
 והרמ"ה והר"ן ז"ל ס"ל שאפי' גבה מעלמו גבה
 חין לנו כח להוליא מיד התופס נוסף עליהם
 מוהר"ם ז"ל שכתב ופירש דהוי דינא כל דאליס
 גבר וכו' משמע דס"ל דמאי דפליגי הרא"ש
 והרמ"ה והר"ן ז"ל עם הרמב"ם ורבינו יונה ז"ל
 היינו כשתפס ע"י עלמו ממש חדא שהרי בגדונו
 לא תפס התופס ע"י בעל דבר אלא בעלמו ע"י
 גויס וקאמר שאחר שהרא"ש והרמ"ה והר"ן ז"ל ס"ל
 שאפי' גבה מעלמו גבה חין לנו כח להוליא מיד
 התופס. ועוד שהרי לירף למהר"ם ז"ל עם
 הרא"ש והרמ"ה והר"ן ז"ל ודברי מהר"ם צרור
 מללו שכתב אבל אי איהו תפיס דמשמע איהו
 גופיה ולא שהתפיסו בעל דבר ופירש דבריו כמי
 דהוי דינא דכל דאליס גבר, גם מדברי הר"י
 בצה"ט' ז"ל בא"ה סו' ק"ב משמע להדיא דס"ל
 דלישגא דמעלמו שכתב רבינו יונה ז"ל היינו מעלמו
 ממש כפשוטו שכתב שם ואם קדמה האשה ותפסה
 קרקע אם קדמה וגבתה כבר וכו' אבל אם גבתה
 מעלמה אפי' ע"י שומא דליכא למימר מאן שם
 לך מפקי' מינה וכו' והיא היא סברת הרא"ש ז"ל
 בפ' הכותב שהורה לרבינו יונה ז"ל בקרקע וחלק

סגור

רביה

דיני

זהב

ל"ג ראוון משכן משכנות של גוי אלל שמעון ולימים תבע שמעון את ראוון שיפדו אותם משכנות
 חין ראוון חייב לפדות המשכנות אבל חייב הוא להעמיד את שמעון אלל הגוי :

הדיוטות ששמוה והחזיקוה בה חונה חזקה דיושביו
 קרנות הם ומאן שם לך היינו לומר מי החזיקך
 באלו הנכסים וכמ"ס התוס' והרא"ש ז"ל צ"ל אלמנה
 ניוזנית ע"כ. ואם כנים אהנו בזה עלה בדינו
 דהתפסת הלוח עלמו הוי"א גביה מעלי"א אליבא
 דכ"ע ולכל הפחות מידי פלוגתא לא נפקא
 והמוליא מחזירו עליו הראיה ומדין סגרו ב"ד
 חנותו שכתב מר"ן ז"ל ליבא הוכחה דוקא גביה
 בצ"ד בעי' כמ"ס בפסקי הראשון וכאשר יראה
 הרוחה בשורש הדבר בתשו' הרא"ש כי מומנה
 לוקח ומה גם דפתח פתוח לרוחה בצ"ד חף
 לפי דברי הרב פמ"א ז"ל שהרי לא אמרה למלתיה
 אלא היבא דחב לאחרים אבל הכא בצ"ד חין כאן
 חב לאחרים שהרי נשאר מקום לשמעון לגבות
 ממנו שהוא מקום הא"פר כאמור. עוד שמעתי
 מערערים ואומרים דהתפסת הלוח לאו כלום היא
 ממו"ס הר"ב הטורים ז"ל סי' ק"ג סי"ג שאם
 ירד המלוה לנכסיו לוח והחזיק בהן או מכרן בלא
 צ"ד חינו כלום חפי' היתה משכונה בידו או
 אפותיקי מפורש וכו' וזה חינו דשאיני הגביית
 הלוח דעדיף טפי מאפותיקי מפורש כמ"ס רבינו
 צעהט"ו ז"ל שם בסוף הסי' סעיף כ"ו ומאי אית
 לך למימי' דחין זה אלא היבא דחינו חב לאחרים
 אבל אם הוא חב לאחרים התפסת הלוח לאו כלום
 היא וכמו שדחו מכת"ר ומטי בה משמיה דהר"ב
 פמ"א ז"ל וכבר מלתא אמורה דחף הרב פמ"א
 ז"ל חויל ומודה בצ"ד כיון שאין כאן חב לאחרים
 ומה גם דשמעון זה חין לו שום ביורר מחוב
 כי אם עפ"י שבועתו וחין זה מן הנשבעים
 וטעמים כמ"ס בפסקי הא' ומה גם שאף לפי

דבריו של שמעון לא קדם חובו לשל לוי שאף
 אם מודה לו שחב לו הלוה זה הסך חינו אלא בח'
 חלול שנת כ"ט לאחר שבאה לו הלחה לראובן
 שזה לקח הסחורות שהיו בידו ואומר שמעון שלקח
 זה הסך יותר ממה שמגיע לו וחובו של לוי נודע
 לו ע"פ עדים כשרים שהיה קודם חובו של שמעון
 זמן רב ושני העדים שוים בעדותם שבחדש ניסן
 של אותה שנה עלמה כבר היה חוב לו הלוה
 מלוה זו אלא שהיתה בע"פ ואח"כ בח' תשרי
 שנת ק"ל כתב לו עליה שטר ומשכן לו אלו הבתים
 ואח"כ נתן לו רשות בשטר והעד עדים למכור
 אלו הבתים כדי לגבות את חובו מהם נקוט מהא'
 דהלואתו קדמה לשל שמעון ושמעתי מערערים
 ע"ז ואומרים שחובו של שמעון קדם לשל לוי
 מטעמא דהשטר שותפות אשר בידו דין שט"ח
 גמור יש לו וא"כ נמלא דמומן כתיבה שטר
 השותפות הו"ל צ"ח והוא מוקדם ללוי. וליתא
 שהרי כתב להדייא מוהרדב"ז ז"ל בחדשות ח"א
 סי' קל"א דשטר שותפות חין לו דין שט"ח כלל
 יעו"ש וכ"כ הר"ב כנה"ג ז"ל סי' קע"ו הגהת
 הטור אות ל"ג ע"ש מוהרש"ך ז"ל בח"א והוא
 בסו' ח' יעו"ש. וא"כ עלה בדינו דלוי זה זכאי
 בדינו הגם שהיה צ"ח מאוחר מאחר שהגבחו
 הלוח ואין כאן חב לאחרים כיון שהניח לו מקום
 לשמעון לגבות מבני חרי שהיא האוקול"ה של
 האפר. וזה חף לפי דברי הרב פמ"א ז"ל ומהגם
 שכבר הוכחנו שחובו של לוי זה קדמה לשל
 שמעון וזה פשוט הנלע"ד כתבתי.

הלעיר יצחק בר' מיכאל בארהב, המו"ל.

סגור

רבית

דיני

זהב

[סי' א"ד] הערה בקצרה על סי' ט"ו, בשה"ג מוזכרו בשם י' גאליל וניין להכנה"ג בהשמות לחה"ע דרי"ה, שהביא
 הכ"י הלוח עד ההלום דוקא ויש חונה שינויים קטנים, עי"ש. ומ"ס בשם עדות ביהוסף סאמון ז"ל
 אמ"א לראות הדברים בשרשן, והכנה"ג גו"ן לתקן הלשון עיש"ה ואלו בחפצנו לתדפיס קדמוניות העתקנו כל הענין
 וההלום, ונקוה כי קוראינו הנכבדים יפיקו רצון.

הלעיר יצחק בר' מיכאל בארהב, המו"ל.